እንደተገለጸው አንድነት ሳለበት ልዩነት፣ ልዩነት ሳለበት አንድነት ያለበት ነው። ልዩነቱ በከዊን ነው። አንድነቱ ግን በሕልውና መገናዘብ ነው። ይህን ጠንቅቆ ማወቅ የተዋሕዶን ምሥጢር እንድንረዳ ይጠቅማል።

የተነገረው ትንቢት የተቆጠረው ሱባዔ ሲፈጸም አካላዊ ቃል ከድንግል ማርያም ሰው ሆነ። ይኸውም መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ለእመቤታችን ለቅድስት ድንግል ማርያም ባበሠራት ጊዜ፣ «እንደ ቃልህ ይሁንልኝ ይደረግልኝ» ባለች ጊዜ ቃሏን ምክንያት አድርጐ ከአብ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ የምትኾን በከዊን (ሁኔታ) የምትለይ ባሕርይ ያለችው አካላዊ ቃል ሰብአዊ ባሕርይ ያለው ሰብአዊ አካልን እንበለ ዘርዕ (ያለ ወንድ ዘር) በሕፃናት መጠን ነሥቶ ተዋሕዶ፣ በተዋሕዶ ምንታዌ (ሁለትነት) ጠፋ። የቃል ገንዘብ ለሥጋ የሥጋ ገንዘብ ለቃል ኾነ።

ይህም ተዋሕዶ የአካል ተዋሕዶ ብቻ ሳይኾን የባሕርይም መኾኑን ሲያስረዳ ወንጌላዊው ዮሐንስ አካል ብቻ በሚጠራበት ስም፣ «ወልድ ሥጋ ሆነ» ሳይል አካልን በሕልውና እያገናዘበ ሥላሴን በሕልውና አንድ በሚያሰኝ በባሕርይ ከዊን ስሙ፣ «ቃል ሥጋ ሆነ» ብሎ አረጋግጦልናል።

የቅስብእትንም አካል እንጂ ባሕርይን አልተዋሐደም እንዳይባል፣ «ቃል ሥጋ ሆነ» ካለ በኋላ፣ «በእኛም አደረ» ብሏል። ሥጋ ኾነ ብቻ ብሎ ቢያቆም ኖሮ የእንስሳትም ሥጋ ሥጋ የሚባል በመኾኑ ሰብአዊ ባሕርይ ያለው ሰብአዊ አካልን እንደነሣ (እንደተዋሐደ) ባላስረዳም ነበርና። ሰብአዊ ባሕርይ ያለው ሰብአዊ አካልን እንደተዋሐደ በሚያስረዳ አነጋገር፣ «ቃል ሥጋ ኾነ በእኛም አደረ» ብሎ አረጋገጠ።

በተጨማሪም፣ «ቃል ሥጋ ኾነ» ብሎ ቢያቆም ኖሮ ውላጤን የሚያስተምሩ እነ አውጣኪን መግቢያ ቀዳዳ ባገኙ ነበረ። «በእኛ አደረ» ብቻ ብሎም ቢሆን ኖሮ «ኅድረትን» የሚያስተምሩ እነንስጥሮስ በማድጋ እንደተቀዳ ውኃ በብርሌ እንደ ተቀዳ ጠጅ ቃል በትስብእት (በሰውነት) አድሮ ሔደ ገብቶ ወጣ ብለው ማረጋገጫ

አድርገው ባቀረቡ ነበር። ዳሩ ግን፣ «ቃል ሥጋ ኾነ በእኛም አደረ» በማለት ተዋሕዶን መሠከረ።

በዚህም ቱሳሔ፣ ውላጤ፣ ኅድረት፣ ፍልጠት፣ ቡዐዴ፣ ሚጠት፣ ምንታዌ፣ ሳይኖርበት አካላዊ ቃል ርቀቱን ምልዐቱን ስፋቱን ሳይለቅ በተዐቅቦ ሥጋን ተዋሐደ።

የተዋሕዶ ምሳሌዎች

ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

ዘጸ.3፥2፤ «የእግዚአብሔርም መልአክ በእሳት ነበልባል በእሾህ ቁጥቋጦ መካከል ታየው! እነሆም ቁጥቋጦው በእሳት ሲነድድ ቁጥቋጦውም ሳይቃጠል አየ። ሙሴም፣ ልሂድና ቁጥቋጦው ስለ ምን አልተቃጠለም ይህን ታላቅ ራእይ ልይ አለ።»

ሙሴ ያየውን ታላቅ ራእይ ስንመረምረው ብዙ የሚያስገርም ነገር እናገኝበታለን። በመሠረቱ እሳትና ቅጠል በምንም የማይገናኙ ተቃራኒ የሆኑ ነገሮች በመሆናቸው አንዱ በአንዱ ላይ ተጽእኖ ማድረጉ አይቀሬ ነው። ወይ እሳቱ ቅጠሉን ማቃጠል፣ ወይ ደግሞ ቅጠሉ እሳቱን ማጥፋት አለበት። ሙሴ ያየው ክስተት ግን ከነባራዊው ሁኔታ የተለየ እንግዳ ክስተት ነበር። ቅጠልና እሳት አንድ ሆነው ተዋሕደው እሳቱ ቅጠሉን ሳያቃጥል ቅጠሉ እሳቱን ሳያጠፋ እሳት እሳትነቱን ቅጠል ቅጠልነቱን እንደያዘ፣ ዳሩ ግን በተዋሕዶ አንድ ሆነው ተመለከተ።

ሙሴም ይህን እጹብ ድንቅ የተዋሕዶ ምሥጢር ያይ ዘንድ ወደ ኮሬብ ተራራ ወጣ። ይህ ግሩም ድንቅ ራእይ የሚያመለክተው የመለኮትና የሥጋን ተዋሕዶ ነበር። አካላዊ ቃል ሥጋን በተዋሐደ ጊዜ መለኮት ሥጋን አልመጠጠውም ወይም አላጠፋውም። መለኮትም ተለውጦ ሥጋ ሳይሆን ዳሩ ግን መለኮት መለኮትነቱን ሥጋ ሥጋነቱን ሳይለቅ በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ የመሆን ድንቅ ምሥጢር፤ ዛሬም እኛ እንደ ሙሴ ወደ አማናዊትዋ የኮሬብ ተራራ ወደ ቤተክርስቲያን ልንወጣ ይገባል። ይህን ድንቅ የተዋሕዶ ምሥጢር አይተንና ተረድተን እንድን ዘንድ።

ኢሳ.6፥2፤ «ከሱራፌልም አንዱ እየበረረ ወደ እኔ መጣ፥ በእጁም ከመሠዊያው በጉጠት የወሰደው ፍም ነበረ። አፌንም ዳሰሰበትና፥ እነሆ፥ ይህ ከንፈሮችህን ነክቶአል በደልህም ከአንተ ተወገደ፥ ኃጢአትህም ተሰረየልህ አለኝ።»

ኢሳይያስን ከለምጻምነቱ የፈወሰው፥ ለምጹን፥ በደሉን፥ ኃጢአቱን ያስወገደለት ያ ፍሕም የሥግው ቃል (ሥጋን ተዋሕዶ የተገለጸው) የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ነው። ፍሕም የከሰልና የእሳት ውሕደት ነው። የኢሳይያስ ከንፈር ከለምጹ የነጻበት ያ ፍሕም ልዩ ፍሕም ነው። እሳት የመለኮት ከሰል የሥጋ ምሳሌ ነው። ከሰሉ ተለውጦ እሳት አልሆነም። ዳሩ ግን ከሰሉ ከሰልነቱን እንደያዘ ከእሳቱ ጋር ተዋሕዶ የእሳቱን ባሕርይ ባሕርይው አድርጐአል እንጂ መለኮትም ርቀቱን ምሉዕነቱን ሳይለቅ ከውስኑ ሥጋ ጋር ተዋሕዶ የሥጋን ገንዘብ ገንዘብ አደረገ። ሥጋም በተዋሕዶ የመለኮትን ገንዘብ ገንዘብ አደረገ።

ያ ፍሕም ባለመታዘዙ ምክንያት ለምጻም የሆነውን ኢሳይያስን ፈውሶ ከኃጢአቱ ከበደሉ እንዳነጻው ሁሉ በተዋሕዶ የተገለጸው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ትዕዛዘ እግዚአብሔርን ጥሶ በኃጢአት በበደል የወደቀውን አዳምን ከወደቀበት አንስቶ ከጉስቁልናው ከርኩሰቱ ቀድሶ ወደ ቀደመ ክብሩ መልሶታል።

የአበው ምሳሌ

የቅዱስ ቄርሎስ የብረትና የእሳት ምሳሌ

የእስክንድሪያ ፓትርያርክ የነበረው ቅ/ቄርሎስ ስለ መለኮትና ሥጋ ተዋሕዶ ለንስጥሮሳውያን መልስ ሲሰጥ የተጠቀመበት ምሳሌ የብረትና የእሳትን ተዋሕዶ ነው።

ብረትና እሳት ከመዋሐዳቸው በፊት

ብረት:- በምንዳስሰው ጊዜ የማቃጠል ባሕርይ አይኖረውም መልኩም ጥቁር ነው (የብረት መልክ) ወርዱና ቁመቱ ይታወቃል።

እሳት:- ረቂቅ ነው። አይጨበጥም አይዳሰስም ይፋጃል (ያቃጥላል) ይህን ያህል ወርድና ቁመት (ብለን ልንለካው) ልንወስነው አንችልም።

ብረቱ ከእሳት ጋራ በተዋሐደ ጊዜ

ብረት ከእሳት ሲገባ (ከእሳት ሲዋሐድ) መጠኑን ቅርጹን ወርዱን ቁመቱን ሳይለቅ የእሳቱን ሀብት ወርሶ የራሱ አድርጐ ሙሉ ሁለንተናው ፍጹም እሳት ይሆናል።

እሳቱም የእሳትነት ባሕርዩን (ጠባዩን) ሳይለቅ በብረቱ መጠን የብረቱን ቅርጽ ይይዛል። ብረቱ ከእሳት ጋር ከተዋሐደ በኋላ ብረት ወይም እሳት አይባልም። «የጋለ ብረት» (Ignited Iron) የሚል ስም ይይዛል። በዚህ ጊዜ አንጥረኛ በመዶሻ ይህን የጋለ ብረት ሲያለዝበው በመጋዝ ሲተረትረው በብረትና በእሳት መካከል ምንም ልዩነት አይታይም። እሳቱ የብረቱን ሁለንተና ተዋሕዷል። ብረቱም የእሳቱን ባሕርይ ባሕርይው አድርጓል። ብረቱን ወደ እሳት ከመጨመራችን በፊት በምንዳስሰው ጊዜ አያቃጥልም ነበር። አሁን ግን ማቃጠሉ እሳቱን መዋሐዱን ያስገነዝበናል። እንዲሁም ደግሞ እሳቱን ከብረቱ ጋር ከመዋሐዱ በፊት ልንጨብጠው አንችልም። ረቂቅ ነው የማይጨበጥ አካል ነውና። ዳሩ ግን የሚጨበጠውን አካል ብረትን በመዋሐዱ የብረቱን አካል አካል በማድረጉ ተጨብጧል፤ ተዳሷል።

እንደዚሁ ሁሉ የማይዳሰሰው መለኮት የሚዳሰሰውን ግዙፉን ሥጋ ተዋሕዶ የሥጋን ገንዘብ ገንዘብ በማድረጉ ተጨበጠ፤ ተዳሰሰ። ሥጋም መለኮትን በመዋሐዱ የመለኮትን ገንዘብ (ባሕርይ) ባሕርይው አደረገ። በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ማለት እንደዚህ ነው።

የሥጋና የነፍስ ተዋሕዶ

ሰው የሥጋና የነፍስ ውሕደት ነው።

ነፍስ:- በአካልዋ ረቂቅ ናት። ከነፋስ ይልቅ የረቀቀች መሆንዋ ይነገራል። ይህች ነፍስ በባሕርይዋ ዘላለማዊት ናት። አትፈርስም፤ አትሞትም፤ አትበሰብስም። እግዚአብሔር ሲፈጥራት እንዳትሞት እንዳትፈርስ አድርጐ ነው።

ሥጋ:- የሚታየውን፥ የሚዳሰሰውን፥ ፈራሽና በስባሽ የሆነውን እስከ ጊዜ መጽአት በመቃብር የሚቆየውን አካላችንን ማለት ነው።

እንግዲህ ሰው ከእነዚህ ከሁለቱ ተዋሕዶ የተፈጠረ ፍጡር ነው። ዳሩ ግን አንድ ሰው እነዚህ ሁለቱ ነገሮች በሕይወቱ ቢኖሩበትም ሁለት ሰው አይባልም። አንድ ሰው እንጂ በሕይወተ ሥጋው እያለ በሁለቱ መካከል ልዩነት አይኖርም። ይኼ የሥጋ ይኼ የነፍስ ሥራ ተብሎ የሚለይና የሚከፈል ሥራ ሊሠራ አይችልም። የሚሠራው ሁሉ በአንድ ሰው ነው።

መለኮት በነፍስ ሲመሰል ሥጋ ያው ሥጋ ነው። ስለዚህ የመለኮትና የሥጋ ተዋሕዶ እንደ ሰው ነፍስና ሥጋ ተዋሕዶ ማለት ነው። አንድ ሰው ሲበላ ሲተኛ ሥጋዬ በላ ተኛ አይልም። እኔ ተኛሁ በላሁ እንጂ። ምክንያቱም ነፍስ የተለየው ሥጋ ሊበላ ሊጠጣ አይችልምና። ስለዚህ የበላው ሰውየው ነው። እንደዚሁም ሁሉ ሥጋ በላ መለኮት አልበላም ተብሎ ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አይነገርም። «ሥግው ቃል» በላ ይባላል እንጂ።

ሥጋ በተዋሕዶተ መለኮት የባሕርይ አምላክ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ ይመሰክራል።

ዳን.7፥13፤ «በሌሊት ራእይ አየሁ፤ እነሆም፥ የሰው ልጅ የሚመስል ከሰማይ ደመናት ጋር መጣ፣ በዘመናት ወደ ሸመገለውም ደረሰ፤ ወደ ፊቱም አቀረቡት። ወገኖችና አሕዛብ በልዩ ልዩ ቋንቋም የሚናገሩ ሁሉ ይገዙለት ዘንድ ግዛትና ክብር መንግሥትም ተሰጠው፤ ግዛቱም የማያልፍ የዘለዓለም ግዛት ነው፥ መንግሥቱም የማይጠፋ ነው።» ሥልጣን ያለው መለኮታዊ ሥልጣን ነው። ግዛቱም የማያልፍ የዘላለም ግዛት መሆኑ ተነግሯል። ይህ የተነገረው ለመለኮት ብቻ ነው እንዳንል የሰው ልጅ ብሎ ገልጾልናል። ጌታ ራሱን የሰው ልጅ ብሎ ይጠራ እንደነበር በወንጌል ተጽፏል። ማቴ.16፥13። ማቴ.24፥30።

እንግዲህ ትስብእት (ሰውነት) በተዋሕዶ አምላክ አልሆነም ከተባለ ሕዝብና ነገድ ያመልኩታል ተብሎ ባልተጻፈ ነበር። ግዛትና ክብር መንግሥትም ተሰጠው ሲል ለሥጋ መሆኑን እንገነዘባለን።

መለኮትስ ሰጭ ነው እንጂ የሚሰጠው አይሻም። በተመሳሳይ ሁኔታ ጌታ ለሐዋርያቱ፥ «ሥልጣን ሁሉ በሰማይና በምድር ተሰጠኝ» ማቴ.28፥18 ሲል ይህንን ሲያመለክት ነው። የሰማይና የምድር ሥልጣን ለመለኮት ሳይሆን ለሥጋ እንደተሰጠ የታወቀ ነው። እንግዲህ የሰማይና የምድር ሥልጣን ለሥጋ ከተሰጠው በእውነት አምላክ ነው። ከመለኮቱም ጋር ትክክል ነው።

መዝ.2፥7፤ «እግዚአብሔር አለኝ፥ አንተ ልጄ ነህ፥ ዛሬ ወለድሁህ» እግዚአብሔር አብ አስቀድሞ አንድያ ልጁ ከድንግል ማርያም በሥጋ እንደሚወለድ ስለሚያውቅ አንድያ ልጁ የሚዋሐደውን ሥጋ በአካል በባሕርይ በፈቃድ አንድ እንደሆነ ሲያስረዳ ዛሬ ወለድኩህ አለ። በዮርዳኖስ ጌታ ኢየሱስ በዮሐንስ እጅ በሚጠመቅበት ጊዜ መለኮቱ ልጄ ነው ሥጋው ግን አይደለም አላለም። መለኮቱን ከሥጋው ጋር አዋሕዶ፥ «የምወደው ልጄ ይህ ነው» አለ እንጂ። ማቴ.3፥17።

ኢሳ.9፥6፤ «ሕፃን ተወልዶልናልና፥ ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና፤ አለቅነትም በጫንቃው ላይ ይሆናል፤ ስሙም ድንቅ መካር፥ ኃያል አምላክ፥ የዘላለም አባት፥ የሰላም አለቃ ተብሎ ይጠራል»

ሕፃኑን ጌታ የዘለዓለም አባት ብርቱ አምላክ የሰላም አለቃ ማለቱን ልብ ልንል ይገባል። ሥጋ በተዋሕዶ ከቃል ጋር አንድ ሆኗልና፥ ለመለኮት የሚነገረው ለሥጋ፥ ለሥጋ የሚነገረው ለመለኮት ሊነገር ቻለ። መለኮትና ትስብእት በባሕርይ ተዋሕዶ አንድ ከሆኑ በኋላ እንኳን በግብር በሐሳብ መለየት አይገባም።[5]

መዝ.46(47)፥5፤ «እግዚአብሔር በመለከት ድምፅ አረገ...»

ሐዋርያት እያዩት ያረገው ከድንግል ማርያም የተወለደውን ጌታ ኢየሱስን ነው። መለኮትን ብቻ ማየት እንደማይቻል ሐዋርያው ተናግሯል። ዮሐ.1፥18። ዳሩ ግን መለኮት ሥጋን ተዋሕዶ ታየ። እንግዲህ መለኮትን የተዋሐደ ሥጋ ወደ ሰማይ ሲያርግ ሐዋርያት አይተዋል። ዳዊትም የሥጋን የባሕርይ አምላክነት ሲገልጥ እግዚአብሔር አረገ አለ።

---

[5] ምሥጢረ ሥላሴ

ዮሐ.9፥35፤ «...አንተ በእግዚአብሔር ልጅ ታምናለህን፣ አለው። እርሱም መልሶ፥ ጌታ ሆይ፥ በእርሱ አምን ዘንድ ማን ነው? አለ። ኢየሱስም፥ አይተኸዋልም ከአንተ ጋርም የሚናገረው እርሱ ነው አለው።»

እስቲ ይህን የጌታና የፈወሰውን ሰው ምልልስ በአንክሮ እናጢነው። ጌታ፥ «በእግዚአብሔር ልጅ ታምናለህን?» ነው ያለው። ቃል የእግዚአብሔር ልጅ፥ ሥጋ የማርያም ልጅ ብለው ንስጥሮስና መሰሎቹ እንደሚናገሩት አለመሆኑን ጌታ ሊያስረዳን ነው። ሰውየውም መልሶ፥ «በእርሱ አምን ዘንድ ማን ነው?» የሚል ጥያቄ ጠየቀ። መልሱ፥ «አይተኸዋልም ከአንተ ጋርም የሚናገረው እርሱ ነው» የሚል ነበር። ይህ ነው መጽሐፍ ቅዱስ የሚመሰክረው እምነት። አካላዊ ቃል ረቂቅ ነው። ሥጋዊ ዓይን ሊያየው አይችልም። ሥጋን ተዋሕዶ ግን ታየ። እንግዲህ በተዋሕዶ የተገለጸው እርሱ ወልደ አብ ወልደ ማርያም ነው።

ራእ.1፥17፤ «...አትፍራ፤ ፊተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ፥ ሞቼም ነበርሁ እነሆም፥ ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ሕያው ነኝ፥ የሞትና የሲኦልም መክፈቻ አለኝ።

ኢየሱስ ክርስቶስን ሁለት አድርገው የሚያምኑ ይህን እንዴት ይመለከቱታል። ፊተኛውና መጨረሻው ማን ነው? ቃል ነው ካሉ። ሞቼም ነበርሁ ያለው ቃል ነው ማለት ነው። መለኮት በባሕርይው ሟች አለመሆኑን መጻሕፍት ይመሰክራሉ። እኛ ግን ፊተኛውና መጨረሻው እኔ ነኝ ያለው ሥግው ቃል እንደሆነ እንመሰክራለን። እኛን ለማዳን ሲል በሥጋ ሞቷል። ዘላለማዊው እርሱ ሞተ፤ ሞትንም ድል አድርጎ ተነሣ።

ዮሐ.6፥51፤ «ከሰማይ የወረደ ሕያው እንጀራ እኔ ነኝ» ከሰማይ የወረደ እንጀራ ያለው ከእመቤታችን የነሣውን ሥጋ አይደለምን? ወይስ ከሰማይ ሥጋውን ይዞት ወረደ ሊባል ነው? ከሰማይ የወረደው ቃል ብቻውን ነው። ግን ከሥጋ ጋር በተዋሕዶ አንድ ባሕርይ በመሆኑ ይህን ሊናገር ቻለ።[6]

---

[6] ምሥጢረ ሥላሴ

በክርስቶስ ሁለት ባሕርያት አሉ። የሥጋ ባሕርይ ለመለኮቱ ባሕርይ ይገዛል። ሥጋ የሥጋን ሥራ ይሠራል መለኮትም የመለኮትነትን ሥራ ይሠራል የሚለው እምነት የሁለት ባሕርይ ባዮች እምነት ነው። በእነርሱ እምነት ሰብአ ሰገል እጅ መንሻ ይዘው የሰገዱለት፤ ውኃውን ወይን ጠጅ ያደረገ፤ የሞቱትን ያስነሣ፤ ባሕርን የገሠጸ፤ ነፋሳትን ያዘዘ፤ በትንሽ እንጀራና ዓሣ ብዙ ሰዎችን ያጠገበ፤ በሽተኞችን ያዳነ፤ ፀሐይን ያጨለመ፤ ምድርን ያንዋወጣት። ይህን ሁሉ የብቻው የመለኮት ሥራ ነው ይላሉ። ሥጋን ከዚህ ሁሉ ውጭ ያደርጉታል።

በጨርቅ የተጠቀለለ፣ ወደ ምድረ ግብጽ የሸሸ፣ ከሣምራዊቷ ውኃ የለመነ፣ የደከመ፣ ለረኀቡ የበለስን ፍሬ የፈለገ፣ ላቡ እንደ ደም የተንጠፈጠፈ፣ የሞት ጽዋ ያልፍለት ዘንድ በፍርሃት የለመነ፤ የሰገደ፣ የጸለየ፤ ተይዞ የታሰረ፣ የተገረፈ፣ የተመታ፤ የተሰቀለ፤ የተቸነከረ፣ የሾህ አክሊል የተቀዳጀ፣ ጐኑን የተወጋ፤ የታመመ፤ የሞተ፤ የተቀበረ ይህ ሁሉ ለብቻው የሥጋ ነው ይላሉ፤ መለኮትን ከዚህ ሁሉ ውጭ ያደርጉታል።

ከዚህ እምነታቸው የተነሣ መለኮት ከትስብእት ያንሳል ይላሉ። ለዚህም ማስረጃ ይሆነናል ብለው የሚያቀርቡት ጥቅስ ራሱ ጌታ በመለኮቱ ከአብ ጋር ትክክል መሆኑን ሲናገር፥ «እኔና አብ አንድ ነን» አለ። ዮሐ.10፥30። ዳሩ ግን በሰውነቱ እንዲያንስ ግን «አብ ይበልጠኛል» አለ። በሥጋም ለአብ ሰገደ ይላሉ። ዮሐ.14፥28።

መንፈስ ቅዱስ ለአባቶቻችን ያመለከተውን የዚህን መልስ እንደሚከተለው እናቀርባለን።

ክርስቶስ በመለኮትና በሰውነት በኩል በተዋሕዶ መንገድ ሁሉ አንድ ነው። ተአምራትን ያደረገው መለኮት ነው ድካም የተሰማው ሥጋ ነው አንልም። «አብ ይበልጠኛል» ማለቱም ወልድ በተለየ አካሉ ሥጋን ተዋሕዶ በትሕትና ራሱን ዝቅ አድርጎ ስለ ሰዎች ልጆች ሲል በሥጋ ታመመ መከራን ተቀበለ ብሎ አብ በተለየ አካሉ እንዳልታመመና መከራን እንዳልተቀበለ እንዳልሞተ ለማስረዳት ነው።

መለኮት ከሥጋ የተለየና የወጣ እንዳይሆን ሥጋ ብቻውን ታመመ አንልም። እንደ ጴጥሮስ አነጋገር ሞተ በሥጋ ወሐይወ በመንፈስ

በሥጋ ሞተ በመንፈስ ግን ሕያው ሆነ እንላለን እንጂ። 1ጴጥ.3፥18።

ከታመመው በቀር ሕያው የሆነው ማነው? በሥላሴ ላይ አራተኛ አካል እንዳንጨምር አንዱ የሚታመም ሁለተኛው ግን የማይታመም ነው አንልም።

ስለዚህ ክርስቶስ በትህትናው አብ ይበልጠኛል አለ እንጂ በሥጋው ያንሳል በመለኮቱ እኩል ነው ለማለት አይደለም። አንድ ልጁ ሥጋን ተዋሕዶ ታመመ፥ ሞተ እንጂ። አብ ስላልታመመና ስላልሞተ አብ ይበልጠዋል ለማለት አናፍርም ሥጋ ከመለኮት ለብቻው ወዲያና ወዲህ ተለይቶ ሥጋን ብቻውን የፈረደበት አይደለም። ነገር ግን ሥጋ ከነፍስ ጋር እሳት ከብረት ጋር ዓይን ከብርሃን ጋር እንደሚዋሐድ መለኮት ከሥጋ ጋር ተዋሕዶ ነው እንጂ። ስለዚህ ደፍረን እግዚአብሔርን በሥጋ ሞተ እንላለን። አይሁድንም አምላክን የሰቀሉ እንላቸዋለን እንጂ ሥጋን የሰቀሉ አንላቸውም። ማርያምንም አምላክን የወለደች እንላታለን እንጂ ሥጋን ብቻ የወለደች አንላትም። የተሰቀለው ከእሷ የተወለደው ነውና የተሰቀለው እሱም ታሟልና የታመመው እሱም ሞቷልና የሞተው እሱም ተነሥቷልና እሱ ዳግመኛ ይመጣልና ከእሱ ጋርም ሌላ የለም። የታመመው እሱ ነው የተነሣውም እሱ ነው። አብ ይበልጠኛል የማለት ትርጓሜው አባቴ አይታመምም፣ አይሞትም፣ እኔ ግን እታመማለሁ እሞታለሁ ማለት ነው። ክርስቶስ በትሕትና ከአብ ብቻ ያነሰ አልነበረም። ከመላእክትም ጭምር እንጂ! መጽሐፍ «ከመላእክት ጥቂት ዝቅ አደረግኸው» እንዳለ ይህን ይዘን የመላእክትን ጌታ ከመላእክት ያንሳል ልንል እንደፍራለን? ዳሩ ግን የአነጋገሩ ትርጓሜ ሌላ ነው። ይኸውም ክርስቶስ ስለመታመሙና ስለሞቱ ነው። መላእክት አይታመሙም፥ አይሞቱምና። ጌታ ግን ሰውን ከማፍቀሩ የተነሣ ስለ ሰው ልጆች ፍቅር ሲል በትህትና በገዛ ፈቃዱ ከፈጠራቸው ከመላእክቱ አንሶ መጣ። (ዕብ.2፥9)

ከመላእክት ጥቂት አሳነስከው ስለተባለ ክርስቶስ ከመላእክት እንዳላነሰ እንዲሁም አብ ይበልጣል ስላለ በመለኮቱም ሆነ በሥጋው ከአብ አያንስም። ክርስቶስስ በትህትናው ከሐዋርያትም አንሷል። እግራቸውን እንደ አገልጋይ አጥቧልና። አጣቢ ከታጣቢው ያንሳል።

በትሕትና አንጻር ካልተመለከትነው ግን ተማሪዎች ከጌታቸው ይበልጣሉን? (ዮሐ.13፥5።) ዳግመኛም ጌታ በትሕትና ራሱን ዝቅ አድርጐ በዮሐንስ እጅ ተጠምቋል። አሁንም በሰው ሰውኛው አመለካከት አጥማቂ ከተጠማቂው ይበልጣል። ዳሩ ግን አጥማቂው ዮሐንስ ለአጠመቀው ክርስቶስ የመሰከረውን ማስተዋል ይገባል። «ከእኔ በኋላ የሚመጣው ከእኔ ይልቅ ይበረታል።» ማቴ.3፥11።

እንግዲህ ጌታም፥ «ከእኔ አብ ይበልጣል» ማለቱ በትህትና ስለሚቀበለው መከራ መሆኑን ልንረዳ ይገባል። አይደለም በሥጋው ማንሱን የሚገልጥ ነው የሚሉ ከሆነ ግን ክርስቶስን ሁለት ከፍለው አንዱ የተሰቀለ ሌላው ያልተሰቀለ አንዱ የታመመው አንዱ ያልታመመው ወደ ማለት ያመራል። እንዲህ ብለው የሚያምኑ ከሆነ ደግሞ እንጨት ላይ የተሰቀለ ሥጋ ነው። መለኮት ሊሰቀል አይችልም ካሉ እኛም ፀሐይን ያጨለመ ማነው? የማንን ራቁት ለመሸፈን ነው ብርሃንዋን የሠወረችው? ጨረቃስ ደም የሆነ? ፈጣሪያቸውን ደም ተበክሎ ባዩት ጊዜ አይደለምን? ከዋክብትስ ከመንገዳቸው የወደቁ ለማነው? እንላቸዋለን።

ሥጋ ብቻውን ተሰቅሎ ቢሆንስ ፍጡራን ባልደነገጡም ነበር። እንደ ሁለቱ ወንበዴዎች በቆጠሩት ነበር። መላእክትም በመስቀሉ ሥር እንደ ቅጠል ባልረገፉም ነበር። እኛ ግን እንዲህ አናምንም። የሁሉ ፈጣሪ መለኮት የፈጠረውን ሥጋ ተዋሕዶ ለቅጽበተ ዓይን ሳይለይ ዓርብ ቀን በመስቀል ላይ ተሰቀለ እንላለን እንጂ።

አዳም የስህተትን ፍሬ በበላ ጊዜ እንደተራቆተ ጸጋውን እንደተገፈፈ ክርስቶስም ለእርሱ ሊክስ ነውና አመጣጡ ከመለኮቱ ሳይሆን ከልብስ ተራቆተ። በእርሱ መራቆት አዳም የተራቆተውን ጸጋ ተጐናጸፈ።

ስለዚህ ወታደሮች የፈጣሪያቸውን ልብስ በገፈፉት ጊዜ ፀሐይም የሚያበራ ብሩሕ ልብስዋን ገፈፈች። መለኮት በሥጋ እንደተሰቀለ ሥጋም በመለኮት ፀሐይን እንዳጨለመ እናምናለን! እንታመናለነ። መለኮት በሥጋ እንደሞተ ሥጋም በመለኮት እንደተነሣ እናምናለን። መለኮት በሥጋ እንደተያዘ ሥጋ በመለኮት በተዘጋ ደጅ እንደገባ እናምናለን።

መለኮት በሥጋ እንደተያዘ መከራን እንደተቀበለ ከአጠገቡ ያልተለየ ዮሐንስ ሲመሰክር፣ «እጆቻችን የዳሰሱት በዓይኖቻችን ያየነው በጆሮቻችን የሰማነው ይህ የመጀመሪያው ነው» ብሎ ተናግሯል። (1ዮሐ.1፥1።) የመጀመሪያ የተባለው ከመለኮቱ በቀር ማነው? የመጀመሪያውን በዓይኑ እንዳየ በእጅ እንደዳሰሰው ተናግሯል። ዮሐንስ አፈወርቅ መለኮት በባሕርዩ ሞትን የሚሽር ሲሆን በሥጋ እንደሞተ ሲያስረዳ እንዲህ አለ፣ «አዳምን የፈጠሩ እጆቹ በመስቀል ችንካር ተቸነከሩ። በገነት የተመላለሱ እግሮች በመስቀል ችንካር ተቸነከሩ። በአዳም ፊት የሕይወት ትንፋሽን እፍ ያለ አፍ መራር ሐሞት ጠጣ። በመጨረሻውም የማይሞተው ሞተ» አለ። የማይሞተው ማነው? ሥጋን ከተዋሐደ ከመለኮት በቀር።

ብርሃነ ዓለም ጳውሎስም መለኮት በሥጋ እንደተሰቀለ ሲናገር፣ «አውቀውስ ቢሆን የምስጋናን ጌታ (የክብርን ባለቤት) ባልሰቀሉትም ነበር» ብሏል። 1ቆሮ.2፥8። የምስጋና ጌታ ማነው? (የክብር ባለቤትስ ማነው?) አዳምን ከፈጠረው በቀር።

ዳግመኛም እግዚአብሔር፣ «ከስም ሁሉ የሚበልጥ ስምን ሰጠው። ለኢየሱስ ስም ጉልበት ሁሉ እንዲንበረከክ አንደበት ሁሉ እንዲያመሰግን» ይላል ፊል.2፥9። ለኢየሱስ ጉልበት ሁሉ ከሰገደ አንደበት ሁሉ ካመሰገነ ሥጋ የባሕርይ አምላክ መሆኑን እንረዳለን። ኢትዮጵያዊው ሊቅ ቅዱስ ጊዮርጊስ ሐዲስ መጽሐፈ ምሥጢር በሚባለው መልሱ እንደተናገረ:-

«የሮም ሰዎች ሆይ እግዚአብሔር ፍጡር ሥጋን ከፈጣሪ መለኮት ጋር አስተካከለው ሲሏችሁ በመደሰት ፋንታ ታዝናላችሁን? በመደሰት ፋንታ ትተክዛላችሁን? በእውነትስ ሥጋችሁ ከፍጡራን ሁሉ በላይ ስለነገሠ ልትደሰቱ ይገባችሁ ነበር። ከመላእክት አልተዋሐደም። የአብርሃምን ዘር ከፍ ከፍ አደረገ እንጂ ዕብ.1፥16።

እግዚአብሔር ሰውነቱን ከመለኮቱ ጋር በክብር አንድ ባያደርገው ኖሮ መለኮቱን ከተዋረደው ሰውነት ባላዋሐደውም ነበር። እምነታችን እንዲህ ነው። ሰውነት ፈጽሞ የመለኮትን ክብር ወረሰ። መለኮትም ፈጽሞ የሰውነትን ውርደት ወረሰ። ተዋሕደውም አንድ ሆኑ። ሰውነት ከመለኮት ጋር እንደተካከለ ክርስቶስ በወንጌሉ አብስ በማንም

አይፈርድም። ፍርዱን ሁሉ ለልጁ ሰጠው እንጂ» ብሏል ዮሐ.5፥22። የፍጥረትን ሁሉ ፍርድ የተቀበለ ልጁ ማነው? ከሥጋው በቀር መለኮትም አይደለም። መለኮትስ ፍርድን አይቀበልም። ሥልጣንም ከመለኮት አይወስድም። ከመለኮቱ ጋር የሥጋውን ትክክልነት ያስረዳ ዘንድ ነው እንጂ፤ መለኮትን ማንም አይሾመውም። አብ በማንም አይፈርድም። ፍርዱን ሁሉ ለልጁ ሰጠው አለ። ሥጋ የአብ ፍርድን ሁሉ ከተቀበለ እነሆ ከአብ ጋር ተካከለ። አብ ግን አይፈርድም ስለተባለ አብ ከሥልጣኑ ተሻረን? አይደለም።

ይህን ምሥጢር በአንክሮ እናጢን። አብ ይበልጠኛል የሚልበት ጊዜ አለ። አብ አይፈርድም የሚልበትም ጊዜ አለ። የማይፈርደው ከሚፈርደው እንደምን ይበልጣል?

የቅዱሳት መጻሕፍትን ቃል በመንፈስ ቅዱስ እንመርምር፤ ያስተምሩናል። አብ ይበልጠኛል ስላለ ሥጋን ዝቅ እናድርገው? አብ በማንም አይፈርድም ስላለም አብን ከሥልጣኑ እንሻረው? ሥጋ ከመለኮት ጋር የተካከለ መሆኑን ባለቤቱ ሲገልጥ፣ «አባት ሆይ ዓለም ሳይፈጠር በነበረው ምስጋናህ አመስግነኝ» አለ። ዮሐ.17፥5። አብም የልጁን ቃል ተቀበለ አከበርኩህ ዳግመኛም አከብርሃለሁ አለ።

እስቲ ይህን ቃል በእርጋታ እንመርምረው። መለኮት መለኮትን ያከብረዋልን? እንዲህ ከሆን ከአክባሪ ተከባሪ ይበልጣል። አይደለም አብ ይበልጣል እንዳንል አብ ልጁን ሲያከብረው እነሆ እናገኛለን። ያከበረው መለኮትን ብቻ አይደለም። ከሥጋው ጋር ነው እንጂ።

ወልድ ይበልጣል እንዳንልም እነሆ ወልድን ለአባቱ ሲሰግድ እናገኘዋለን። በሥጋ ብቻ የሰገደ አይደለም። በመለኮት ትክክል ሲሆን ከመለኮቱ ጋር ለአብ ሰገደ እንጂ እነሱም ትክክል ናቸው። አንዱ ከሁለተኛው አይበልጥም። ሁለት አምላኮች አንዱ የሚበልጥ አንዱ የሚያንስ እንዳንል። ክርስቶስ በሥጋውና በመለኮቱ ለአብ ሰገደ። አብም ሰውነቱን ከመለኮቱ ሳይለይ ልጁን አከበረ። (አመሰገነ) ቅድመ ዓለም ባለው ክብር።[7]

---

7 መዝገበ ሃይማኖት።

የክብር ባለቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «አብን እንደሚያከብሩት ወልድንም ያከብሩት ዘንድ ወልድን የማያከብር የላከውንም አያከብረውም» ብሏል። ዮሐ.5፥22። ወልድን ከሥጋው ለይተን ልናከብረው አይገባም። ከሥጋው ጋር እንጂ።

ሐዋርያው ፊልጶስ ጌታን አብን አሳየንና ይበቃናል ባለው ጊዜ አጠያየቁ መለኮትን አሳየን ማለቱ መሆኑ የታወቀ ነው። የክብር ባለቤት የድንግል ማርያም ልጅ ጌታ ኢየሱስ፥ «ይህን ያህል ዘመን ካንተ ጋር ስኖር አታውቀኝምን እኔን ያየ አብን አየ» ብሎ መልሶለታል። ዮሐ.14፥8–10።

ለሙሴ ያልታየውን የመለኮት ፊት ፊልጶስና ሐዋርያት እንዴት አዩት? «የእኔን ፊት አይቶ የሚድን የለም» ብሎ የነበረው ዛሬ እንዴት ታየ? ዘጸ.33፥19።

እንግዲህ ፊልጶስም ሆነ ሌሎቹም ሐዋርያት ከመለኮት ፊት ጋር የተዋሐደ የሰውነቱን ፊት ባዩ ጊዜ የአብን ፊት እንዳዩ በዚህ ያስረዳል። አባትና ልጁ በመልክ አንድ ናቸውና አብን በመልክ ይመስለዋል በባህርይም ይተካከለዋል ብሎ መጽሐፍ እንደ መሰከረ ቆላ.1፥5።

ቅዱሳት መጻሕፍት የሥጋና የመለኮትን ተዋሕዶ ዘርዝረው ያስረዱናል። ጌታም አንድ አካል አንድ ባሕርይ መሆኑንም ይመሰክራሉ። አሁንም እንጠቅሳለን።

የሐ.20፥28፤ «እግዚአብሔር በደሙ የዋጃትን ቤተ ክርስቲያንን እንድትጠብቁ»[8]

መጻሕፍት እግዚአብሔር መንፈሳዊ አካል እንዳለው ይመሰክራሉ። ዮሐ.5፥24። መንፈስ ደግሞ ሥጋና ደም የለውም። ደም የሥጋዊ አካል ገንዘብ ነው። ዳሩ ግን ጳውሎስ፥ «እግዚአብሔር በደሙ የዋጃትን» ብሎ እግዚአብሔር ደም እንዳለውና በደሙ ቤተ ክርስቲያንን እንደመሠረተ መግለጹ መለኮትና ሰውነት በማይለይ ተዋሕዶ ተዋሕደው አንድ ባሕርይ አንድ አካል በመሆናቸው ነው።

[8] የአማርኛና የግእዙን ሐዲስ ኪዳን ተመልከት።

ኢየሱስ በደሙ የዋጃት ብሎ ቢሆን ኖሮ ምናልባት ሁለት ባሕርይ ባዮች መግቢያ ቀዳዳ ባገኙ ነበር። የሰውነት ስም ነውና ብለው አሁን ግን ለይቶ እግዚአብሔር ብሎ ነው የጠራው። እንግዲህ ምን ይበሉ?

ማር.14፥61፤ «የቡሩክ ልጅ ክርስቶስ አንተ ነህን? አለው። ኢየሱስም፥ እኔ ነኝ፤ የሰው ልጅም በኃይል ቀኝ ሲቀመጥ በሰማይም ደመና ሲመጣ ታያላችሁ አለ።»

እስቲ ይህንን ግሩም ድንቅ የተዋሕዶ ምሥጢር በአንክሮ እናጢነው። ቀያፋ በጉባኤ መሃከል፥ «የቡሩክ ልጅ ክርስቶስ አንተ ነህን?» ብሎ የጠየቀው የተያዘውን ኢየሱስን አይደለምን? መከፈል በሌለበት ጌታ ላይ መከፈልን ፈጥረው ሁለት ባሕርይ ነው ካሉ ኢየሱስ፥ «እኔ ነኝ» ያለው በየትኛው ባሕርይ ይሆን? መለኮቱ የአብ ልጅ ነው ሥጋው የማርያም ልጅ ነው ብለው የሚያምኑ ከሆነ፤ በመለኮት ባሕርይ ነው እንዳይሉ መለኮት ግዙፍ አይደለ ረቂቅ ነው። ማንም ሊይዘውና ሊያስረው አይችልም። ደግሞም ተይዞ ያልተጠየቀው እንዴት እኔ ነኝ ብሎ ይመሰክራል? ተይዞ የተጠየቀው የሥጋ ባሕርይ ብቻ ነው ቢሉ፥ «የእግዚአብሔር አብ የባሕርይ ልጁ እኔ ነኝ» ብሎ እንዴት በሐሰት ይናገራል? እኛስ እንላለን አምላካችን አንድ ባሕርይ በመሆኑ በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ በመሆኑ ተይዞ የቀረበው ሥግው ቃል (ሥጋን የተዋሐደ ቃል) ነው እንላለን። የተጠየቀም እርሱ መልስ የሰጠም እርሱ ነው። የቀናች የተረዳች ተዋሕዶ ሃይማኖት ይህች ናት። ዲዮስቆሮስ የመሰከረላት መከራም የተቀበለላት።

ማር.15፥37፤ «የመቶ አለቃ እንደዚህ ጮሆ ነፍሱን እንደሰጠ ባየ ጊዜ ይህ ሰው በእውነት የእግዚአብሔር ልጅ ነበር አለ።»

ተገርፎ በመስቀል ላይ እንደብራና የተወጠረው የሥጋ ባሕርይ ነው የሚሉ ከሆነ መቶ አለቃው የእግዚአብሔር መንፈስ አናግሮት፥ «...የእግዚአብሔር ልጅ ነበር።» እንዴት ሊል ቻለ?

አሁንም ዓይነ ልቡናችንን ወደ ተዋሕዶ እናቅና የዚህ ምሥጢር የገለጥልን ዘንድ። በመስቀሉ ላይ የተቸነከረው የድንግል ልጅ መድኀኔዓለም ክርስቶስ የእግዚአብሔር አብ የባሕርይ ልጅ ነው።

በተዋህዶ ከሁለት አካል አንድ አካል ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ ሆኑዋልና።

ራእ.2፥8፤ «ሞቶ የነበረው ሕያውም የሆነው ፊተኛውና መጨረሻው እንዲህ ይላል...»

ቅድመ ዓለም የነበረ ድኅረ ዓለም የሚኖር እግዚአብሔር አምላክ ብቻ ነው እንጂ ለሰው አይቻለውም። እግዚአብሔር ደግሞ እንዳይሞት እናውቃለን። የክብር ባለቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ሙቼ ነበርኩ እነሆም ሕያው ነኝ አለ። በሰውነት ባሕርይ ሙቼ ነበርኩ አላለም። መለኮት በሥጋው ሞተ እንጂ እንግዲህ በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ካልሆነ በቀር ቅድመ ዓለም የነበረና ሞቶ የተነሣ መሆኑን ባልገለጸ ነበር። ቅድመ ዓለም የነበረው፥ «ሙቼም ነበር» ያለው እርሱ ነው። ዓለምንም አሳልፎ የሚኖር እርሱ ነው።' የሥጋ ባሕርይ የሞተ፥ የመለኮት ባሕርይ ያልሞተ ተብሎ የሚከፈል አይደለም። ሙስና መቃብርን ያጠፋው መለኮት በሥጋው ወደ መቃብር ወረደ እንጂ መለኮት የተለየው ሥጋ አይደለም።

ሮሜ.5፥10፤ «ወሶበ እንዘ ፀሩ ንሕነ ለእግዚአብሔር ተሠሀለነ በሞተ ወልዱ» «ጠላቶቹ ሳለን እግዚአብሔር አብ በልጁ ሞት ታረቀን»

የሞተው የሥጋ ባሕርይ ብለው የእግዚአብሔር ልጅን ከድንግል ማርያም ልጅ የተለየ አድርገው የሚያምኑ እነርሱ ይህንን የሐዋርያውን አባባል እንዴት ይመለከቱታል? በመስቀል ላይ የተሰቀለው ጌታ ኢየሱስ የድንግል ልጅ፥ የእግዚአብሔር አብ የባሕርይ ልጅ ነው ብሎ መሰከረ። የማርያም ልጅ ሌላ የአብ ልጅ ሌላ ቢሆን ኖሮ ወይም የተሰቀለው ሥጋዊ ባሕርይ ቢሆን ኖሮ፥ «በልጁ ሞት...» ብሎ ሐዋርያው ባልተናገረ ነበረ። የማይጨበጠው የማይዳሰሰው አካላዊ ቃል ሥጋን ባልተዋሐደ አካል አልተሰቀለም። ሥጋን ተዋሕዶ በመስቀል ላይ ተሰቀለ እንጂ። በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ያዳነን መለኮትነት የሌለው ሟች ፈራሽ ሥጋ አይደለም።

ዮሐ.15፥24፤ «አሁን ግን እኔንም አባቴንም አይተውማል ጠልተውማል» ያለው ማን ነው? ሥጋን የተዋሐደ ቃል አይደለምን? ያለበለዚያ መለየት በሌለበት በአንዱ ላይ መለየትን ፈጥረው ይኸ

ሥጋ ይኸ መለኮት የሚሉ ከሆነ አይሁድ ያዩት ማንን ነው? የሚታይ ሥጋ በመሆኑ መልሳቸው «ሥጋን» ይሆናል። ረቂቅ መለኮት አይታይምና። አላዩም! ባለቤቱ ግን እንኳን እኔን አባቴን አይተው ጠሉ አለ። አይሁድ አብን መቼ አዩና ነው አይተው ጠሉ ያለው? በመለኮት አንድ የሆነውን ልጁን ማየታቸውን ሲያረጋግጥ ነው። የእግዚአብሔር ልጅ ሥጋን ተዋሕዶ ነው የታየው። ስለዚህ ሥጋ ከቃል ጋር በባሕርይ ተዋሕዶ አንድ ስለሆነ እኔን ያየ አብን ፈጽሞ አየ እኔን የጠላ አብን ፈጽሞ ጠላ አለ። እንዲህ ብለን ካላመንን ጌታን ሐሰተኛ ማድረጋችንና ማሳበላችን በመሆኑ ይፈረድብናል። አይሁድ ያዩት ሥጋን ነው እንጂ ቀዳማዊ ቃልን አይደለም በተዋሕዶ መስመር ካልሄድን። ስለዚህ ባላዩት አይተዋል ተብለው መኮንን የለባቸውም። ጌታም ሳያዩት አይተው ጠሉኝ እንዴት አለ? በተዋሕዶ አንድ ባሕርይ በመሆኑ ይህን ተናገረ።

ዮሐ.3፥14፤ «ሙሴም በምድረ በዳ እባብን እንደሰቀለ እንዲሁ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ የሰው ልጅ ይሰቀል ዘንድ ይገባዋል።»

በመስቀል ላይ የተሰቀለውን ኢየሱስን የሥጋ ባሕርይ ነው የሚሉት ከሆነ ከእግዚአብሔር አብ ከባሕርይ ልጁ ጋር በባሕርይ በፈቃድ አንድ ካልሆነ እንዴት በርሱ የሚያምን ሁሉ አይጠፋም የዘለዓለም ሕይወት ይኖረዋል ሊል ቻለ? የሰው ደም ከኃጢአት ያነጻልን? የዘላለምንስ ሕይወት ይሰጣል? በፍጹም። ልዑል እግዚአብሔር እንዲህ ብሏል፥ «በሰው የሚታመን ሰው ርጉም ነው» ኤር.17፥15።

ራእ.5፥12፤ «የታረደው በግ ኃይልና ባለጠግነት ጥበብም ብርታትም ክብርም ምስጋናም በረከትም ሊቀበል ይገባዋል።»

የታረደው በግ የተባለው ከድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍስዋ ነፍስ ነስቶ የተወለደው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱም አንድ አካል አንድ ባሕርይ ነው። ቅድመ ዓለም ካለውና ከነበረው ከእግዚአብሔር ቃል ጋር በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ነው። ቅድመ ዓለም ካለውና ከነበረው ከእግዚአብሔር ቃል ጋር በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ካልሆነ በቅር ይህ ሁሉ ክብርና ልዕልና እንዴት ተሰጠው? ትስብእት በተዋሕዶ ከቃል ጋር አንድ

ባሕርይ ካልሆነ እንዴት ይህ ሁሉ ልዕልና (ለመለኮት የሚቀርብ) ምስጋና ቀረበለት?

ልዮን በክርስቶስ ውስጥ ሁለት ፈቃዳት ሁለት ባሕርያት አሉ። እነዚህም ያልተዋሐዱ ናቸው ባለ ጊዜ መንፈሳዊው አርበኛ ዲዮስቆሮስ ተነሣ። የምድራዊ ንጉሥ ግርማም አላስፈራውም፤ የጉባኤውም ብዛት አላስደነገጠውም። ለፈጣሪው መሰከረ። ያዳነውን ጌታ የክብር ባለቤት መሆኑን መሰከረ። ሁለት ባሕርይ ለሚሉትም ጥያቄን አቀረበላቸው።

በአንድ በክርስቶስ ውስጥ ሁለት መንገድ አለ ማለት ምንድን ነው? እስቲ ንገሩኝ? ኢየሱስ በቃና ዘገሊላ ወደ ሠርግ ቤት በተጠራ ጊዜ እንደ ሰውነቱ ወይስ እንደ አምላክነቱ ነው የተጠራው? አላቸው። እነርሱም አምላክ ወደ ሠርግ ቤት አይሄድም የተጠራው እንደ ሰውነቱ ነው አሉት። እሱም ውኃውን ወደ ወይን ጠጅ የለወጠ እንድ አምላክነቱ ነው? ወይስ እንደሰውነቱ አላቸው። እነርሱም እንደ አምላክነቱ ነው አሉት።

ዲዮስቆሮስም የተጠራውም ወይን ያደረገውም አንድ እርሱ ነው። ሌላም ከእርሱ ጋር እንደሌለ አወቁ። ተጠሪው እሱ ነው፤ ወይን አድራጊውም እሱ ነው። ወደ ሁለት ፈቃድ ወይም ወደ ሁለት መንገድ (ሁለት ባሕርይ) ልትከፍሉት አትችሉም። እንግዲህ ወደ ሠርግ ቤት የተጠራው ውኃውንም ወይን ያደረገ እሱ ነው ካላችሁ መልካም ነው። ነገር ግን ትንሽ ቆይታችሁ የተጠራ ሥጋ ነው ውኃውን ወይን ያደረገ መለኮት ነው እንዳትሉ። እንደዚህ የምትሉ ከሆነ ይህ ቃል ንስጥሮስ የእግዚአብሔር ልጅ ተአምራት ያደርጋል የማርያም ልጅ ሕማምን ይቀበላል ያለውን ቃል ይመስላል አላቸው።

ሥጋ የሥጋን ሥራ ይሠራል መለኮት የመለኮትን ሥራ ይሠራል የምትሉ ከሆነ ግን በቃና ዘገሊላ የተደረገውን ማስረጃ አድርገን እንመርምር። መለኮት የሚገባውን ከሠራ የትስብእትን ካልሠራ ትስብእትም (ሰውነትም) የሚገባውን ከሠራ የመለኮትን ካልሠራ እንደናንተ እምነት ተዋሕዶ ወዴት አለ? እነሆ ለየብቻቸው ሄዱ ወደ ሁለትም ተከፈሉ።

ለየራሳቸውስ ከተለያዩ እነሆ ጠፉ። ጌታችን እርስ በርሱዋ የተለያየች መንግሥት አትጸናም። ማቴ.12፥25። እያለ አስትምሮን ወደ ሁለት ሥራ ልንከፍለው ይገባልን?

ወደቀደመው ነገራችን እንመለስና እስኪ ንገሩን? መለኮት ወደ ሠርግ ቤት መግባት ሳይገባው ወደ ሠርግ ለምን ተጠራ? ሰውስ መጠራቱ የተለመደ ነው። ተገቢ ነው፥ መለኮት አልሄደም አልተጠራም የምትሉ ከሆነ ግን ውኃውን ማን ወይን አደረገ? ሰውነት ብቻውን ወይን ማድረግ አይቻለውም። መለኮት ሰውነት በተጠራ ጊዜ ሄደ የምትሉ ከሆነ እነሆ መለኮት የሰውነትን ሥራ ሲሠራ አገኘነው።

ስለዚህ መለኮት ከሥጋ ጋር በመዋሐዱ ወደ ሠርግ ቤት ሄደ። ውኃውንም ወደ ወይን ለወጠ። ስለዚህ በአንድ ክርስቶስ ያልተዋሐዱ ለየብቻቸው ያሉ ባሕርያት የሉትም።[9]

የሰውነት ባሕርይ ለመለኮት ባሕርይ እንደተገዛ ይናራል ለሚሉትም ቅዱሳት መጻሕፍት ኹሉ፥ መለኮት ሰውነትን ተዋሕዶ በሥጋ የአምላክነትንም የሰውነትንም ሥራ ኹሉ እንደ ሠራ ይነግሩናል እንጂ ከተዋሕዶ በኋላ ባንድ ክርስቶስ ሁለትነት ኖሮበት ሰውነቱ ተገዛ የሚል ንባብ በፍጹም አናገኝም።

ይህንንም ከቅዱስ ወንጌል የምንረዳው እውነት ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በመርከብ ኾኖ በባሕር ላይ ሲጓዝ ማዕበል ተነሥቶ መርከቡን ሊያሰጥመው ደረሰ። እርሱ ግን በመርከቡ ኋላ ተኝቶ ነበር። ደቀ መዛሙርቱ አቤቱ ተነሥተህ አድነን ልናልቅ ነው ብለው ቀሰቀሱት።

ጌታም ለደቀ መዛሙርቱ፥ «እናንተ እምነት የጐደላችሁ ምን ያስፈራችኋል?» አለና ተነሥቶ ነፋሳቱንና የባሕሩን ማዕበል ጸጥ እንዲሉ ገሠጻቸው። ማዕበሉም ጸጥ አለ። ማቴ.8፥23–27።

---

9 መዝገበ ሃይማኖት።

መተኛትም መቀስቀስም የሰውነት ሥራ፥ ነፍሳትንና ማዕበላት
ገሥጾ ጸጥ ማድረግ የአምላክነት ሥራዎች መኾናቸው፥ ሥሪያቸው
ግን አንድ ክርስቶስ መኾኑ የማይካድ ነገር ነው።

ኬልቄደናውያን እንደሚሉት የመለኮትን ሥራ መለኮት
የሰውነትን ሥራ ሰውነት ተከፋፍለው የሚሠሩት ኾኖ ቢኾ
ነፋሳትንና ማዕበላትን መገሠጽ በተለይ የመለኮት ሥራ ስለኾ
ሰውነትን ባልቀሰቀሱትም ነበር። እንግዲህ የተኛውና የተቀሰቀሰው
ማዕበላትንም ጸጥ ያደረጋቸው ያው አንዱ ክርስቶስ ከኾነ አንድ
እርሱን ሁለት አድርጐ ገዢና ተገዢ ተማላጅና አማላጅ ማለት
እንደምን ይቻላል። አይቻልም።[10]

አንድ አካል አንድ ባሕርይ መኾኑንም ሲያስረዳ ቅዱስ ጴጥሮስ
ባጭር ቁመት በጠባብ ደረት ተወስኖ ገዝፎ የሚያየውን አካል፥
«አንተ የሕያው የእግዚአብሔር አብ የባሕርይ ልጅ ክርስቶስ ነህ
ብሏል» በዚህም እምነቱ ብፅዕናን አግኝቶበታል፤ ተመስግኖበታል።
ማቴ.16፥17–20።

በዮሐንስ ወንጌል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በምራቁ ጭቃ
አድርጐ ዕውር ሆኖ የተወለደውን ዓይኑን ቀብቶ እንዳዳነው
ተጽፏል። ዮሐ.9፥6።

ምራቅ የሰውነት ገንዘብ ነው። ለመለኮት ምራቅ አለውን? ወደ
መሬት እንትፍ ብሎ በመራቅ ዓይንን ከፈጠረ ሰውነት መለኮትን
ተዋሕዶ የመለኮትን ባሕርይ ባሕርይ አድርጓል ማለት ነው። በዚህ
ተዋሕዶ መካከል ይኽ ምራቅ ተፋ ይኽ አዳነ ሊባል አይችልም።

ክርስቶስ በፈቃድ ከባሕርይ አባቱ ጋር አንድ ነው። «የላከኝን
ፈቃድ ላደርግ ነው እንጂ የራሴን ፈቃድ ላደርግ አይደለም።»
ለክርስቶስ የአብን ፈቃድ የሚቃወም ሌላ ፈቃድ እንደሌለው በግልጽ
አስረድቶናል። ዮሐ.3፥13።

---

10 መድሎተ አሚን።

የጌታ ሰው መሆን በብሉይ ኪዳን ተጽፏል

የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ልደት እንደ እንግዳ ደራሽ እንደ ውኃ ፈሳሽ በድንገት የሆነ አይደለም። አስቀድሞ ትንቢት አናግር ሱባዔ አስቆጥር ነው የመጣው። ነቢያት የጌታን ሰው መሆን በትንቢት መስታወትነት ተመልክተው በተለያየ ምሳሌያዊ አገላለጽ ተናግረዋል።

የተነገረው ትንቢት የተመሰለው ምሳሌ አያሌ በመሆኑ ከብዙው በጥቂቱ ከምሉ በከፊሉ ለመጥቀስ እንወዳለን።

ዘፍ.3፥5፤ «በአንተና በሴቲቱ መካከል በዘርህና በዘርዋም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ። እርሱ (የሴቲቱ ዘር) ራስህን ይቀጠቅጣል፥ አንተም ሰኰናውን ትቀጠቅጣለህ።»

አዳምና ሔዋን በምክረ ከይሲ (እባብ) ተታለው ዕፀ በለስን በበሉ ጊዜ እግዚአብሔር አምላክ ከላይ የተገለጸውን ተናገረ። ሴቲቱ የተባለችው ለጊዜው ሔዋን ስትሆን በፍጻሜው ግን ንግሥተ ሰማይ ወምድር የሆነችውን ቅድስት ድንግል ማርያምን ያመለክታል። የሴቲቱ ዘር የተባለው የድንግል ማርያም ልጅ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

የሴቲቱ (የድንግል ማርያም) ልጅ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘንዶ[11] (እባብ) የተባለውን የዲያብሎስ ራስ በመስቀሉ ላይ ተሰቅሉ ቀጥቅጦታል። የሰው ልጆችንም ከዲያብሎስ ባርነት አርነት አውጥቷል። ገላ.4፥4። ቆላ.2፥14።

ዘፍ.3፥22፤ «እግዚአብሔር አምላክም አለ እነሆ አዳም መልካምንና ክፉን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ!»

አዳም ዕፀ በለስን በበላ ጊዜ ትዕዛዘ እግዚአብሔርን በመጣሱ ዘላለማዊ ሞት ተፈረደበት። ከዚህ የዘላለም ሞት የሚያድነው ከእግዚአብሔር በስተቀር ማንም ባለመኖሩ አዳም ከሕገ

---

[11] ራእ.20፥2። ራእ.12፥3–16።

እግዚአብሔር በወጣ ጊዜ ከሦስቱ አካል አንዱ አካል እግዚአብሔር ወልድ የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ፍጹም ሰው እንደሚሆን በሥላሴ ዘንድ የተወሰነ (የታወቀ) በመሆኑ «አዳም ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ» ብሎ አካላዊ ቃል ሥጋን እንደሚዋሐድ ትንቢት ተነገረ። የዘመኑ ፍጻሜ ማለትም በእግዚአብሔር ዘንድ የተቀጠረው ቀነ ቀጠሮ ሲደርስ በተናገረው ቃል መሠረት በተፈጥሮዋ አዳማዊት ከሆነችው ከድንግል ማርያም እግዚአብሔር ቃል ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍስዋ ነፍስ ነስቶ ፍጹም ሰው ሆነ። «ዳግማዊ አዳም» ተባለ።

ዘፍ.22፥13፤ «አብርሃምም ዓይኑን አነሣ፥ በኋላውም እነሆ አንድ በግ በዱር ውስጥ ቀንዶቹ በዕፀ ሳቤቅ ተይዞ አየ፤ አብርሃምም ሄደ በጉንም ወሰደው፥ በልጁም ፋንታ መሥዋዕት አድርጐ ሠዋው።»

እግዚአብሔር አብርሃምን ሊፈትነው ልጁ የስሐቅን በሞሪያም ምድር በአንድ ተራራ ላይ እንዲሠዋው አዘዘው። አብርሃምም ለፈጣሪው ያለውን ታማኝነት ይገልጽ ዘንድ በስተርጅና የወለደውን ልጁ ይስሐቅን የመሥዋዕቱን እንጨት አሸክሞ ወደ ተባለው ስፍራ ተጓዘ። በተራራውም ላይ እንጨት ረብርቦ ልጁን ይስሐቅን በመሠውያው በእንጨቱ ላይ አጋድሞ ሊሠዋው ሲል እግዚአብሔር የአብርሃምን ጽናት አይቶ በልጁ ምትክ የሚሠዋውን በግ በዱር ውስጥ አሳየው። ይህ በግ በይስሐቅ ምትክ በመሠውያው እንጨት ላይ ተሠዋ። ቀንዱ በዕፀ ሳቤቅ (በሐረግ) ተይዞ በዱር የተገኘው በግ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ነው።

በጉ በይስሐቅ ምትክ እንደተሠዋ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም (በአዳም ምትክ) ስለ አዳም ተገብቶ (ተወክሎ) መሥዋዕት ሆኖአል። በጉ የተሠዋው በሞሪያም ምድር በተራራ ላይ ነው። ጌታም የተሰቀለው በቀራንዮ ኮረብታ ላይ ነው። ዕፀ ሳቤቅ የድንግል ማርያም ምሳሌ ሲሆን በጉ ቀንዱ በዕፀ ሳቤቅ ተይዞ በዱር እንደ ተገኘ ሁሉ አማናዊው በግ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ከድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍስዋ ነፍስ ነስቶ ለሰው ልጆች ሁሉ ቤዛ ይሆን ዘንድ በከብቶች ግርግም ተገኝቷል። ኋላም በቀራኒዮ ኮረብታ ላይ ተሰቅሏል። ልበ አምላክ ዳዊት፥ «እነሆ በኤፍራታ ሰማነው በዱር

ውስጥም አገኘነው» ብሎ ትንቢት እንደተናገረ። መዝ.131(132)፥6–11።

ኤፍራታ ቤተ ልሔም ነች። ጌታም በነቢያት አድሮ እወርዳለሁ እወለዳለሁ ሲል ሰማነው። የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ አገኘነው ማለቱ ነው። አንድም በኤፍራታ (በቤተ ልሔም) ተወልዶ በግዕዘ ሕፃናት ሲያለቅስ ሰማነው፥ በኋላ ተጥሎ በጨርቅ ተጠቅሎ አገኘነው ሲል ነው።

«ወደ ማደሪያዎቹ እንገባለን» ተዘግታ ወደነበረችው ገነት በጌታ መሥዋዕትነት እንገባለን፤ የመንግሥተ ሰማያት ወራሾችም እነሆናለን ብሏል።

ዘፍ.29፥1–12፤ «ያዕቆብም ተነሥቶ ወደ ምሥራቅ ሰዎች አገር ሄደ። በሜዳውም እነሆ ጉድጓድን አየ፥ በዚያም ሦስት የበጎች መንጎች በላዩ ተመስገው ነበር፤ ...ያዕቆብም የእናቱን ወንድም የላባን ልጅ ራሔልንና የአጎቱን የላባን በጎች ባየ ጊዜ፥ ቀረበ ከጉድጓዱም አፍ ድንጋዩን ገለበጠ፥ የአጐቱን የላባን በጎችንም አጠጣ።»

ብሉይ ኪዳን የሐዲስ ኪዳን ምሳሌ መሆኑ የታወቀ ነው። በዘመነ ብሉይ ይፈጸም የነበረው ለወደፊት ሊፈጸም ላለው ምሳሌ ነው። በዚህ መሠረት ያዕቆብ የጌታ፥ እረኞች የነቢያትና የካህናት፥ በጐች የምእመናን፥ ድንጋዩ የመርገመ ሥጋ የመርገመ ነፍስ፥ውኃው የዘላለም ሕይወት (ጽድቅ) ምሳሌ ነው።

ያዕቆብ በጉድጓዱ አፍ ላይ ተመስገው ለነበሩት በጐች ራሔል እስክትመጣ ድረስ ድንጋዩን አንስቶ እንዳላጠጣ ራሔል በመጣች ጊዜ ግን ለስድሳ ሰው የማይቻለውን ትልቅ ድንጋይ ለብቻው አንስቶ በጐቹ እንዲጠጡ እንዳደረገ ሁሉ፥ ጌታም ለብዙ ዘመን የሕይወትን ውኃ ተጠምተው የመርገመ ሥጋ የመርገመ ነፍስን ድንጋይ የሚያነሣላቸውን ለሚሹት ሰዎች መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስን ያጠፋው መጀመሪያ ድንግል ማርያምን አዘጋጅቶ ነው። በቅድሚያ እርስዋ ተወለደች። ከእርስዋ እርሱ ተወለደ። ራሔል ለነዚያ ውኃ ተጠምተው ለነበሩት በጐች ውኃ መጠጣት ምክንያት እንደሆነች ሁሉ ድንግል ማርያምም ለፍጥረተ ዓለሙ መዳን ምክንያት ሆናለች።

በጉድጓዱ ዙሪያ በጎቻቸውን ይዘው የመጡ ብዙ እረኞች ነበሩ። አቅማቸው ውስን በመሆኑ የሌሎችን እረኞች መምጣት ነበር የሚጠባበቁት። ምክንያቱም ድንጋዩ ትልቅ ከመሆኑ የተነሣ ብዙ ሆነው ነውና የሚያነሡት።

እንዲሁም ሁሉ የቀደሙት የብሉይ ኪዳን ካህናትና ነቢያት ይጠብቁአቸው ከነበሩት ሰዎች መርገመ ሥጋ መርገመ ነፍስን አር ቀው የሕይወት ውኃን ሊያጠጡአቸውና ሊያረኩአቸው አልተቻ ላቸውም። እንኳን ለሌላው ሊያጠጡ ስለራሳቸውም ሲናገሩ፥ «ጽድቃችን እንደ መርገም ጨርቅ ሆነ ነው» ያሉት። ኢሳ. 64፥6።

ዳሩ ግን የተወሰነው ጊዜ ሲደርስ የድንግል ማርያም ልጅ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ በፈጸመው የመሥዋዕትነት ተልእኮ የመርገመ ሥጋና የመርገመ ነፍስ ምሳሌ የሆነውን ድንጋይ ከሕይወታችን ፈንቅሎ ጣለው። ዘላለማዊ ማየ ሕይወትንም አጠጣን። ነፍሳችን በጽድቅ ውኃ ረካች! ለእርሱ ከዘላለም እስከ ዘላለም ክብር ምስጋና ይግባውና።

ዘጸ.12፥1–51። እግዚአብሔር አምላክ ወገኖቹ እስራኤልን ከግብፅ የባርነት ሕይወት ነፃ ሊያወጣቸው በወደደ ጊዜ ሙሴንና አሮንን ወደ ፈርዖን ዘንድ ይልካቸው ነበር። ሙሴና አሮንም በፈርኦን ፊት ብዙ ተአምራትን በማድረግ እግዚአብሔር አምላካችን ሕዝቤን ልቀቅ ይልሃል ይሉት ነበር። የፈርዖን ልብ ግን እንደ አድማስ አለት ደንድኖ ነበርና፥ «እግዚአብሔር የሚባል አምላክ አላውቅም እስራኤልንም አልለቅም» ብሎ በትዕቢቱ ጸና። እግዚአብሔርም በግብፃውያን ላይ በኩረ ሞትን እንደሚያመጣ ለነሙሴ ተናገረ። ይኸውም የመጀመሪያ ልጆችን በሞት መቀሰፍ ነው። ሙሴም በኩረ ሞት እስራኤልን እንዳያገኛቸው ሊያደርጉት የሚገባቸውን ከአምላኩ ከእግዚአብሔር ጠየቀ።

እግዚአብሔር አምላክም ነውር የሌለበት ማለትም ጠጉሩ ያላረረ፥ ቀንዱ ያልከረከረ፥ ጥፍሩ ያልዘረዘረ ንጹሕ የአንድ ዓመት ጠቦት እንዲያዘጋጁ ለእስራኤል ሁሉ ተናገረ አለው። እያንዳንዱ ቤተሰብ አንድ ጠቦት እንዲያዘጋጅ ታዘዘ።

በአሥረኛው ቀን በጉን ይገዛሉ። እስከ አሥራ አራተኛው ቀን ያስሩትና ባሥራ አራተኛው ቀን እንዲሠውት ይታዘዛሉ። የበጉን ደም ደግሞ መቃንና ጉበኑ ላይ እንዲረጩ እንዲሁም የበጉን ሥጋ ጥሬውን ወይም ቅቅሉን ሳይሆን ጥብሱን ብቻ እንዲበሉ ታዘው ነበር። ይህ ሁሉ ሊመጣ ላለው ምሳሌ ነው።

ነውር የሌለበት የአንድ ዓመት ጠቦት ምክንያተ ኃጢአት ለሌለበት ለንጹሐ ባሕርይ አምላክ ለኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ነው። በጉን በአሥረኛው ቀን ገዝተው እስከ አሥራ አራተኛው ቀን አሥረው እንዲሠዉት እንደታዘዙ ሁሉ የጌታም ምክረ ሞቱ በአሥር ተጀምሮ በአሥራ አራተኛው ቀን ተፈጽሟል።

የበጉን ደም መቃኑና ጉበኑ ላይ እንዲረጩ የታዘዙት ከሚመጣው መቅሰፍት ይድኑ ዘንድ ነው። ምክንያቱም መልአከ ሞት የበጉ ደም በተረጨው ቤት ውስጥ እንዳይገባ ታዟልና። ዛሬም በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሥጋውን ቆርሶ ደሙን አፍሶ በሰጠው በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የባሕርይ አምላክነት አምኖ ሥጋውንና ደሙን የተቀበለ ሁሉ የዘላለም ሞት አይሞትም፤ ሞተ ነፍስ አያገኘውም። ዮሐ.3፥16። ሠራዊተ አጋንንትም አይቀርቡትም።

«የበጉን ሥጋ ጥሬውንና ቅቅሉን አትብሉ» የተባሉት በጉ የጌታችን ምሳሌ በመሆኑ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ያዳነን ጌታን ፍጡር የሚሉ አይሁድና ተረፈ አይሁድ እንደሚነሱ ይታወቃልና፥ ጌታን ፍጡር አትበሉ የምትበሉት ሥጋ የምትጠጡት ደም የፍጡር ነው አትበሉ ለማለት ሲሆን፥ «ጥብሱን ግን ብሉ» ሲል በእሳት የተመሰለ መለኮት የተዋሐደውን የመለኮትን ሥጋ ነው የምንበላው ብለን የመለኮትን ሥጋና ደም እንደምንበላ እንደምንጠጣ ሲያመለክተን ነው።

«አታሳድሩ ካንዱ ወደ አንዱ አትውሰዱት» መባሉ ምሳሌነቱ የጌታ ሥጋው በመስቀል ላይ ላለማደሩ ዕለቱኑ ወደ መቃብር መውረዱን የሚያመለክት ሲሆን እንዲሁም የመቃብሩ ስፍራ ከተሰቀለበት አቅራቢያ እንደሚሆን የሚያመለክት ነው። መካነ መስቀሉና መካነ መቃብሩ ቅርብ ለቅርብ ናቸው። እንዲሁም ካሣ ሳይፈጸም ላለማደሩ ምሳሌ ነው። ዛሬም በቤተክርስቲያናችን

መሥዋዕት ካንዱ ሠርቶ ወደ አንዱ ወስዶ መሠዋት የተከለከለ የሆነው በዚህ መሠረት ነው።

«የበላችሁትን በልታችሁ የተረፋችሁን ከእሳት ጨምሩት።» እስራኤልም የተረፋቸውን የበጉን ሥጋ በእሳት ውስጥ ጨምረውታል። ቤተክርስቲያናችንም ዛሬ ይህንን ይዛ ነው ሥርዓትን የደነገገችው።

የበጉን ጥብስ ሲበሉ ጫማቸውን ተጫምተው፥ ወገባቸውን ታጥቀው ኩፌታቸውን ደፍተው፥ በትራቸውን ይዘው እየተቻኮሉ እንዲበሉ ታዘው ነበር።

ይህም ዛሬ ላለነው ክርስቲያኖች ምሳሌ ይሆነን ዘንድ ነው። የአማናዊውን በግ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ሥጋውንና ደሙን ስንቀበል ምግባረ ወንጌል ሠርተን (ወንጌልን ተጫምተን)፥ የንጽሕናን ዝናር በወገባችን ታጥቀን፥ አክሊለ ሦክን (ጌታ የሾህ አክሊል መድፋቱን እያሰብን)፥ ነገረ መስቀሉን እያዘከርን (መስቀልን ተመርኩዘን)፥ ሞት እንዳለብን በማሰብ ሳይቀድመን እኛ ፈጥነን ንስሐ በመግባት መሆን እንዳለበት ያመለክታል።

«የበጉን አጥንት እንዳይሰብሩ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶአቸው ነበር።» የአማናዊው በግ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌው በመሆኑ በጌታ ግራና ቀኝ የተሰቀሉትን ወንበዴዎች ጭናቸውን ሲሰብሩ የጌታን ግን አልነኩም ነበር። ይህም የሆነው፥ «ከእርሱ አጥንት አይሰበርም የሚል የመጽሐፉ ቃል እንዲፈጸም ነው።» ዮሐ.19፥36።

እንግዲህ እንደ አርዮስ ጌታን ፍጡር በመለኮቱ የሚሉ ሁሉ የማይሰበረውን የጌታን አጥንት ለመስበር እንደጣሩ ይቆጠርባቸዋል። የጌታን የባሕርይ አምላክነት ቢክዱ የሚጎዱት እነርሱ እንጂ ጌታ አይደለም። «የመውጊያውን ብረት ብትቃወም ላንተ ይብስብሃል» ተብሎ ለጳውሎስ እንደተነገረው። ዮሐ.9፥5።

ዘጸ.17፥6፤ «እነሆ እኔ በዚያ በኮሬብ በዓለት ላይ በፊትህ እቆማለሁ፤ ዓለቱንም ትመታለህ፥ ሕዝቡም ይጠጣ ዘንድ ከእርሱ ውኃ ይወጣል አለው።»

እስራኤልን ከጥማቸው ያረካ የነበረው ያ ዓለት ተምሳሌትነቱ ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ነበር። ይህንንም ብርሃነ ዓለም ቅዱስ ጳውሎስ ሲተረጉም፥ «ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ዓለት ጠጥተዋልና፥ ያም ዓለት ክርስቶስ ነበር» ብሏል። 1ቆሮ.10፥4።

እስራኤል ዘሥጋ የክርስቶስ ምሳሌ ከነበረው ዓለት ውኃ ጠጥተው ከጥማቸው እንደረኩ መላ የአዳም ዘርም የሕይወትንና የጽድቅን ውኃ ለዘመናት ያህል ተጠምቶ፥ «ድኅነት ድኅነት ሕይወት» እያለ ሲጮኽ ሳለ ልዑለ ባሕርይ አምላክ ከጽድቅና ከሕይወት ውኃ ጥማችን ያረካን ዘንድ ወደ እኛ መጣ። ለጊዜው ጠጥተነው ኋላ የምንጠማውን ዓይነት ውኃ ሳይሆን ዘላለም የማያስጠማ የሕይወትን ውኃ ሰጠን። «እኔ ከምሰጠው ውኃ የሚጠጣ ሁሉ ግን ለዘላለም አይጠማም፥ እኔ የምሰጠው ውኃ በእርሱ ውስጥ ለዘላለም ሕይወት የሚፈልቅ የውኃ ምንጭ ይሆናል እንጂ...» ዮሐ.4፥14።

የሃይማኖታችን መሠረት (ድንጋይ) ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ስለዚህ በእርሱ የሚያምን ከቶ አያፍርም አይራብምም አይጠማምም 1ጴጥ.2፥6። ዮሐ.6፥35።

ዘዳግ.18፥18፤ «ከወንድሞቻቸው መካከል እንደ አንተ ያለ ነቢይ አስነሣላቸዋለሁ፤ ቃሌንም በአፉ አደርጋለሁ፥ ያዘዝሁትንም ቃል ሁሉ ይነግራቸዋል፤ በስሜም የሚናገረውን ቃሌን የማይሰማውን ሰው እኔ እበቀለዋለሁ።»

ነብይነት የባሕርይ ገንዘቡ የሆነ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አስቀድሞ ወደዚች ምድር እንደሚመጣ ከላይ በተገለጸው ትንቢታዊ ቃል ተነግሯል። በዚህ ቦታ የተነገረው ትንቢት ለጊዜው እስራኤልን እየመራ ተስፋይቱ ምድር ከነዓን ላስገባቸው ለኢያሱ ወልደ ነዌ የተነገረ ሲሆን ፍጻሜው ግን ለጌታችን ለኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ሙሴ ጌታን የሚመስልበት ወይም የጌታ ምሳሌ ነበር ስንል እንዴት ነው? ከሁሉ በፊት ምሳሌ ከሚመስልላት ነገር እንደሚያንስ የታወቀ ነው። ስለዚህ ሙሴም የጌታ ምሳሌ ነው ሲባል ከጌታ ጋር የተካከለ ነው እኩል ነው ማለት አለመሆኑን ግንዛቤ ውስጥ ከከተትን የጌታንና የሙሴን መመሳሰል መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት አድርገን እንገልጻለን።

1ኛ. ሙሴ ጐልማሳ በሆነ ጊዜ ግብፃዊውን ገድሎ በአሸዋ ውስጥ ቀብሮ ዕብራዊውን እንዳዳነ ጌታም የአዳም ባላጋራ የሆነውን የሰይጣን (ዲያብሎስን) ሥራ (ሥልጣን በመስቀል ላይ ሽሮ) ገድሎ (አዳምን ነፃ አውጥቶታል) ሕይወትን ሰጥቶታል።

2ኛ. ሙሴ 430 ዓመት ያህል በባርነት ቀንበር ተይዘው በግብፃውያን ሲገዙ የነበሩትን እስራኤላውያን በእርሱ መሪነት በእግዚአብሔር ተአምራት ከግብፃውያን የአገዛዝ ቀንበር ነጻ እንዳወጣቸው ሁሉ ጌታም 5500 ዘመን በሲዖል በዲያብሎስ የባርነት ቀንበር ሲገዙ የነበሩትን ነፍሳት ነፃ አውጥቷል። ዘጸ.14፥31። 1ጴጥ.3፥18።

3ኛ.ሙሴ ወገኖቹን ወደ ተስፋይቱ ምድር ሲመራ ከፊታቸው የገጠማቸውን የኤርትራ ባሕር ለሁለት ከፍሎ እንዳሻገራቸው (ዘጸ.14፥21) ጌታም የኃጢአት ባሕርን ለሁለት ከፍሎ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ተጋርዶ የነበረውን የበደል (የጠብ) ግድግዳ አፍርሶ ነፍሳትን ከሲዖል ወደ ገነት አግብቷል።

4ኛ. ሙሴ በሲና ተራራ ላይ የቃል ኪዳን ጽላት ለመቀበል አርባ መዓልት አርባ ሌሊት ጾሟል። በጾሙም ጊዜ ምግብ አልበላም፤ ውሃም አልጠጣም። ዘዳግ.9፥9። ጌታም በገዳመ ቆሮንቶስ አርባ መዓልት አርባ ሌሊት ጾሟል። በነዚያ ቀናት እንጀራ አልበላም፤ ውኃም አልጠጣም። ሉቃ.4፥3።

5ኛ. ሙሴ ከእርሱ በፊት የነበሩት አበው ይመሩበት የነበረውን ሕገ ልቡና ከእግዚአብሔር በተቀበለው በሕገ ኦሪት ለውጦታል። ያንንም ሕግ እንዲጠብቁ ትዕዛዝ በማስተላለፍ የማይጠብቁ ቢኖሩ ዕዳ፣ ፍዳ እንደሚመጣባቸው አስተምሯል፤ አስጠንቅቋል። ጌታም በኦሪት ተሰውራ የነበረችውን ሕገ ወንጌልን አስተማረ፤ እንዲፈጽሟትም አዘዘ። በሕገ ወንጌልም የማይመሩ ዕዳ፣ ፍዳ እንደሚጠብቃቸው አስጠንቅቋል። ዘጸ.20፥1–26። ማቴ.5፥7።

6ኛ. ሙሴን ወገኖቹ ሊታዘዙት ፈቃደኞች እንዳልነበሩ ሁሉ (የሐዋ.7፥39።) እንዲሁም ለጌታ የገዛ ወገኖቹ ሊታዘዙለት ሊቀበሉት ፈቃደኞች አልነበሩም። ዮሐ.1፥12።

7ኛ.ሙሴ፣ «የጸጋ አምላክ» እንደሆነ (ዘጸ.7፥11) ጌታ ደግሞ፣ «የባሕርይ አምላክ» ነው። 1ዮሐ.5፥20።

8ኛ. ሙሴ ስለወገኖቹ ራሱን አሳልፎ እስከመስጠት ፈቃደኛ እንደነበረ ሁሉ (ዘጸ.32፥32) ጌታም በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖራቸው ራሱን ለመስቀል ሞት አሳልፎ ሰጥቷል። ዮሐ.3፥15። ፊል.2፥8።

9ኛ. እስራኤላውያን ማራ ወደ ተባለችው ስፍራ በደረሱ ጊዜ ውኃ ጥም አቃጠላቸው። ጠጥተው ከጥማቸው እንዳይረኩ የማራ ውኃ መራራ ነበርና ሊጠጡት አልቻሉም። ምን እንጠጣለን ብለው ወደ ሙሴ አቤት አሉ። ሙሴም ወደ እግዚአብሔር አመልክቶ እግዚአብሔር በነገረው መሠረት በውኃው ላይ እንጨት ጣለበት። መራራ የነበረው ውኃ እንጨቱ ባረፈበት ጊዜ ጣፋጭ ሆነ። እስራኤልም ውኃውን ጠጥተው ረኩ፤ ተደሰቱም። ዘጸ.15፥22–26።

ጌታም 5,500 ዘመን በመርገመ ሥጋ በመርገመ ነፍስ (በኃጢአት) ተይዘው (ኃጢአት በምሬት ይመሰላል) የጽድቅን ውኃ ተጠምተው የዘላለምን ሕይወት ውኃ የሚያጠጣቸውን ሲሹ በእንጨት መስቀል ላይ ተሰቅሎ ደሙን አፍሶ የዘላለም የሕይወትን ውኃ ለተጠሙ ወገኖቹ አጠጥቷል። (ዮሐ.4፥14። ዮሐ.6፥53–59።)

10ኛ. ሙሴ መናን ከደመና አዘነመ (አወረደ)። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አምስት እንጀራ አበርክቶ ሴቶችና ሕፃናት ሳይቆጠሩ አምስት ሺህ ርኁባን ወንዶችን አጥግቦ አሥራ ሁለት ቅርጫት ሙሉ እንዲተርፍ አደረገ። ዘጸ.16፥4። ማቴ.14፥17–21።

11ኛ. ሙሴ እስራኤላዊ ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ከነገደ ይሁዳ የተወለደ እስራኤላዊ ነው።

ዘኁል.24፥17፤ «አየዋለሁ፣ አሁን ግን አይደለም፤ እመለከተዋለሁ፣ በቅርብ ግን አይደለም፤ ከያዕቆብ ኮከብ ይወጣል፣ ከእስራኤል ኃጢአትን ያርቃል።»

ይህን ትንቢት የተናገረው የቢዖር ልጅ በለዓም ነው። በለዓም በእርሱ ዘመን ሳይሆን ለወደፊት የ ሚሆነውን የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን

ልደት አስቀድሞ ተናገረ። ከያዕቆብ ዘር የወጣው ኮከብ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱም እውነተኛው ኮከብ (ብርሃን) ነው። ዮሐ.8፥12።

2ነገሥ.2፥20፤ «እርሱም፥ አዲስ ማሰሮ አምጡልኝ፥ ጨውም ጨምሩበት አለ ያንንም አመጡለት። ውኃው ወዳለበቱም ምንጭ ወጥቶ ጨው ጣለበትና፥ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፥ ይህን ውኃ ፈውሼዋለሁ ከዚህም በኋላ ሞትና ጭንጋፍ አይሆንበትም አለ። ኤልሳዕም እንደተናገረው ነገር ውኃው እስከ ዛሬ ድረስ ተፈውሶአል።»

አዲሱ ማሰሮ ንጽሐ ነፍስ፥ ንጽሐ ሥጋ፥ ንጽሐ ልቡና አንድ አድርጋ የያዘችው የንጽሕት ቅድስት ድንግል ማርያም ምሳሌ ሲሆን በውስጡ የተጨመረው ጨው ደግሞ በድንግል ማኅፀን የተወሰነው የጌታ ምሳሌ ነው። ከማሰሮው ውስጥ ያወጡትን ጨው በውኃው ላይ በጣሉት ጊዜ ውኃው ተፈወሰ፤ ሞትና ጭንጋፍ ቀረ፤ ከዚያ በፊት ግን ውኃውን የሚጠጣ ሁሉ ይሞት ነበር። ሴቶችንም ያስወርዳቸው ነበረ። ፈውሱም ፍጹም እንደሆነ ተገልጾአል።

በጨው የተመሰለው ጌታችንም ኃጢአትን (መርገምን) ከእኛ ሕይወት አስወግዶ በምትኩ ሕይወትን አድሎናል። በእርሱ አምነው በቃሉ መሠረት ለሚጓዙ ሞተ ነፍስ አያገኛቸውም።

2 ነገሥ. 6፥6፤ «ኤልሳዕም እንጨትም ቆርጦ በዚያ ጣለው፥ ብረቱም ተንሳፈፈ።» የነቢያት ልጆች ኤልሳዕን ቤት ጠብቦናል በማለት መምህራቸው ኤልሳዕን በማስከተል ለቤቱ ምሰሶ የሚሆን እንጨት ቆርጠው ለመምጣት ምሳራቸውን ይዘው ወደ ዮርዳኖስ አመሩ። እየቆረጡ ሳለ የአንዱ ምሳር (መጥረቢያ) ከዛቢያው ላይ ወልቆ ብረቱ ውኃ ውስጥ ገባ። በዚህ ጊዜ፥ «ጌታዬ ሆይ ወየው ወየው የተዋስሁት ነበረ» ብሎ ጮኸ። ኤልሳዕም የወደቀበትን ቦታ ጠይቆት (ቅርፊት) ቀርፎ ወደ ውኃው ውስጥ ጣለ። ቅርፊቱም ውኃው ውስጥ ሰጥሞ ብረቱን ይዞ ወጣ።

መስጠም የማይችለው ቅርፊት/እንጨት ሰጥሞ መንሳፈፍ የማይችለውን ብረት እንዲንሳፈፍ ማድረጉን ማስተዋሉ ይገባል።

ይኸንንም በምሳሌነቱ ስናጤነው መሞት የማይገባው መለኮት በሥጋ ሞቶ ሞት የሚገባውን አዳምን የማዳኑ ምሳሌ ነው።

መዝ.2፥6፤ «እኔስ በመመስገኛው ተራራ በጽዮን ንጉሥ ሆኜ ተሾምኩባቸው...እግዚአብሔርም አለኝ፥ አንተ ልጄ ነህ፥ እኔ ዛሬ ወለድሁህ»

ይህ አነጋገር ሥጋ የባሕርይ አምላክ የሆነው በማኅፀነ ማርያም መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው። አባቶችም፥ «የሥጋ እርገት በማኅፀን የቃል እርገት በአርባ ቀን» የሚሉት ይህን ይዘው ነው። አማናዊት ጽዮን ድንግል ማርያም ነች። የመመስገኛው ተራራ የተባለችም እርሷው ነች። ጌታ ማኅፀንዋን ዓለም አድርጎ ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን ተመስግኖበታል።

«አንተ ልጄ ነህ» የሚለው አባባል ዓለም ከመፈጠሩ በፊት ከአብ ያለእናት መወለዱን የሚያስገነዝብ ሲሆን፥ «ዛሬ ወለድኩህ» ሲል ደግሞ ዓለም ከተፈጠረ በኋላ 5,500 ዘመን ሲፈጸም ከድንግል ማርያም ያለአባት መወለዱን ያረጋግጣል። ስለዚህ የአብ ልጅ የድንግል ማርያም ልጅ ነው። «ወልደ አብ ወልደማርያም በተዋሕዶ ልደት ከበረ» እንዳለ መጽሐፍ።

መዝ.21(22)፥11–18። በዚህ አነጋገር ዳዊት ለወደፊት በጌታ ላይ የሚፈጸመውን ድርጊት ቁልጭ አድርጎ በራሱ አስመስሎ ተናግሮታል። ቃሉን አንድ በአንድ እንመርምረው።

«ብዙ በሬዎች ከበቡኝ» በበሬዎቹ የተመሰሉት አይሁድ ናቸው። ምክንያቱም ላም (በሬ) ሳሩን አጭዶ ውኃውን ገድቦ የሚመግበውን ጌታውን ወግቶ እንዲገድለው አይሁድም ኅብስት አበርክቶ የሚመግባቸው፥ ድውይ የሚፈውስላቸው፥ ሙት የሚያስነሳላቸው ፈጣሪያቸውን ጠልተው ተመቅኝተው ሰቅለው ገድለውታልና። «የሰቡትም ፍሪዳዎች ያዙኝ» የሰቡት ፍሪዳዎች የተባሉት በምቀኝነት መንፈስ የሰቀሉት አይሁድ ናቸው። «ደናቁርት የሚሆኑ አይሁድ ያዙኝ» ሲል ነው። ሰው የሚደነቁር ልቡ ሲሰባ ነውና ስብህን (መሰባትን) የድንቁርና ምልክት አድርጎት ነው። ሐዋርያው ያዕቆብ፥ «በምድር ላይ ተቀማጥላችኋል በሴሰኝነትም ኖራችኋል

ለእርድ ቀን እንደሚያወፍር ልባችሁን አወፍራችኋል (አሰብ ታችኋል)» እንዳለው። ያዕ.5፥5።

«የሰቡትም ፍሪዳዎች ያዙኝ» ሲል በዕለተ ሐሙስ አይሁድ ጌታን ከበው እንደ ያዙት ይገልጻል። ማቴ.26፥47–56።

«እንደ ነጣቂና እንደሚጮኽ አንበሳ በላዩ አፋቸውን ከፈቱ።» ጲላጦስ ጌታን ሊፈታው ፈልጐ፥ «በርባንን ወይስ ክርስቶስ የተባለውን ኢየሱስን ማንኛውን ልፍታላችሁ?» ማቴ.27፥17። ባላቸው ጊዜ አይሁድ በቅንዓት መንፈስ በጌታ ላይ ተነሳስተዋልና፥ «በርባንን ፍታው ኢየሱስን ግን ስቀለው አስወግደው...» በማለት ድምጻቸውን እንደ ባሕር ሞገድ ከፍ አድርገው እያሰሙ እንዲሰቀል ፈርደውበታል።

ንጹሑ እንዲሰቀል፥ ወንበዴው እንዲፈታ የአይሁድ ፍትሕ እንዲህ ሆነ። «በጉሮሮዬም ምላሴ ተጣጋ።» ዝናማትን የሚያዘንም ባሕርን የፈጠረ ጌታ እፍኝ ውኃ አጥቶ በመስቀል ላይ እንደ ብራና ተወጥሮ ሳለ፥ «ተጠማሁ» አለ። ጉሮሮው በውኃ ጥም ደረቀ። ዮሐ.19፥28።

«ወደ ሞትም አሸዋ አወረድኸኝ።» ጌታ ሞታችንን በሞቱ ያጠፋልን ዘንድ ሦስት መዓልት ሦስት ሌሊት በከርሠ መቃብር ማደሩን ያመለክታል።

«ብዙ ውሾች ከበውኛልና» ውሻ ያሳቸው ማኅበረ አይሁድን ነው።

«የከፋተኞችም ጉባኤም ያዘኝ እጆቼንና እግሮቼን ቸነከሩኝ።» ስምንቱ ማኅበረ አይሁድ ረቡዕ ዕለት ጉባኤ አድርገው፥ «በአንድ ሰው ምክንያት ይህ ሁሉ ሕዝብ ለምን ይታመሳል ስለ ሕዝቡ እሱ ይሙት» ብለው ምክረ ሞቱን ፈጸሙ፤ ይሙት በቃ ፈረዱበት። አርብ ዕለት እጆቼንና እግሮቼን ቸነከሩት።

«ልብሶቼን ለራሳቸው ተከፋፈሉ በቀሚሴም ላይ ዕጣ ተጣጣሉ።» ወንጌላዊው ይህን በማስመልከት እንዲህ ሲል ጽፏል፥ «ከሰቀሉትም በኋላ ልብሱን ዕጣ ጥለው ተካፈሉ» ማቴ.27፥35።

ኢሳ.7፥14፤ «ስለዚህ ጌታ ራሱ ምልክት ይሰጣችኋል፤ እነሆ፥ ድንግል ትፀንሳለች፥ ወንድ ልጅም ትወልዳለች፥ ስሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች።»

ኢሳ.11፥1፤ «ከእሴይ ሥር በትር ትወጣለች አበባም ከእርስዋ ይወጣል።» ይህ ቃል እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በትውልድ ከእሴይ ከዳዊት መሆንዋንና ከእርስዋም በአበባ የተመሰለ የፍቅር ጌታ፥ ኢየሱስ ክርስቶስ መወለዱን ያመለክታል።

ሕዝ.47፥1–12፤ በዚህ ቦታ የተገለጸው መቅደስ መጀመሪያ የደብረ ሲና ኋላም የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም ምሳሌ ነው። ከመቅደሱ የወጣው ውኃ የሥግው ቃል (የኢየሱስ ክርስቶስ) ምሳሌ ነው። ራእ.22፥1። እንዲሁም ከጌታ የሚገኘውን ፀጋና ሀብት ያመለክታል። ወደ ምሥራቅ መፍሰሱ ጌታ በምሥራቅ መወለዱንና ትምህርቱንም በምሥራቅ መጀመሩን ያሳያል፤ ምድረ ፍልስጤም በመካከለኛው ምሥራቅ ውስጥ ነው ያላቸው።

ገመድ በእጁ ይዞ የሚለካው መልአክ ነው። አራት ጊዜ የውኃውን (የወንዙን) ርዝመትና ጥልቀት መለካቱ ምሳሌውና ምሥጢሩ እንደሚከተለው ይገለጣል።

ውኃው ከመቅደሱ ወጣ። ጌታ ከሥዋሬ ወደ መገለጽ በወጣ ጊዜ ብሉይ ኪዳን በጌታ እጅ ተጻፈ። በቃሉ ተነገረ። በደብረ ሲና በእጁ የተጻፉትን ሕግጋት የያዘውን ጽላት መስጠቱን ነው። በደብረ ሲና ለሙሴ የተገለጠ አምላክ በኋላም ከአማናዊት ቤተ መቅደስ ከድንግል ማርያም በሥጋ ተወልዶ ታየ፤ ተገለጠ።

ዘርዘር ባለ ሁኔታ የሕዝቅኤልን የውኃ ውስጥ ጉዞ ምሥጢር ስናጤነው።

1. «አንድ ሺህ ክንድ ለካ...ውኃም እስከ ቁርጭምጭሚት ደረሰ» ለሚለው ጌታ በዘመነ መሳፍንት በመሳፍንት አድሮ አሥርቱ ቃላትን አስተማረ። አንድ ሺህ ክንድ የአሥሩ ቃላት ምሳሌ ነው። እያንዳንዱ ሕግ ፍጹምና ሙሉ ክብር የሚያሰጥ በመሆኑ አንዱ ስለ መቶ ተቆጥሮ ነው። ጌታ በመሰለው ምሳሌ አንጻር፥ «ዘሪ ሊዘራ

ወጣ። ...ሌላውም በመልካም መሬት ላይ ወደቀ፤ በበቀለም ጊዜ መቶ እጥፍ አፈራ። ሉቃ.8፥8።

እያንዳንዱ ሕግ እንደ መቶ ተቆጠረ። መቶን በአሥር ስናበዛው አንድ ሺ ይሆናል። የውኃው ጥልቀት ቁርጭምጭሚት ደረሰ ሲል የትምህርታቸውን ድክመት መናገር ነው። ገና ጥንተ ስብከት ነውና።

2. በዘመን ነገሥት፥ በነገሥታት አድሮ አሥርቱ ቃላትን አስተማረ። የውኃው ጥልቀት ጉልበት መድረሱ የትምህርታቸውን ብርታት መናገር ነው። በዘመን ነገሥት ቤተ መቅደስ ተሠርቷል። ነቢያት፥ ካህናት በዝተዋል።

3. በካህናት አድሮ አሥርቱ ቃላትን አስተማረ። የውኃው ጥልቀት ወገብ መድረሱ የትምህርታቸውን ብዛት፥ ጥንካሬ፥ የጉባኤያቸውን ስፋት መናገር ነው። ሰባ ሊቃውንት ወደ ግብፅ ወርደው አራት ነቢያትን ከዕብራይስጥ ወደ ፅርዕ ቋንቋ መልሰዋልና (ተርጉመዋል) እስከ ወገብ መድረሱ ምሳሌነቱ በትምህርት ልጅ መውለዳቸውን ያሳያል።

4. ራሱ ጌታ በነቢያት፥ በካህናት አድሮ ሳይሆን በሥጋ ተገልጦ ሰው ሆኖ ሥጋ ለብሶ ነቢያት ያስተማሩትን ያንኑ ሕግ (አሥርቱ ቃላትን) አስተማረ። ይህንን የሚጠቁመን የወንዙ የጐን ርዝመት በአራተኛው ያው አንድ ሺ ነው የተለካው። ምክንያቱም ጌታ አዲስና ልዩ የሆነ ትምህርት አላመጣም። ራሱ እንደተናገረው፥ «እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሻር የመጣሁ አይምሰላችሁ ልፈጽም እንጂ ለመሻር አልመጣሁም» ማቴ.5፥17።

ዳሩ ግን በሦስቱ ዘመናት ፍጹምነትን ያላገኘው ሕግ በጌታ ፍጹምነትን አገኘ። በሥጋ ተገልጦ ባስተማረ ጊዜ ትምህርቱ ጉድለት የሌለበት ምሉዕ፥ ፍጹም ሆነ። ጸጋ እግዚአብሔር በምልዓት ተሰጠ።

ከመቅደሱ የወጣው ውኃ ወደ ሙት ባሕር ተጉዞ ሙት ባሕር ገብቶ የሙት ባሕርን እንደፈወሰው የረከሰውን እንደቀደሰው ሕዝቅኤል ጽፏል።

ያ ሙት ባሕር (የጨው ባሕር) በውስጡ ብዙ ሙታንን ይዟል። ይህም የዓለም ምሳሌ ነው። ዓለም በፍዳ የተያዙ ዘላለማዊ ሞት

የተፈረደባቸውን የአዳም ልጆችን በውስጥዋ አቅፋ ደግፋ ይዛለችና። ዳሩ ግን ከአማናዊት ቤተ መቅደስ ከድንግል ማርያም የተወለደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ወደ ረከሰው ዓለም መጣ። በደሙም ቀደሰው፤ በውስጡ ያሉትን ሙታንንም ሕያዋን አደረጋቸው። «በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አብ አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወዶአልና።» ዮሐ.3፥16።

ሕዝቅኤል፥ «ወንዙም በሚመጣበት ያለው ሁሉ በሕይወት ይኖራል» እንዳለው ሁሉ ያን የሕይወት ውኃ የሚልስ የሚቀምስ ሁሉ ከሞት ይድናል። እርሱም ማየ ሕይወት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። «እውነት እውነት እላችኋለሁ በእኔ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው።» ዮሐ.6፥48። የሕይወት ውኃ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉን ቻይ የባሕርይ አምላክነቱን የሚያምኑትን ሁሉ ከሞተ ነፍስ ያድናቸዋል።

በመዋዕለ ትምህርቱም, በየመንገዱ ዳር ተቀምጠው፥ «የዳዊት ልጅ ሆይ ማረን» እያሉ የለመኑትን ሁሉ፥ «ልትድን ትወዳለህን? ልትድኚ ትወጃለሽን?» እያለ ፈቃዳቸውን በመጠየቅ ከደዌ ሥጋ ፈውሷቸዋል። ዛሬም እርሱ በሚመላለስበት መንገድ ላይ (ሃይማኖት) ቆመው፥ «የባሕርይ አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆይ ማረን» የሚሉትን ሁሉ ከሞተ ነፍስ ያድናቸዋል። ወንዙ (ውኃው) በሚመጣበት ያለው ሁሉ በሕይወት ይኖራል ተብሏልና።

አጥማጆችም ይበዛሉ እንደተባለው ምእመናንን በወንጌል መረብነት ከዓለም ኃጢአት አጥምደው ወደ አማናዊትዋ ሐመር ቤተ ክርስቲያን የሚያስገቡ ሐዋርያት በዝተዋልና። «መረብ ይዘረጋል» እንደተባለው የወንጌል ትምህርት በመላው ዓለም ከጽንፍ እስከ ጽንፍ ተዘርግቷል። ማቴ.13፥47።

ረግረጉና ዕቋሪው ውኃ ግን ከምረት አይፈውስም፤ መራራ እንደሆነ ይኖራል እንጂ። እንደተባለው ሁሉ ዛሬም ወንጌልን ዲቃላ ሕግ በማለት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስንም ፍጡር፥ ወልደ ዮሴፍ የሚሉ አይሁድና ተረፈ አይሁድ (የአይሁድ ግብር አበሮች) ከደዌ ነፍስ አይፈወሱም፤ ከብለየት አይታደሱም። ርጉማን ተብለው ለገሃነም ይሰጣሉ እንጂ። ማቴ.8፥12። 1ዮሐ.2፥23።

ዳን.2፥34:35፤ «እጅም ሳይነካው ድንጋይ ከተራራው ተፈንቅሎ ከብረትና ከሸክላ የሆነውን የምስሉን እግሮች ሲመታና ሲፈጭ...ምስሉንም የመታ ድንጋይ ታላቅ ተራራ ሆነ ምድርንም ፈጽሞ ሞላ።»

ይህን ሕልም ያለመው የባቢሎን ንጉሥ የነበረው ናቡከደነፆር ነው። እርሱም ሕልሙ ተዘንግቶት ሲጨነቅ ሳለ የልዑል የእግዚአብሔር ባሪያ ዳንኤል እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ሕልሙና ፍቺው ተገልጾለት ለንጉሡ እንዲህ ሲል ገለጸ፥ «አንተ፥ ንጉሥ ሆይ፥ ታላቅ ምስል አየህ፤ ይህም ምስል ታላቅና ብልጭልጭታው የበዛ ነበረ፥ በፊትህም ቆሞ ነበር፤ መልኩም ግሩም ነበረ። የዚህም ምስል ራስ ጥሩ ወርቅ፥ ደረቱና ክንዶቹም ብር፥ ሆዱና ወገቡም ናስ፥ ጭኖቹም ብረት፥ እግሮቹም እኩሉ ብረት እኩሉም ሸክላ ነበረ። እጅም ሳይነካው ድንጋይ ከተራራው ተፈንቅሎ ከብረትና ከሸክላ የሆነውን የምስሉን እግሮች ሲመታና ሲፈጭ አየህ። የዚያን ጊዜም ብረቱና ሸክላው፥ ናሱና ብሩ ወርቁም በአንድነት ተፈጩ፥ በመከርም ጊዜ በአውድማ ላይ እንዳለ እብቅ ሆነ፤ ነፋስም ወሰደው፥ ቦታውም አልታወቀም፤ ምስሉንም የመታ ድንጋይ ታላቅ ተራራ ሆነ ምድርንም ፈጽሞ ሞላ።»

ሕልሙ ይህ ነው፤ አሁንም ፍቺውን በንጉሡ ፊት እንናገራለን በማለት የሕልሙን ፍቺ ተናገረ። «እራሱ የወርቅ የተባልህ አንተ ነህ። ወርቅ ከማዕድናት ሁሉ የበላይ እንደሆነ አንተም ንጉሠ ነገሥት ነህና። አንተን ሲያይ ማየትህ አንተን ነኝ ሲል ነው። አንገቱ ደረቱ የብር የተባለ ዳርዮስ የሜዶን መንግሥት ነው። የብር ደረጃው ከወርቅ በታች እንደሆነ ሁሉ ካንተ ቀጥሎ ንጉሠ ነገሥት የሚሆን እርሱ ነው። ወገቡ የብረት የተባለ ቂሮስ የፋርስ መንግሥት ነው። የብረት ደረጃው ከብር በታች እንደ መሆኑ ከዳርዮስ ቀጥሎ ንጉሠ ነገሥት የሚሆን እርሱ ነውና። ጭንና ጭኑ የብረት የተባለ እስክንድር የተባለው የግሪክ ንጉሥ ነው። ብረት ሰባቱን ማዕድናት አንድ ያደርጋል። እሱም አራቱን ማዕዘን አንድ አድርጎ ይገዛልና። እግርና እግሩ የብረትና የሸክላ ቅልቅል የተባለ በሮም መንግሥት ውስጥ የሚነግሡ እኩሉ ደካሞች እኩሉ ኃያላን መሆናቸውን የሚያስገነዝብ ሲሆን እጅ ሳይፈንቅለው ከረጅም ተራራ ደንጊያ ወርዶ አድቆት ተመልሶ ተራራ ሲያህል ማየትህ ልዑል እግዚአብሔር ሰው ሆኖ ባጭር ቁመት

በጠባብ ደረት ተወስኖ በኋላ ዘመን የሚሠራውን ሥራ ገልጦልሃል። ነፋስ የሥልጣኑ እግዚአብሔር ምሳሌ ነው።

ሚል.4፥2፤ «ነገር ግን ስሜን ለምትፈሩ ለእናንተ የጽድቅ ፀሐይ ትወጣላችኋለች፥ ፈውስም በክንፎችዋ ውስጥ ይሆናል፤ እናንተም ትወጣላችሁ፥ እንደ ሰባም እምቦሳ ትፈነጫላችሁ።»

ፀሐየ ጽድቅ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ፈውስም በክንፎቹ ውስጥ ይሆናል መባሉ በቸርነቱ በረድኤቱ እንደሚጎበኘን ሲያመለክት ነው። እኛም በእርሱ ቤዛነት በተገኘው ዘላለማዊ ሕይወት እንደ ሰባ እምቦሳ ከደስታ ብዛት የተነሣ ፈንድቀናል፤ ነፍሳችንም ረክታለች።

በክርስቶስ ሰው መሆን ላይ ኑፋቄን ያስተማሩ ክፍሎች

ግኖስቲኮች:- ግኖስቲኮች ማለት አዋቂዎች (የእውቀት ሰዎች) ማለት ነው። ስያሜውን የወሰዱት «ግኖሲስ» እውቀት ከሚለው የጽርዕ ቋንቋ ነው። ትምህርታቸውም፥ «ግኖስቲዝም» ይባላል። አእምሮታዊ፥ እውቀታዊ እንደማለት ነው። መዳን በማወቅ ነው ይላሉ።[12]

በምሥጢረ ሥጋዌ ላይ የተሳሳተ እምነት አላቸው። «በመሠረቱ ሥጋ ወይም ግዙፍ ነገር የኃጢአትና የርኩሰት ምንጭ ስለሆነ ከረቂቁ ከንጹሑና ከቅዱስ ጋር ተቃራኒ ነው» ብለው ስለሚያስተምሩ መለኮታዊ ቃል አማናዊ ሥጋን ተዋሐደ ብለው አያምኑም ነበር። «ቃል ሥጋን የለበሰ መስሎ ታየ፤ ኢየሱስም በሕቱም ድንግልና ተፀንሶ በሕቱም ድንግልና አልተወለደም፥ የዮሴፍ ልጅ ነው፤ የማስተማር ሥራውን ለመጀመር በዮርዳኖስ በተጠመቀ ጊዜ ክርስቶስ አደረበት። የማስተማር ጊዜውን ጨርሶ ወደ መስቀል በሚወጣበት ጊዜ ክርስቶስ ተለይቶት ሄደ። ኢየሱስ ብቻውን መከራ ተቀበለ» ይላሉ። በዚህ የማሳሳት ትምህርታቸው ከመጀመሪያው ምእተ አጋማሽ ጀምሮ እስከ ሦስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ድረስ ቤተክርስቲያንን ሲያዋክቧት ኖረዋል። ዛሬም ቢሆን በተለያየ መልክ

[12] የቤተ ክርስቲያን ታሪክ።

መልካቸውን እየለዋወጡ አሉ፤ ከቤተ ክርስቲያን ጨርሰው አልጠፉም።[13]

ጳውሎስ ሳምሳጢ:- ይህ ሰው የተወለደው በታናሽ እስያ በሶርያ አካባቢ ነው። የነበረበትም ዘመን ሦስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ሲሆን ሳምሳጢ የተባለውም በሀገረ ስብከቱ ነው። (ሳምሳታ ኤጲስ ቆጶስነት የተሾመበት አገር ናት) ጳውሎስ ሳምሳጢ በምሥጢረ ሥጋዌ ብዙ የተሳሳተ ሰው ነበር። «ከማርያም የተወለደው ዕሩቅ ብዕሲ ነው፤ ስሙም ኢየሱስ ይባላል። ዕሩቅ ብእሲ ኢየሱስ በዮርዳኖስ በተጠመቀ ጊዜ በአብ ሕልውና ውስጥ የነበረው ዝርው ቃል (አካል የሌለው ቃል) መጥቶ አደረበት። ከዚያ በኋላ ራሱ ባደረገው ተጋድሎና በሠራው ትሩፋት በጸጋ የእግዚአብሔር ልጅ ለመባል በቃ» ይላል።

በመስቀል ላይ ስለታየው አምላካዊ መግቦት ሲናገር፥ «ዝርው ቃል የሚለው ወልደ እግዚአብሔር እስከ መከራ መስቀል ድረስ ዕሩቅ ብዕሲ (አምላክነት የሌለው ሰው) ከሚለው ከማርያም ልጅ ከኢየሱስ ጋር አብሮት (አድሮበት) ኖረ። ዳሩ ግን የማርያም ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በተሰቀለ ጊዜ ዝርው ቃል የእግዚአብሔር ልጅ ተለይቶት ሄደ» ይላል።[14]

አርጌንስ:- የተወለደው በ185 ዓ.ም በእስክንድርያ ነው። የመጀመሪያ ትምህርቱን የተማረው በእስክንድርያ ትምህርት ቤት ነው። በትምህርት ኰትኩቶ ያሳደገው ቀሌምንጦስ ዘእስክንድርያ ነው።

በምሥጢረ ሥጋዊ በአንቀጸ ተዋሕዶ ቃል ሥጋን በመዋሐዱ ምንም ዓይነት ውላጤ እንደሌለበት ያስተምራል። ክርስቶስ የተናገራቸው ሁሉ የራሱ «የሥግው ቃል» እንደ ሆኑም ይመሰክራል። ነገር ግን ክርስቶስ ስለ ራሱ በተናገራቸው ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ ሁለት ባሕርያትን የሚመለከቱ ሁለት ስሜቶች አሉ ብሎ ያምን ነበር። ይህ አስተሳሰቡ በአንቀጸ ተዋሕዶ ምንታዌን (ሁለትነትን) ለሚያስተምሩ ምንጭ ሆኖአል።

[13] St Athanasius and Incarnation, የቤተክርስቲያን ታሪክ።

[14] የቤተክርስቲያን ታሪክ።

ክርስቶስ የሰውን ዘር ለማዳን ለመዋጀት መምጣቱን ያምናል። ይሁን እንጂ «ማዳን» የሚለው ቃል በአርጌንስ አተረጓጐም በታወቀ፥ በተወሰነ ዘመን በመዋዕለ ጲላጦስ ጴንጤናዊ በጎልጎታ የተደረገው ብቻ ሳይሆን ከዘመነ ሥጋዌም በፊት እግዚአብሔርን ማወቅ ለሰው ዘሮች መገለጥ የክርስቶስ ሥራዎች ነበሩ ይል ነበር።

በአርጌንስ ግምት የክርስቶስ ሥጋዌ ወይም የማዳን ተልእኮው ኃጥአንን ለማዳን፥ ለጻድቃን ግን አምላካዊ ምሥጢርን ለማስተማር ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋዌ የወደቀውን የሰው ዘር ለማዳን ከነበረው ተፈላጊነት ይልቅ ራሱን ለማዳን ለሚጣጣረው ሰው መሪና አስተማሪ እንዲሆን የነበረው ተፈላጊነት ያመዘነ እንደነበር ያምን ነበር።

ስለ ክርስቶስ የመጨረሻ ሁኔታም ከትንሣኤና ከዕርገት በኋላ የሥግው ቃል አካል ወደ መለኮትነት ተለወጠ ብሎ ያምን ነበር።[15]

አርዮስ:- በሦስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን አጋማሽ ላይ በ257 ዓ.ም ገደማ በአፍሪቃ ሰሜን ክፍል በምትገኝ በሊብያ ተወለደ።

አርዮስ:- እግዚአብሔር ወልድን በባሕርይው ፍጡር ነው ብሎ ያስተማረ መናፍቅ ነው። ፍጡር እንደ መሆኑ መለወጥ የባሕርዩ ነው። ማዘን፥ መተከዝ፥ መደሰት፥ መበሳጨት፥ ሰው መሆንም ራሱ በአርዮስ ግምት የባሕርዩን ተወራጅነት ያመለክታል። ቃል ሰው ለመሆን የመጣው የመታዘዝ ግብር ቢኖርበት ነው ይላል። ባጭሩ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ፍጡር ነው ብሎ በገሃድ ያስተማረ ከሀዲ ነው።[16]

ይህ ሰው በ325 ዓ.ም በኒቂያ ጉባኤ ተወግዟል።

አቡሊናርዮስ:- በታናሽ እስያ በሎዶቅያ ተወልዶ ያደገ ሰው ነው። አቡሊናርዮስ የፕላቶንን ፍልስፍና መሠረት በማድረግ ሰውን ለማወቅ ለማሰብ የምታስችለው ነባቢት ልባዊት ሕያዊት ነፍስ ከመለኮት ተከፍላ የመጣች ናት ብሎ ያምን ስለነበረ በምሥጢረ

[15] የቤተ ክርስቲያን ታሪክ።

[16] The Nature of Christ

ሥጋዊ አምላክ ሰው በሆነ ጊዜ የተዋሐደው ሥጋን እንጂ ነፍስን አይደለም። ስለ ነፍስ በነፍስ ፈንታ መለኮት ለሥጋ ነፍስ ሆነው ሁለቱ ማለት ነፍስና መለኮት መዋሐድ አይችሉምና ብሏል። ለዚህም አስረጅ አድርጐ ለማቅረብ የሚሞክረው «ቃል ሥጋ ሆነ» የሚለውን ነው። ዮሐ.1፥14። ሐዋርያው ቃል ሥጋ ሆነ ሲል ነፍስንም ሥጋንም ተዋሐደ ማለቱ እንደሆነ የተረዳው አይመስልም።

አቡሊናርዮስ በተጨማሪም ሥጋ በቅድምና ነበረ። ባሕርዩን አግዝፎ ታየ ብሎም ያስተምር ነበር። የአቡሊናርዮስ አስተሳሰብ መጀመሪያ በ326 ዓ.ም በእስክንድርያ ሲኖዶስ የተወገዘ ሲሆን ሁለተኛ በአንጾኪያ ሲኖዶስ በ379 ዓ.ም ተወግዟል።

ንስጥሮስ:- የቁስጥንጥንያ ሊቀ ጳጳስ (ፓትርያርክ) ነበር። በ428 ዓ.ም እ.አ.አ. በ431 ዓ.ም በኤፌሶን ጉባኤ እርሱም ትምህርቱም ተወግዟል። እንደ ንስጥሮስ እምነት ድንግል ማርያም «የአምላክ እናት» አይደለችም። «ድንግል ማርያምን ወላዲተ አምላክ ልንላት አይገባንም። ምክንያቱም ከእርስዋ የተወለደው ሰው እንጂ አምላክ አይደለም» ይል ነበር። ይህን የንስጥሮስ ሐሳብ ለመጀመሪያ ጊዜ ለምእመናን ማስተማር የጀመረው አቡነ ቀሲሱ እናስታቲዎስ ነው። ከዚያም ንስጥሮስም በድብቅ ይዞት የነበረውን ክህደቱን ይፋ አደረገው።

የንስጥሮስ ትምህርት በአጭሩ ሲገለጥ፥ «አምላክ በጸጋ ወይም ውኃ በቦይ እንደሚያልፍ ቃል በማኅፀነ ማርያም አለፈ። ኢየሱስ የማርያም ልጅ ሲሆን ክርስቶስ ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የእግዚአብሔር ልጅ በማርያም ልጅ አድሮ በሥጋ ተ ነውሮ ታየ» ይል ነበር። ይህንንም በምሳሌ ብንመለከተው እንደ ሰይፍና ሰገባ። እንደ ዳዊትና ማኅደር ማለት ነው።

ዳዊቱ በማኅደሩ ውስጥ እንደሚያድር ቃልም በሥጋ ውስጥ አደረ ይል ነበር።[17]

አውጣኪ:- በቁስጥንጥንያ ያንድ ገዳም አበምኔት የነበረ ግሪካዊ መነኩሴ ነው። በምሥጢረ ሥጋዊ ትምህርቱ ላይ የክርስቶስን

[17] The Nature of Christ

አንድነት በውላጤ የሆነ አድርጐ ያስተምር ነበር። ሥጋና መለኮት በተዋሐዱ ጊዜ መለኮት ሥጋን ውጦታል መጦታል እያለ ያስተምር ነበር። ይህ ትምህርቱ በጉባኤ አድያም ተወግዟል።[18]

የኬልቄደን ጉባኤ

በጉባኤ ኤፌሶን ተወግዞ የነበረው 'የንስጥሮስ ትምህርት በኬልቄዶኑ ጉባኤ ላይ መልኩን ለውጦ ቀረበ። ንስጥሮስ ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት አካል ሁለት ባሕርይ ነው በማለቱ ነበር እንቅዱስ ቄርሎስ ያወገዙት። በ451 ዓ.ም በኬልቄዶን የተሰበሰበው ጉባኤ ደግሞ ክርስቶስ አንድ አካል ሁለት ባሕርይ በሚል እምነት የጉባኤው ታዳሚዎች እንዲያምኑና ይህን ተቀብለው እንዲያጸድቁ በሮማው ሊቀ ጳጳስ ታዘዙ– ዲዮስቆሮስና መሰሎቹ በክርስቶስ ሁለትነት የለም ሁለትነት በተዋሕዶ ጠፍቷል! ኢየሱስ ክርስቶስ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ነው ብለው ጉባኤውን እንደማይቀበሉ ገለጹ። ከዚያም ጉባኤው ለሁለት ተከፈለ።

የኬልቄዶንን ጉባኤ የተቀበሉ ኬልቄደናውያን ተባሉ። ሁለት ባሕርይ ባዮች ናቸውና። እነዚህም የሮም ካቶሊክና ተከታዮችዋ የግሪክ ኦርቶዶክስና ተከታዮችዋ የፕሮቴስታን እምነት ተከታዮች ሁሉ፥ «ሁለት ባሕርይ» ባዮች ናቸው።[19]

እግዚአብሔር የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ተገለጸ ብሎ መናገርና ማመን በባሕርይው፥ በቅዱስነቱ፥ በኃያልነቱ ላይ የሚያመጣው ለውጥ አለን?

እግዚአብሔር ሰው በመሆኑ ከባሕርይው አልተለወጠም

እግዚአብሔር ሰው ሆነ ማለትን በእጅጉ የሚነቅፉ ክፍሎች ምክንያታቸው ምን እንደሆነ ሲጠየቁ የሚሰጡት መሠረታዊ ያልሆነ ምክንያት፥ «እግዚአብሔርን ሰው ሆነ ብሎ ማመን ባሕርይውን ዝቅ እንደማድረግና እንደማጉደፍም ይቆጠራል» የሚል ነው። ለዚህ

[18] The Nature of Christ

[19] The Nature of Christ

አመለካከታቸው ድጋፍ አድርገው ከሚያቀርቡአቸው ምክንያቶች፥ «ምሉዕና ዘላለማዊ አምላክ መንፈስ ሆኖ ሳለ ከሚሞት ውሱን ከሆነ አካል ጋር ተዋሕዶ አንድ ሆነ ማለት እንዴት ይቻላል? ይኼ እግዚአብሔርን እንደ መስደብ ነው» ይላሉ።

እነርሱ ይህን ቢሉ እኛ ግን ምሉዕና ዘላለማዊው አምላክ የፈጠረውን ሥጋ ተዋሕዶ ለመገለጥ የሚሳነው ነገር ባለመኖሩ (ዘፍ.18፥19፤ ሉቃ.1፥37፤) ለሰው አእምሮ የማይቻል የሚመስለውን እርሱ በፈቃዱ አደረገ። የሚታየውንና የማይታየውን ግዙፉንና ረቂቁን የፈጠረ እርሱ አይደለምን? እንግዲህ በፍጥረቱ ላይ የፈለገውን ለማድረግ ምን ያግደዋል? የፈጠረውን ሥጋ ተዋሕዶ በአጭር ቁመት በጠባብ ደረት ተወስኖ መገለጥ ለእግዚአብሔር ይሳነዋል?

በእርግጥ እግዚአብሔር በሰማይና በምድር የመላ፥ የሌለበት ቦታ የሌለ፥ ምሉዕ ስፉሕ አምላክ ነው። ሰው ደግሞ ውሱን ነው። ግን ምሉዕ አምላክ ከውስኑ ሥጋ ጋር ተዋሕዶ መገለጡ (መታየቱ) ምሉዕነቱን፥ ስፉህነቱን አላስቀረውም። ተለውጦም ሰው የሆነ አይደለም። ዳሩ ግን ምሉዕነቱን ሳይለቅ ሰው ሆነ እንጂ። ይህን ለማድረግ ደግሞ የሚሳነው ነገር የለም።

በሰማይና በምድር የመላው ጌታ እግዚአብሔር ከእግዚአብ ሔርነቱ ሳይዛነፍና ሳይለወጥ በተዋሕዶተ ሥጋ ሰው ሆነ። ቀደም ብለን ለዚህ አስረጂ የሚሆኑ ምሳሌዎችን የመሰልን ቢሆንም ለእጽንኦተ ነገር ሌላም እናክል።

ዙሪያችንን ከቦ የሚገኘው ከባቢ አየር (Atmosphere) ዜናን በሚያሰራጩ ሞገዶች (Transmission Waves) የተሞላ ነው። እነዚህን ሞገዶች (Waves) በአየር ላይ እያሉ በሥጋዊ አይናችን አናያቸውም፤ በጆሮአችንም አንሰማቸውም። ነገር ግን በቴሌቪዥንና በሬዲዮን እናየዋለን፤ እንሰማዋለን። ይህ ማለት ግን ማለትም በከባቢው አየር የሞላውን የሬዲዮና የቴሌቪዥን ሞገድ በቴሌቪዥንና በሬዲዮ አየነው ሰማነው ማለት በእኛ ብቻ ተወስነ ከከባቢው አየር ጠፋ (ለቀቀ) ማለት አይደለም።

ምሳሌው ከምሥጢረ ሥጋዊ ጋር ያለው ግንኙነት

ሞገድ በዓይናችን አናየውም፥ በጆሮአችን አንሰማውም። እንግዲህ ከእኛ የተፈጥሮአችን ድክመትና (ውሱንነት) የተነሣ ባለማየታችንና ባለመስማታችን የተነሣ የለም ልንል አንችልም። መኖሩን በተለያየ ሁኔታ አረጋግጠናል።

● የማይጨበጠው የማይታየው ሞገድ ተጨባጭ ሆኖ በተንቀሳቃሽ ምስል በቴሌቪዥን እንዲሁም በመቅረጸ ድምፅ በሬዲዮ ይደርሰናል። በተመሳሳይ ሁኔታ (ልዩነት መኖሩን ግንዛቤ ውስጥ በመክተት) ገናናው አምላካችን የማይታይ የማይጨበጥ መንፈሳዊ አካል ሆኖ ሳለ ዳሩ ግን እኛን ለማዳን ፍቅሩን ለመግለጽ የሚጨበጥና የሚዳሰሰውን የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ታየ፤ በሥጋ ተገለጠ።

● ሞገዱ በቴሌቪዥን መታየቱ በሬዲዮ መደመጡ በከባቢው አየር ያለውን ሕልውና አጣ ወይም ተወገደ ማለት እንዳልሆነ በቴሌቪዥን ሲታይ በሬዲዮ ሲደመጥ በከባቢው አየር ሞልቶ እንዳለ እንደሆነ ሁሉ፥ እንደዚሁም እግዚአብሔር ወልድም የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ በተገለጠ ጊዜ በሰማይ የለም ማለት አይደለም። በመንበረ ክብሩ ከአብ ከባሕርይ አባቱ ከመንፈስ ቅዱስ ከባሕርይ ሕይወቱ በሕልውና ነበር። ዮሐ.3፥13።

ሰው የሆነው ምሉ መለኮት ነውን?

በመለኮት ተከፍሎ አለመኖሩን በምሥጢረ ሥላሴ ትምህርታችን ላይ ገልጸናል። እንግዲያው በመለኮት ተከፍሎ ከሌለ፤ ምሉዕ መለ ኮት ሰው ሆነ ከተባለ አብና መንፈስ ቅዱስ ሰው ሆነዋል ማለት ነው?

ሰው ሆኖ የተገለጸው አካላዊ ቃል በተለየ ሁኔታው ነው እንጂ አብና መንፈስ ቅዱስ ሥጋን አልተዋሐዱም። እንዲህ ከሆነ መለኮት በተከፍሎ ነዋ ሰው የሆነው? ወይም አብና መንፈስ ቅዱስ ከመለኮት ውጭ ናቸው ማለት ነው?

መለኮት በተከፍሎ ሳይሆን ምሉዕ መለኮት ነው ሥጋን የተዋሐ ደው። አብና መንፈስ ቅዱስም ከመለኮትነት ውጭ አይደሉም። ዳሩ

ግን በተለየ አካላቸው ወይም በተለየ ሁኔታቸው ሥጋን አለተዋሐዱም። ይህንን በሚከተሉት ምሳሌዎች ግልጽ ማድረግ ይቻላል።

የሰው ነፍስ

የነፍስ አካልዋ አንድ ነው። እያንዳንዱ ሰው ከሥጋው ጋር ተዋሕዳ የምታንቀሳቅሰው ረቂቅ የማይጨበጥ የማይዳሰስ አካል ያላት አ/ዲት ነፍስ አለችው። አካልዋ አንድ የሆነው ነፍስ፥ በከዊን (በሁኔታ) ግን ሦስትነት አላት። እነዚህም ልብ፥ ቃል፥ እስትንፋስ፥ በመባል ይታወቃሉ። በአነጋገር፥ በሥራቸው ሦስቱም የተለያዩ ናቸው። ልብ ማሰቢያ ነው። ቃል መናገሪያ ነው። እስትንፋስ ደግሞ ሕይወት ነው።

የነፍስ የቃልነትዋ ከዊን (ሁኔታ)፥ ከልብነትዋ ከዊንና ከእስትንፋስነትዋ ከዊን በተለየ ሁኔታው በአፋችን ውስጥ ካለው ከሥጋ ምላስ ጋር ተዋሕዶ ንባብን፥ ድምፅን ይሰጣል። በዚህ ጊዜ ልብና እስትንፋስ ምንም እንኳን በአንዲት ነፍስ ያሉ ቢሆንም ዳሩ ግን ከሥጋ ምላስ ጋር ባለመዋሐዳቸውና ድምፅን ባለመስጠታቸው ከነፍስ አንድነት የተለዩ ናቸው እንደማይባል ሁሉ እንደዚሁ በልብነት ሁኔታና በእስትንፋስነት ሁኔታ ያሉ አብና መንፈስ ቅዱስ ሥጋን አለመዋሐዳቸው በቃልነት ሁኔታ ያለው ወልድ ግን ሥጋን መዋሐዱና መገለጡ አብና መንፈስ ቅዱስን ከመለኮትነት ውጭ አያደርጋቸውም።

ፀሐይ

የፀሐይ አካልዋ አንድ ነው። ዳሩ ግን አካልዋ አንድ ቢሆንም ሦስት ሁኔታዎች ግን አሏት። እነዚህም የፀሐይ ክበብ፥ የፀሐይ ብርሃን፥ የፀሐይ ሙቀት በመባል ይታወቃሉ። ፀሐይ በክብነትዋና በሙቀትዋ ሁኔታ ሳይሆን በብርሃንነትዋ ሁኔታ ብቻ ከዓይናችን ብሌን ጋር ተዋሕዳ ዓይንን ከጽንፍ እስከ ጽንፍ እንዲያይ ታደርገዋለች። እዚህ ላይ የምናስተውለው ዓቢይ ቁም ነገር ቢኖር ከዓይናችን ብሌን ጋር የተዋሐደው የፀሐይዋ ክበብ ወይም ሙቀት አለመሆኑን ነው። ዳሩ ግን ከክበብና ከሙቀት ያልተለየው ብርሃን ከሁለቱ በተለየ ሁኔታው (በብርሃንነቱ ሁኔታ) ከዓይናችን ብሌን ጋር ተዋሕዷል። እንግዲህ ከበብና ሙቀት ከዓይን ብሌን ጋር ስላልተዋሐዱ ከፀሐይነት

ውጭ ናቸው ይባላል? ወይም ደግሞ ፀሐይ ከሦስት ተከፈለች እንደማይባል ሁሉ መለኮትም በብርሃንነቱ ሁኔታ (ብርሃን የወልድ ም ሳሌ ነው) የሰውን ሥጋ ተዋሐደ ስንልና በፀሐይ ክበብና ሙቀት የተመሰሉት አብና መንፈስ ቅዱስ የሰውን ሥጋ አልተዋሐዱም ስንል መለኮት ከሦስት ተከፈለ ወይም አብ መንፈስ ቅዱስ ከመለኮትነት ውጭ ናቸው አያሰኝም።

እሳት

እሳት በአካሉ አንድ ሲሆን ሦስት ሁኔታ አለው። ይኸውም ፍሕም፥ ብርሃን፥ ሙቀት መሆኑ ነው። እሳት በፍሕምነቱና በሙቀቱ ሳይሆን በብርሃንነቱ ሁኔታ ብቻ ከዓይን ብሌን ጋር ሲዋሐድ፥ ፍሕምና ሙቀት ከዓይን ብሌን ጋር ባለመዋሐዳቸው ከእሳትነት ውጭ ናቸው እንዳይባሉ ወይም እሳት ከሦስት ተከፈለ እንዳይባል፥ አንድ የሆነ መለኮትም በቃልነቱ ሁኔታ ሰው ሆነ ብንል በልብነትና በእስትንፋስነት ሁኔታ ያሉ አብ፥ መንፈስ ቅዱስ ከመለኮትነት ውጭ ናቸው አያሰኝም ወይም መለኮት ከሦስት ተከፈለ አያሰኝብንም።

ከላይ በተገለጹት ምሳሌዎች አካልን ለመለኮታዊ ባሕርይ መመሰላችንን አንዘንጋ። ሥላሴ በአካል ሦስት ናቸው እንጂ አንድ አይባሉም። በመለኮት ግን አንድ ናቸው።

ባሕር (ቀላይ)

ባሕር አካሉ አንድ ሲሆን ሦስት ከዊን አለው። ይኸውም ስፍሐት፥ ርጥበት፥ ማዕበል ነው። አንድ ሰው ወደ ባሕር ውስጥ ሲገባ ባሕር በስፍሐትና በማዕበል ሁኔታ ሳይሆን በርጥበት ሁኔታ ብቻ ከአካሉ ላይ ይገኛል። ማለትም ከሰውነቱ ጋር የሚዋሐደው ርጥበት እንጂ የባሕሩ ስፋትና ማዕበል አይደሉም። በዚህ የተነሣ የባሕሩ ስፋትና ሞገድ በሰውየው ሰውነት ላይ ባለመገኘታቸው ወይም ባለመዋሐዳቸው ከባሕር ውጭ ናቸው ሊባል እንደማይቻል ሁሉ እንደዚሁ ሁሉ አብና መንፈስ ቅዱስም ሥጋን ባለመዋሐዳቸው ከአንድ መለኮት ውጭ ናቸው አይባሉም። ወይም ባሕሩ ከሦስት እንዳልተከፈለ ሁሉ መለኮትም ከሦስት ተከፈለ አይባልም።[20]

[20] St Athanasius and Incarnation – ኩክሐ ሃይማኖት፤ መድሎተ አሚን።

ቅዱሱ ሰው በመሆኑ አልረከሰም

እግዚአብሔር በቅድስናው ወደር የማይገኝለት ቅዱስ መሆኑ የታመነ ነው። ዳሩ ግን ቅዱሱን ጌታ ከረከሰውና ከጎሰቆለው ከአዳም ሥጋ አዋሕዶ ሰው ሆነ ብሎ ማመንና ለሌላውም ማስተማር የአምላክን ሉዐላዊነትና ቅዱስነት የሚጻረር ነው የሚለውን አመለካከት አጥብቀን እንቃወማለን።

ተቃውሟችንም መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረገ እንጂ በጭፍን አመለካከት ተጋርደን የምናቀርብ አይደለንም።

ሐዋርያትን የመሰለው ታላቁ የቤተክርስቲያናችን አባት ቅዱስ አትናቴዎስ የቅዱስ እግዚአብሔር ሥጋን መዋሐድ፤ እንኳን የእግዚአብሔርን ቅድስና ሊያረክሰው የረከሰውን የአዳምን ሕይወት እንደቀደሰው ሲያመለክት፥ «እንደ ፀሐይ ብሩሕ ጽሩይ የሆነ በስነ ፍጥረት መካከል አይገኝም። የፀሐይ ብርሃን በሁሉም ሥፍራ ይኖራል። በቆሻሻ ነገር ላይም ያርፋል። ዳሩ ግን ንጹሕነቱን (ብሩህነቱን) ያረፈበት ቆሻሻ አያጎድፈውም። እንደውም ቆሻሻውን በማድረቅ መጥፎ ሽታውን በትነት ያጠፋዋል። ቦታውንም ያጠራዋል። እንደዚሁም በብርሃን የተመሰለ ጌታ ወደ እኛ በኃጢአት ወደረከስነው መጣ። ቅዱሱ ጌታ በርኩሳኑ መካከል ተገኘ። ንጹሑ ጌታ በቆሻሻዎቹ መካከል ተገኘ። ገናናው ጌታ የደካሞቹን ባሕርይ ባሕርይው አደረገ። በእሱ ቅድስና የእኛ ርክስትና ጉስቁልና ተወገደ። ሥጋችንን ተዋሕዶ በመካከላችን በመገኘቱ ከኃጢአት እድፋችን ነፃን እንደገና ተፈጠርን እንጂ የእኛ ኃጢአተኝነት የእኛ መርከስ እርሱን አላረከሰውም።»

ኃያሉ ስለ እኛ ደካማ ሥጋን መዋሐዱ ኃያልነቱን አልሻረውም

እግዚአብሔር አምላካችን ኃያል አምላክ ሲሆን ሰው ሆነ፡ የደካማው የሰው ልጅን ባሕርይ ባሕርይው አደረገ። እንደ ሰው ተራበ፥ ተጠማ፥ ደከመ። ይህ ሁሉ ግን በፈቃዱ የሆነ እንጂ በባሕርይው ድክመት ኖሮበት አይደለም። ሰው ሆኖ የተገለጠው ጌታ ሁሉን የሚችል ከሃሌ ኩሉ '(ominipotent) ነው። ስለዚህ ሁሉን ቢያደርግ የባሕርይ ችሎታው ነው። የደካማውን የሰውን ሥጋ

ተዋህዶ በድካሙ ሰውን ነፃ ቢያወጣው በኃይሉ ሰውን ቢያድነው ሁሉም የእርሱ ነው።

ለእግዚአብሔር አምላካችን ባሕርይ የማይስማማው ብቸኛ ነገር ኃጢአት ነው። ከኃጢአት በስተቀር ሁሉን ለማድረግ ይቻለዋል።

እግዚአብሔር ወልድ ሰው የሆነበት ዓላማ

1. እርሱንቱን በተጨባጭ ሁኔታ እንድናውቀውና እንድናምነው በመፈለጉ ነው። እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ ሰው ደግሞ ሥጋ ነው። እግዚአብሔር የሚኖረው በሰማይ ነው፤ ሰው ደግሞ የሚኖረው በምድር ነው። እንግዲህ የሰው ልጅ የአምላኩን ፊት ለማየት ቢሻም ይኸ ምኞቱ ከላይ በተገለጸው ሁኔታ ሊሳካና እውን ሊሆን አልቻለም። ስለዚህ የአምላኩን ፊት ማየትን ያልቻለው የሰው ልጅ አምላኩ ሰው ሆኖ በመካከሉ በተገኘ ጊዜ አየው በሚገባም አወቀው።
2. በአዳም ላይ የተፈረደበትን ሞት ለማስቀረት ነው። «የኃጢአት ደመወዝ ሞት ነው።» ሮሜ.6+23።

በኃጢአት ወድቃ ዘላለማዊ ሞት የተፈረደባትን የአዳም ሕይወት ከዚህ ፍርድ ነፃ ሊያደርግ የሚችል ከመለኮት በስተቀር ማን ይኖራል? የሞተውን የፈረሰውን የበሰበሰውን የሰውን ሰውነት ከተቀበረበት የሚያነሳ ከመለኮት በቀር ማን ይኖራል? ስለዚህ አካላዊ ቃል ሰው ሆነ።

3. ስለ አዳም ፍጹም ካሣ ለመካስና አዳምና ልጆቹን ከእዳ ነጻ ለማድረግ ነው።
4. «እሾህን በሾህ» እንደሚባለው ሰይጣንን በሥጋ ተሰውሮ ድል ሊያደርገው ነው።
5. አምላክነቱ አባትነቱ ለሁሉም መሆኑን ያስረዳ ዘንድ ነው።

ከላይ የተጠቀሱትን ዘርዘር አድርገን እንመልከታቸው።

እግዚአብሔር ሰው ሆኖ በመምጣቱ አውቅ ነው

እግዚአብሔር ከሰው አስተሳሰብ እጅግ የራቀና የመጠቀ የሰው አእምሮም ስለ እርሱ ተመራምሮ የሚደርስበት አይደለም። እግዚአብሔርን በመለኮታዊው ባሕርይ ለማየት አይቻልም። ሙሴ፣ «እባክህ ክብርህን አሳየኝ» ብሎ ይለምነው በነበረ ጊዜ ልዑለ ባሕርይ አምላክ የመለሰለት መልስ፣ «ሰው አይቶኝ አይድንምና ፊቴን ማየት አይቻልህም» የሚል ነበር። ዘጸ.33፥20።

ስለዚህ እግዚአብሔር ለወዳጁ ለሙሴ እንደተናገረው ሁሉ እርሱን አይቶ መኖር የሚችል አይኖርም። ከገናና ክብሩ የተነሣ። በአንጻሩ ደግሞ የሰውን ተፈጥሮ ስንቃኝ ከእግዚአብሔር ባሕርይና ክብር ጋር ስናነጻጽረው የሰማይና የምድር ያህል መራራቅ እንዳለው እንገነዘባለን።

እንግዲህ ደካማውና ኀስቋላው የሰው ልጅ ገናናውን አምላክ በምን ዓይነት ሁኔታ ሊቀርበውና ሊያውቀው ይችላል? ሰው ወደ እግዚአብሔር መንበር የሚነጠቅበትና የአምላኩን ፊት የሚያይበት ምንም ዓይነት ኃይልና ችሎታ የለውም።

ከአዳም ስሕተት በኋላ ብዙዎች ወደ እግዚአብሔር ቀርበው ፊቱን ለማየት ይሹ ነበር። ግን ደፍረው የአምላካቸውን ፊት አላዩም፤ አልቻሉምም። «ሰው ፊቴን አይቶ አይድንምና» የሚለው አምላካዊ ቃል እግዚአብሔርን ማየት የማይቻል መሆኑን አረጋግጦላቸዋልና።

ለእግዚአብሔር ካላቸው ቅርበት የተነሣ አንዳንድ ቅዱሳን አበው የአምላካቸውን ፊት ለማየት ብዙ ጊዜ ይጓጉ ነበር። ነገር ግን የተመኙትን የአምላካቸውን መልክ በምሳሌ ከማየት ሌላ በገናና ክብሩ እንዳለ ሊያዩት አልተቻላቸውም። እነርሱም እንደ ሙሴ ደፍረው፣ «ፍጹም ማንነትህን በግልጽ አሳየን» ለማለት አልደፈሩም። የደፈረው ሙሴ እንኳን የጀርባውን ጨረፍታ በማየቱ የደረሰበትን በማወቁ ሁለተኛ ይኼን ጥያቄ ላይጠይቅ ቆርጦ ነበር።

እግዚአብሔር በተለያየ ሁኔታ በሚገለጽበት ጊዜ እንኳን አንዳንድ ቅዱሳን ለሙሴ እግዚአብሔር አምላክ የተናገረው ትዝ እያላቸው ይደነግጡ፣ ይሸበሩ ነበር። ለምሳሌ የሶምሶን አባት ማኑሄ

ለሚስቱ፣ «እግዚአብሔርን አይተናልና ሞት እንሞታለን» ማለቱ ይህንን ያስገነዝበናል። መሳ.13፥20።

ከዚህ የተነሣ እግዚአብሔር አምላክ በጥንት ዘመን በነቢያቱ አንደበት ቃሉን ያሰማ፣ በተለያዩ ምሳሌዎች እርሱነቱን ይገልጽ፣ መንፈሱንም በታቦቱ ላይ በማድረግ ለሚያምኑት ሕዝቦች ይገለጥ ያነጋግራቸው ነበር። ግን ይህ ሁሉ ቢሆንም በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለውን ፍጹም አንድነት አላመጣም።

መፍትሔው ታዲያ ምን ሆነ?

ገናናው አምላክ ራሱን ዝቅ አድርጎ የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ሊያውቁት በሚሹት ፍጥረቶቹ መካከል መገኘት አማራጭ የሌለው መፍትሔ በመሆኑ አካላዊ ቃል ሥጋን ተዋሐደ። ሰው ፊቱን አይቶ መኖር የማይችለው ጌታ ራሱን ዝቅ አድርጎ የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ታየ። ባለፉት ዘመናት የነቢያቱን፣ የካህናቱን አንደበት አንደበት አድርጎ ይናገር የነበረው ጌታ ዛሬ ግን ራሱ ከመንበሩ ወርዶ ቃል በቃል ተናገረን። የአምላኩን ቃል የሰው ልጅ በጆሮው ሰማ። ፊቱንም በዓይኖቹ አየ። አካሉንም ዳሰሰው፤ ከመዳሰስም አልፎ ተዋሐደው፤ እርሱም ሥጋውን ቆርሶ ሰጠን፤ ደሙንም አፍሶ እንካችሁ ጠጡ አለን። ሥጋውን ከሥጋችን ደሙን ከደማችን አዋሐደው።

ታላቁ የቤተክርስቲያን መምህር ቅ.አትናቴዎስ ይህን እጹብ ድንቅ የአምላክ ሥራ በአንክሮ በማስተዋል በአድናቆት እንዲህ ሲል ገልጾታል፣ «እርሱ አምላካችን የእኛን ሥጋ ተዋሕዶ በመካከላችን በመገኘቱ ጥሩ የትህትና መምህር ሆነን። እርሱ ንጹሐ ባሕርይ አምላክ ሆኖ ሳለ እርሱ በተበደለ፣ በደለኞቹ እኛ ወደ እርሱ እንድንመጣ አልፈለገም። መምህረ ትህትና ነውና እርሱ ራሱ ወደ እኛ መጣ። እንደ እኛም እየበላ እየጠጣ የመጣበትን ዓላማ አስተማረን (ነገረን)

ዳሩ ግን በእርሱ ፋንታ እኛ ወደ እርሱ እንድንሄድና ይቅርታን እንጠይቅ ዘንድ ብንገደድ ኖሮ ከእኛ የተፈጥሮ ድክመት የተነሣ እንዴት እንችል ነበር? ስለዚህ ጌታችን ኃጥአን፣ ኀስቋላ፣ ደካማ ወደሆንው ወደ እኛ መጣ። ሥጋችንንም ተዋሐደ። በመካከላችንም ተገኝቶ በሚረዳን በሚገባን ቋንቋ ተናገረን። ፍቅሩንም አሳየን።

የሰው ዘር ሁሉ የዚህ አመጽ ተካፋይ በመሆን በእዳ ተይዟል። ስለዚህ ካሹ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለው መሆን ይኖርበታል።

መ. ኃጢአት የሌለበት ንጹሐ ባሕርይ መሆን አለበት። ያለበለዚያ እርሱም ኃጢአተኛ ከሆነ ስለ ኃጢአተኞች እዳ ከፍሎ ሊያድን አይችልም። እንዲያውም ለራሱም የሚከስለት ያስፈልገዋል።

ሠ. ፈጣሪ መሆን አለበት። ወደ ወህኒ የተጋዙትን ነፍሳት ነጻ ማውጣት ብቻ ሳይሆን የረከሰው የሰውን ተፈጥሮ ይቀድስ ዘንድ ይገባዋልና።

ከላይ የተዘረዘሩትን መስፈርቶች ሊያሟላ የሚችል ከፍጡር ወገን ሊገኝ ስለማይችል ራሱ ፈጣሪ የእጁን ፍጥረት አዳምን ለማዳን ራሱ ስለአዳም ካሣ ከፍሎ በሐዲስ ተፈጥሮ ከእንደገና ሊፈጥረው አምላካዊ ጉዞ ወደ ሰዎች ልጆች አደረገ።

ቀዳማዊ ቃልም ከድንግል የምትናገር የምታውቅ ነፍስ ያላቸው ሥጋን ነሣ።[21] በዚህ መንገድ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛን ስቃይና መከራ ያስወግድ ዘንድ ወደ ወገኖቹ መጣ። ቅዱስ አትናቴዎስ እንደተናገረው፥ «የእኛ የሆነውን ወስዶ (ከኃጢአት በስተቀር) የእርሱ የሆነውን ሰጠን።» ከዚህ ውጭ ሌላ መፍትሔ ሊኖር አይችልም። ብቸኛውና ፍጹም የደኅንነት መንገድ ይኸው ብቻ ነው።

በምሥጢረ ሥጋዌ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ ሆነናል።

በጥፋታችን ከፈጣሪያችንና ከአምላካችን አንድነት ተለየን። ዳሩ ግን ርኅሩኁ አምላካችን ስለ እኛ ተገብቶ (ተወክሎ) በበደልነው በደል ሁሉ እርሱ ካሶ ታረቀን። ከአብና ከመንፈስ ቅዱስም ጋር አስታረቀን። በእርሱ መሥዋዕትነት (የማስታረቅ አገልግሎት) በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ተጋርዶ የነበረው የጠብ ግድግዳ ፈረሰ። ሰውን ከአምላክ ለይቶት የነበረው የኃጢአት መጋረጃ ለሁለት

[21] ሃይማኖተ አበው ገጽ 240።

ተከፈለ። ማቴ.27፥51። እግዚአብሔርና ሰው አንድ ሆኑ። የጠፋው ልጅ ተገኘ፤ ወደ አባቱ እቅፍ ገባ።

ነብየ እግዚአብሔር ኢሳይያስ አስቀድሞ እንደተናገረው፥ «ስሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች።» ኢሳ.7፥14። የተባለው ይፈጸም ዘንድ ድንግል አማኑኤል ብላ ስሙን ሰየመችው። ትርጓሜውም እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ነው ማለት ነው ማቴ.1፥23።

እግዚአብሔር ከሥጋችን ሥጋ ከነፍሳችን ነፍስ ነሥቶ ሰው ሆነ፤ ተዋሐደን፤ ተዋሐድነው። ከባሕርይ አባቱ ከአብ ከባሕርይ ሕይወቱ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ አደረገን። «አንተ፥ አባት ሆይ፥ በእኔ እንዳለህ እኔም በአንተ፥ እነርሱ ደግሞ በእኛ አንድ ይሆኑ ዘንድ እለምናለሁ። እኛም አንድ እንደ ሆንን አንድ ይሆኑ ዘንድ፤» ዮሐ.17፥22።

በምሥጢረ ሥጋዌ ሰይጣን ድል ሆኖአል።

አዳምና ሔዋንን በእባብ ሥጋ ተሰውሮ ወደ ገነት በመግባት ያሳሳታቸው ጥንተ ጠላት ዲያብሎስ በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ድል ሆኖአል። ሰይጣን በሥጋ ከይሲ ተሰውሮ አዳምን እንዳሳሳተ ሁሉ ጌታም የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ደካማ መስሎ ሰይጣንን ወደ መስቀሉ በማቅረብ ከመስቀሉ እግር ሥር ጥሎ ቀጥቅጦታል።

እግዚአብሔር ሥጋዌውን ከሰይጣን ሰውሮ ነው ያደረገው። ሰው ሆኖ በምድር የተገለጠው አምላክ ወልደ አምላክ ለመሆኑ ሰይጣን እርግጠኛ አልነበረም። ብዙ ጊዜ ግራ ይጋባ ነበር። ጌታም ሰይጣንን ያዘናጋ ዘንድ አንድ ጊዜ ታላላቅ ተአምራትን ሲያደርግ በሌላ ጊዜ ደግሞ ደካማ ሆኖ ሲራብ፣ ሲጠማ፣ ሲያንቀላፋ፣ አላዋቂ መስሎ ሲታይ ሰይጣን የጌታን ማንነት ለማወቅ ግራ ተጋብቶ ነበር።

በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሳለ ሰይጣንን ፍጹም አዘናግቶ ወደ መስቀሉ ሊያቀርብና ድል ሊያደርገው ስለፈለገ፣ «አምላኬ አምላኬ ስለምን ተውኸኝ» የሚለውን ጩኸት አሰማው። ማቴ.27፥46። በዚህ ጊዜ በጥርጥር ማዕበል ይዋዥቅ የነበረው ዲያብሎስ ይህን በሰማ ጊዜ፣ «ፍጡር ነው» ብሎ አረጋግጦ እንደሌላው ሰው ነፍሱን በሲኦል ሥጋውን በመቃብር ሊቆራኝ ወደ ጌታ ቀረበ። ጌታም ከመስቀሉ አጠገብ ሲደርስ ሰውሮበት የነበረውን መለኮታዊ ክብሩን ገለጸለት። እልፍ አእላፋት መላእክት ከመስቀሉ እግር ሥር ተነጥፈው ጌታን ሲያመሰግኑ አይቶ ፈራ! ደነገጠ። ወደ ኋላው ሊመለስ ሲል በነፋስ አውታር (ገመድ) በእሳት ዛንጅር አሠረው።

በዚህ ጊዜ መለፍለፍ ጀመረ። ሰው ሆኖ ሥጋ ለብሶ ድል የነሣኝ ምእመናንን ይነጥቀኝ ዘንድ ሥልጣን የተሰጠው ይህ ማነው? ከእኔ ሕግ ልዩ የሆነ ነፍሳትን ከእኔ እጅ እየማረከ የሚወስድ ይህ ማነው? እንደ ኃጢአተኛ በመስቀል ተሰቅሎ ያለኃጢአት ሞቶ የወደድኩትን እንዳላደርግ የከለከለኝ ልቀርበው የማይቻለኝ ይህ ማነው? የተሰጡኝን ነፍሳት ሁሉ ወደ ክብር ወደ ልዕልና ይወስዳል እንጂ በእግሬ እርግጥ በእጂ ጭብጥ አድርጌ ይዣቸው በነበረ በነፍሳት ላይ እንዳልሠለጥን ያደረገኝ ይህ ማነው?

ለካስ እኔ ሳላውቀው ነው እንጂ እሱስ ሰማያዊ ኖሯልና እያለ ቀባጠረ! ወይኔ ከእንግዲህ ወዲህ በርሱ ካመኑ ሰዎች በማንም ላይ ክፉ ማድረግ አይቻለኝም። ማንንም ለመጉዳት ሥልጣን የለኝም ብሎ ፈጽሞ ድል መሆኑን መሰከረ።[22]

ቅዱስ ጳውሎስም «ሞት ሆይ መውጊያህ የት አለ?» ብሏል 1ቆሮ.15፥55።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም የሰይጣንን በመስቀል ላይ ድል መሆን ሲናገር፣ «ከባላጋራችን ተንኰል የተነሳ ሰው በመሆኑ የዕዳችንን ደብዳቤ አጠፋልን! ከመካከላችንም አራቀው! በመስቀሉም ቸነከረው።» ብሏል። ቆላ.2፥14።

ጌታም ለሐዋርያቱ ከመሰቀሉ በፊት አስቀድሞ እንዲህ ብሎአቸው ነበር፣ «ከእንግዲህ ወዲህ ከእናንተ ጋር ብዙ አልናገርም፣ የዚህ ዓለም ገዥ (ሰይጣን) ይመጣልና! በእኔ ላይም ምንም አያገኝም!» ዮሐ.14፥30።

በምሥጢረ ሥጋዌ ክፋትና ሥቃይ ተወግደዋል

ፈጣሪያችን ሥጋችንን ተዋሕዶ ሰው በመሆኑ በኃጢአት ከመውደቃችን የተነሣ በሁለት ነገሮች እንሠቃይ ነበር። አንደኛው፣ በኃጢአት የጐሰቆለው ተፈጥሮአችን ነው! ሁለተኛው፣ በእኛ ላይ የታወጀው የሞት ፍርድ ነው።

እነዚህ ሁለቱ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ተወግደውልናል። እርሱ በእኛ ፈንታ ስለ እኛ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሞተ–በእኛ ላይ የተፈረደውን ጽኑ ፍርድ ያስቀር ዘንድ። አካሉንም ከአካላችን አዋሕዶ በአዲስ ተፈጥሮ ፈጠረን! ከቀደመው በደላችን አነፃን። ስለዚህ በጥምቀት ከክርስቶስ ጋር አብረን እንቀበራለን! ደግሞ ትንሣኤውን በኩር አድርገን በተሐድሶ እንነሣለን።

እርሱ አምላካችን ወደ እኛ መጣ። በአርአያው የፈጠረንን እኛን ከረከሰንበት ከጉስቁልና ሕይወት ነፃ ሊያወጣን የቀደመውን

[22] ትምህርተ ኅቡአት።

ተፈጥሮአችንን ሳያጠፋ ያንኑ አድሶ እንደገና ፈጠረን (ወለደን)። «አሮጌውን ሰው ከሥራው ጋር ተውት በአእምሮም ፍጹም የሆነውን አዲሱን ሰው ልበሱት ፈጣሪውን የሚመስለውን» ቆላ.3፥9–10።

ሰው ዳግመኛ ከእግዚአብሔር እንደተወለደና በአዲስ ተፈጥሮ እንደተፈጠረ የሚያምን ብቸኛ ሃይማኖት ክርስትና ነው። በተዋሕዶ ተገልጦ ይህን ያደረገ ደግሞ ብቸኛውና ሁሉን ቻይ አምላክ ነው፤ ስሙም እግዚአብሔር ነው።

ከጌታችን መወለድ በፊት የነበሩ ወገኖች በስቃይና በመከራ ውስጥ ማለፋቸው የታወቀ ነው። ይህ መከራና ስቃይ የኃጢአት ውጤትና ቅጣት ነበር። ስቃዩ በአዳም መውደቅ ወደ ሰዎች ሁሉ የተዛመተ ነው። ዛሬ ግን በክርስቲያኖች ላይ የሚደርሰው መከራ የኃጢአት ቅጣት ሳይሆን ክርስቶስን የመምሰላችን ምልክት ነው። «ሊከተለኝ የሚወድ ማንም ቢኖር መስቀሉን ተሸክሞ ይከተለኝ።» ማር. 8፥34። «በዓለም ሳላችሁ መከራ አለባችሁ ነገር ግን አይዞአችሁ እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁና»

የክርስቶስ በመሆናችን የመከራው ተካፋይ ልንሆን ይገባል። «በአንድም ነገር እንኳ በተቃዋሚዎች አትደንግጡ፤ ይህም ለእነርሱ የጥፋት፣ ለእናንተ ግን የመዳን ምልክት ነው፣ ይህም ከእግዚአብሔር ነው፤ ይህ ስለ ክርስቶስ ተሰጥቶአችኋልና፤ ስለ እርሱ መከራ ደግሞ ልትቀበሉ እንጂ በእርሱ ልታምኑ ብቻ አይደለም፤ በእኔ ያያችሁት አሁንም በእኔ እንዳለ የምትሰሙት፣ ያው መጋደል ደርሶባችኋልና።» ፊልጵ.1፥28–30።

«የተጠራችሁለት ለዚህ ነውና፤ ክርስቶስ ደግሞ ፍለጋውን እንድትከተሉ ምሳሌ ትቶላችሁ ስለ እናንተ መከራን ተቀብሎአልና። እርሱም ኃጢአት አላደረገም፣ ተንኰልም በአፉ አልተገኘበትም፤ ሲሰድቡት መልሶ አልተሳደበም መከራንም ሲቀበል አልዛተም፣ ነገር ግን በጽድቅ ለሚፈርደው ራሱን አሳልፎ ሰጠ፤ በኃጢአት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር፣ እርሱ ራሱ በሥጋው ኃጢአታችንን በእንጨት (መስቀል) ላይ ተሸከመ፤ በመገረፉ ቁስል ተፈወሳችሁ። እንደ በጎች ትቅበዘበዙ ነበርና፣ አሁን ግን ወደ ነፍሳችሁ እረኛና ጠባቂ ተመልሳችኋል።» 1ጴጥ.2፥22–25።

«እነርሱም ስለ ስሙ ይናቁ ዘንድ የተገባቸው ሆነው ስለ ተቆጠሩ ከሸንጎው ፊት ደስ እያላቸው ወጡ፤» የሐዋ.5፥41።

በኃጢአት ሳይሆን በሃይማኖታችን ምክንያት የሚገጥመን መከራ ሁሉ በውስጥ ደስታን፣ ንጽሕናን፣ ብቁነትን፣ ዓለምን ማሸነፋችንን፣ ሰይጣንን ድል ማድረጋችንን የሚያሳይ ነው።

ቅዱስ ጳውሎስ ይህን አስመልክቶ ሲናገር፣ «አሁን በመከራዬ ስለ እናንተ ደስ ይለኛል፣ ስለ አካሉም ማለት ስለ ቤተ ክርስቲያን በሥጋዬ በክርስቶስ መከራ የጐደለውን እፈጽማለሁ» ብሏል። ቆላ.1፥24።

ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አባል ነች፤ ክርስቶስ የቤተ ክርስቲያን ራስ ነው፤ ተከታዮቹ ደግሞ የአካሉ ክፍሎች ናቸው። ራስ የሚቀበለውን መከራ ሌላውም አካል ይቀበላል። ስለዚህ በክርስትና ሕይወት የሚገጥመን መከራ የኃጢአት ውጤት አለመሆኑን መረዳት ይኖርብናል። የክርስቶስ የአካሉ ክፍሎች መሆናችንን የሚያስረዳና የሚያረጋግጥልን በመሆኑ መከራውን በደስታ መቀበል ይገባናል።

ሰው ሆኖ በመገለጡ የሁሉም አባት መሆኑን ገለጠ

የሚታየውና የማይታየው ዙፋናት ሁሉ የተፈጠሩት በእርሱ ነው። እርሱ ጌታችን የሁሉ አስገኚ፣ የሁሉ ፈጣሪ ነው። አምላክነቱ ለአይሁዶች ብቻ አለመሆኑን ያስረዳ ዘንድ ወደዚህ ዓለም መጣ። የእስክንድርያው ቄሌምንጦስ እንደገለጸው፣ «እግዚአብሔር አባትነቱና አዳኝነቱ ለአይሁድ ብቻ አይደለም፣ ለሰው ዘር ሁሉ እንጂ። ስለዚህ የሰው ዘርን ሁሉ ወደ እርሱ ሊመልስና ሊያድን መጣ። መሥዋዕትነቱም ለአንድ ቦታ ለተወሰነ ጊዜ ሳይሆን ለሁሉምና ለሁልጊዜ ነው።»[23]

በማዕከለ ምድር ላይ የተሰቀለው ጌታ የዓለም መድኃኒት መድኃኒዓለም ነው። የተሰቀለው ለአንድ ግለሰብ አይደለም። ወይም ለተወሰኑ ሕዝቦች አይደለም። ለመላው የሰው ዘር ነው። ለዚህም ነው

[23] Man and Redemption

መድኃኒዓለም የሚባለው። እንዲህ ሲባል ግን የሚያምነው የማያምነው ሁሉ ይድናል ማለት አይደለም። እርሱ ምርጫ ሳያደርግ ለሁሉ ተሰቅሏል። ነገር ግን አዳኝነቱን የሚክዱ ድኅነት አይኖራቸውም። ለሚያምኑት ግን ሕይወትን ይሰጣቸዋል። ዮሐ.3፥16–18።

ሥጋው በመቃብር አልቀረም

የክርስቶስ ሥጋ በሦስተኛው ቀን በመቃብር አለመገኘቱ ለአይሁድና ለተረፈ አይሁድ እስከዛሬ ድረስ የማይፈታ እንቆቅልሽ ቢሆንባቸውም ለእኛ ትንሣኤውን ለምናምን ክርስቶሳውያን ግን የሕይወታችን ብርሃን ነው ጳውሎስ እንደተናገረው «የተኛህ ንቃ ከሙታንም ተለይተህ ተነሥ ክርስቶስ ያበራልሃል» ኤፌ.5፥14። ጌታችን ሞትን ድል አድርጐ በመነሣቱ እኛም በደሙ የተዋጀን ልጆቹ ሞትን እንደማንቀር ትንሣኤ እንዳለን አበሠረን። «ሞት! እንግዲህ ሥልጣንህ ወዴት አለ መቃብርስ አሸናፊነትህ ወዴት አለ?» 1ቆሮ.15፥56።

የክርስቶስን ማንነት ባግባቡ ያልተረዱ ቢጽ ሐሳውያን የስህተት መምህራን አንድ የሆነውን ክርስቶስን ሁለት በማድረግ ሥጋው በመቃብር ሲቀር፤ መለኮት ግን ተነሣ በማለት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ ከንቱ የፍልስፍና ነገር ይናገራሉ። ዳሩ ግን መለኮት ከሥጋ፥ ሥጋ ከመለኮት ከተዋሐዱ በኋላ ሥጋው ሞቶ በመቃብር ቀረ። መለኮቱ ግን ከሥጋው ተለይቶ ተነሣ የሚሉ ሁሉ ቁጥራቸው ክርስቶስን ከካዱት ከነአርዮስ ከንንስጥሮስ ነው። ክርስቲያን ተብለውም ሊጠሩ አይችሉም።

እኛስ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አጋዥነት በቅዱሳን አበው ጸሐፊነት የተጻፉትን ቅዱሳት መጻሕፍት መሠረት በማድረግ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው መሆኑን እንናገራለን እንዲህ ስንልም የአምላክነትንም የሰውነትንም ሥራ ባንድ ፈቃድ ባንድ ሥልጣን ስለሠራ ነው እንጂ በየራሳቸው የቆሙ ያልተዋሐዱ በኹለትነት የሚቆጠሩ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ነው ብለን አይደለም።

እንግዲህ ጌታ በዕለተ ዓርብ ቅድስት ነፍሱን ከቅዱስ ሥጋው በገዛ ሥልጣኑ በለየ ጊዜ። መለኮት ከሥጋም ከነፍስም አልተለየም። በአካለ ነፍስ ወደ ሲኦል ወርዶ በሲኦል ተግዘው ለነበሩ ነፍሳት ነፃነትን ሰብኮላቸዋል። በአካለ ሥጋ ወደ መቃብር ወርዷል። በዚህም ሙስና መቃብርን (በመቃብር ፈርሶ በስብሶ መቅረትን) አጥፍቶልናል።

ስለዚህ በሦስተኛው ቀን መለኮትን የተዋሐደ ሥጋ ሌላ አስነሺ ሳይፈልግ ሞትን ድል አድርጐ ተነስቷል። ቅዱስ ጴጥሮስ ይህን ሲገልጽ፥ «በሥጋ ሞተ በመንፈስ ግን ሕያው ነው» ብሏል 1ጴጥ.3፥19። በመለኮቱ ሕያው የሆነ ጌታ ሞትን ድል አድርጐ ተነሣ።

ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጐ መነሣቱ በመጽሐፍ ቅዱስ በስፋት ተገልጹአል። ለማስረጃነት የሚከተሉት ተጠቅሰዋል።

ማቴ.28፥5፤ «እናንተስ አትፍሩ የተሰቀለውን ኢየሱስን እንደምትሹ አውቃለሁና ከዚህ ግን የለም እሱ እንደተናገረው ተነሥቶአል ነገር ግን ኑና ተቀብሮበት የነበረውን ቦታውን እዩ።»

በዕለተ ዓርብ በመስቀል ላይ የተሰቀለው ኢየሱስ ክርስቶስ ከተቀበረበት ሞትን ድል አድርጐ መነሣቱን መልአኩ የክርስቶስ ሥጋው ያረፈበትን መቃብሩን ሊያዩ ለመጡት ሴቶች አረጋግጦላቸዋል። ስለዚህ ሥጋው በመቃብር ቀርቷል የሚሉ ሁሉ ተሳስተዋል።

ማር.16፥6፤ «...አትደንግጡ የተሰቀለውን የናዝሬቱን ኢየሱስን ትፈልጋላችሁ ተነሥቶአል በዚህ የለም እነሆ እርሱን ያኖሩበት ስፍራ»

ስለ እኛ ብሎ የተሰቀለው የአብ ልጅ የድንግል ማርያም ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ በሞቱ ሞታችንን አጥፍቶ በትንሣኤው ትንሣኤ እንዲኖረን ማድረጉን ወንጌላውያኑ አስትምረዋል። «የተሰቀለው፥ የሞተው እርሱ ተነሥቶአል» ከሚል ምስክርነት ሌላ ምን ይምጣ።

ሉቃ.24፥3፤ «የጌታ ኢየሱስን ሥጋ አላገኙም...ሕያውን ከሙታን መካከል ስለምን ትፈልጋላችሁ? ተነሥቶአል እንጂ በዚህ የለም»

ሥጋው በመቃብር ቀርቷል አልተነሣም የሚሉ መናፍቃን ይህን ትምህርታቸውን ከወዴት አገኙትን? ወንጌላዊው ሉቃስ የጌታ ኢየሱስን ሥጋ ሽቱ ሊቀቡ የሄዱት ሰዎች ሥጋውን እንዳላገኙትና መላእክተም «ሕያውን ከሙታን መካከል ስለምን ትፈልጋላችሁ» በማለት የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋው ሕያው እንጂ ምውት አለመሆኑን አረጋግጠውላቸዋል። ሽቱ ሊቀቡት የፈለጉት የጌታ ሥጋም እንደተነሣ መላእክቱ መስክረዋል።

ሉቃስና ቀለዮጳ ወደ ኤማሁስ መንደር በሚጓዙበት ጊዜ እንግዳ ሰው መስሎ አብሩአቸው ለሚሄደው ጌታ በአዲስ መቃብር ተቀብሮ ስለነበረው ስለ እርሱ ሲነግሩት፥ «ከእኛ ውስጥ ማልደው ከመቃብሩ ዘንድ የነበሩት አንዳንድ ሴቶች አስገረሙን ሥጋውንም ባጡ ጊዜ ሕያው ነው የሚሉ የመላእክትን ራእይ ደግሞ አየን ሲሉ መጥተው ነበር» ሉቃ.24፥23። በማለት ሥጋው በመቃብር እንዳልቀረ ሞትን ድል አድርጐ እንደተነሣ ገልጸዋል።

ሐዋርያቱ በዝግ ቤት ውስጥ ተሰብስበው ሳሉ ጌታ በመካከላቸው ተገኝቶ፥ «አትፍሩ እኔ ራሴ እንደሆንሁ እጆቼንና እግሮቼን እዩ በእኔ እንደምታዩት መንፈስ ሥጋና አጥንት የለውምና እኔን ዳስሳችሁ እዩ አላቸው ይህንንም ብሎ እጆቹንና እግሮቹን አሳያቸው» ሉቃ.24፥36–43። በሥጋው አልተነሣም ሥጋ የሌለው መንፈስ ግን ተነስቷል የሚሉ ክፍሎች ይህን የጌታን አነጋገር እንዴት ያስተውሉታል? ራሱ ባለቤቱ እኔ ራሴ አብሬአችሁ የነበርኩ በዕለተ ዓርብ እጆቼና እግሮቼ የተቸነከሩት ራሴ መሆኔን የተቸነከሩት እጆቼን እዩ በእኔ እንደምታዩት መንፈስ ሥጋና አጥንት የለውም ብሏቸዋል። መንፈስ ሆኖ ሳለ ሥጋ ያለው መስሎ ታያቸው እንጂ ሥጋና አጥንት የለውም እንደይሉ፥ «እኔን ዳስሳችሁ እዩ አረጋግጡ» በማለት አስዳብሷቸዋል። ደግሞ ጌታ መንፈስ አይደለሁም ለመንፈስ እንደ እኔ ሥጋና አጥንት የለውም ብሎ ባልተናገረም ነበር። ስለዚህ የጌታ ሥጋ እንዳልተነሣ በመንፈስ ግን እንደታያቸው አድርገው

የሚያስተምሩ መናፍቃን የመጽሐፍ ቅዱስን ማስረጃነት ያልተቀበሉ መሆናቸው ተረጋግጡአል።

በጥብርያዶስ ባሕር አጠገብ የሚበላ እንዳላቸው ጠይቆ በፊታቸው ካጠመዱት አሣ መብላቱ በዕለተ ሐሙስ በአልአዛር ቤት «በአባቴ መንግሥት ከእናንተ ጋር ከዚህ ከወይን ፍሬ አዲሱን እስከምጠጣበት እስከዚያ ቀን ድረስ ከዛሬ ጀምሮ አልጠጣም» ማቴ.26፥29 ብሎ የተናገረው እርሱ ራሱ መሆኑን ያረጋግጥላቸው ዘንድ ነው። በተናገረው መሠረት ሞቶ ከተነሣ በኋላ በፊታቸው በላ፤ ሉቃ.24፥42።

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ትንሣኤ በተረዳ ነገር የተረዱት ሐዋርያት ስለ እርሱ ሞትና ትንሣኤ እስከ ሞት ደርሰው መስክረዋል። «ስለ ሕይወት ቃል ከመጀመሪያው የነበረውንና የሰማነውን በዓይኖቻችንም ያየነውን የተመለከትነውንም እጆቻችንም የዳሰሱትን እናወራለን ሕይወትም ተገልጦ አይተንማል እንመሰክርማለን» 1ዮሐ.1፥1–2።

ያረገው ማን ነው?

«ወደ ሰማይ የወጣ የለም፤ ከሰማይ ከወረደው ከሰው ልጅ በቀር እርሱ በሰማይ የሚኖር ነው» ዮሐ.3፥13።

የወጣውም፤ የወረደውም አንድ አካል አንድ ባሕርይ የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

ጌታ፥ «ሳያዩ የሚያምኑ ብጹዓን ናቸው» ብሎ ሳያዩት ለሚያምኑት ተስፋ ከሰጠ በኋላ ከትንሣኤው በኋላ በአርባ ቀን ውስጥ በተለያየ ቦታ ለሐዋርያት ታያቸው እጁንም በመጫን ባረካቸው ሥልጣነ ክህነትን ሰጣቸው ጳጳስነትም ሾማቸው መምህራን አደረጋቸው በምስጋናም ፈጽሞ ወደ አልተለየው ወደ ባሕርይ አባቱ ዓረገ። በሥጋና በነፍስ፤ በአጥንትና በደም፤ በሥርና በጅማት፤ በፀጉርና በጽሕም እንዳለ በጥንት አነዋወሩ ተቀመጠ ሥልጣናትም ኃይላትም መናብርትም ሊቃናትም መኳንንትም አጋእዝትም መላእክትም ሠራዊትም ሁሉ አንድ ሆነው ሕይወት ያላቸው ሕያዋን ሁሉ በሰውርም በግልጥም ያሉት የሆነውም የሚሆነውም የልብ

ምክርና ሐሳብ ሁሉ በሰማይና በምድር ያለ መንፈስ ሁሉ ተገዛለት 1ጴጥ.3፥22።

አምላክ የሰውን አካል የሰውን ባሕርይ ገንዘብ አድርጐ ሰው ሲሆን በሰው አካል በሰው ባሕርይ በአጭር ቁመት በጠባብ ደረት ሲገለጥ ሰውም የአምላክን ገንዘብ ገንዘብ አድርጐ በየማን አብ በዘበነ ኪሩብ የመላእክትን ምሥጋና ለመቀበል በቃ። አረገ የሚለውን ቃል ተከትለን ስንሄድ ከምድር ከፍ ማለት ጀምሮ እስከ ሰማየ ሰማያት መምጠቅ ድረስ እርገት ይባላል።

ኤልያስ በእሳት ሠረገላ፣ ሄኖክ በኃይለ ነፋሳት ወደ ገነት ማረጋቸው በመጽሐፍ ቅዱስ ተገልጹአል። ነገር ግን የጌታ እርገት እንደነ ሄኖክና ኤልያስ ባጠቃላይ እንደ ፍጡራን ያለ እርገት አይደ ለም። ፍጡራን ለሚያደርጉት ሁሉ የፈጣሪ እርዳታ ያስፈልጋቸዋል። የጌታ እርገት ግን በራሱ ፈቃድ በራሱ ሥልጣን የተፈጸመ ነው። ሞትን ድል አድርጐ ሲነሣ ማንም እንዳልረዳው ሁሉ ሲያርግም ምክንያት ሳይሻ ሰማየ ሰማያት መጥቆ ሲያርግ የረዳው ማንም የለም።

የጌታ እርገት እንዴት እንደነበረ በቅዱስ ወንጌል ላይ በስፋት ባይጻፍም ዳሩ ግን ዜና ሐዋርያት በተሰኘው መጽሐፍ ላይ ቅዱስ ጴጥሮስ እንደሚከተለው ገልጾታል በዚህ ጌታ ባረገበት ቀን እኔ ጌታዬን ተከትዬ ወደ ደብረዘይት ወጥቼ ነበር። ጌታም ተመልሼ ሌሎቹን ደቀ መዛሙርት እንድጠራ አዘዘኝ እኔም ተመልሼ ዮሐንስን እንድርያስን ያዕቆብን አግኝቼ የቀሩትን ወንድሞች እንዲሰበሰቡ ነግሬ ተመለስኩ። ሁላችንም ተሰብስበን በተገኘንበት የብርሃን ደመና ከበበን በዚህ ጊዜ ላብ ላብ አለን ተጨነቅን ደነገጥን። ብርሃኑ በላያችን በሰፈረ ጊዜ ሰውነታችን ድንጋጤ ተሰምቶት ነበረ። ወዲያው ሰማይ ተከፈተ የብርሃን መሰላል ከፊታችን ቆሞ አየን። ያ የብርሃን መሰላል እስከ ሰባቱ ሰማያት ድረስ (እስከ መንበረ መንግሥት) ድረስ የተዘረጋ ነበር።

እልፍ አእላፋት ወትእልፊት አእላፋት ለቁጥር የሚታክቱ መላእክት መጥተው ሰፍራውን ሞሉት ኪሩቤል ሱራፌል በእሳት ሠረገላ፣ በእሳት ፈረስ ቦታውን ያዙት። አራቱ እንሰሳ ኪሩቤል መንበረ መንግሥት እንደተሸከሙ፣ ሠረገላ እንደያዙ ወደፊቱ መጡ፤ ሊቃነ መላእክት ሠልፋን ያስተባብሩ ነበር። የዚያን ጊዜ

የነበረው መዝሙር፣ እልልታው ምሥጋናው ይሄ ነው ተብሉ በሰው እንደበት ሊነገር የማይቻል ነው።

በልዩ ልዩ ሰልፍ የቆሙ መላእክት፥ «ከዛሬ እስከ ዘለዓለሙ ድረስ ምሥጋና የሚገባው የባሕርይ አምላክ ነው እያሉ ይዘምሩ ነበር። በሌላው ሰልፍ ያሉት ደግሞ፥ «በእግዚአብሔር ስም የሚመጣ የተባረከ ነው» ይሉ ነበር። በሌላው ዘርፍ ያሉት ደግሞ፥ «ለአብ ለወልድ ለመንፈስ ቅድስ ምሥጋና ይገባል» ይሉ ነበር።

«ከምሥጋናቸው፣ ከዝማሬያቸው ጣዕም የተነሣ ሰውነታችን ይንቀጠቀጥ ነበር፤ መሸከምም አቅቶን ነበር። ጌታዬም ጴጥሮስ ብሎ ጠራኝ ቀና ብዬ ስመለከት የብርሃን ደመና ሰፍራውን ከቦት ነበር። ጠል (ዝናም) ይንጠባጠብ ነበር ይህንንም ስመለከት ከአዳም እስከዚያ ቀን የነበሩ ነፍሳት ሁሉ በዚያ ጠል ምክንያት ታድሰው ብርሃን ለብሰው ብርሃን ተጎናጽፈው ወደ ዘላለም ርስታቸው ሲሄዱ አየሁ» ይላል።

ነቢየ እግዚአብሔር ዳዊት ይህን በማስመልከት፥ «በኪሩቤልም ላይ ተቀምጦ በረረ፥ በነፋስም ክንፍ በረረ» «ምርኮህን ማርከህ ወደ ሰማይ አርግህ ፀጋህንም ለሰው ልጆች ሰጠህ» ብኋል። መዝ.17(18)፥10። መዝ.67(68)፥12።

ጌታችን በሠረገላ ኪሩቤል ሆኖ እልፍ አእላፋት መላእክት በፊት በኋላ በቀኝ በግራው ሆነው እየዘመሩለት እያመሰገኑት ሰማየ ሰማያት መጥቆ ሲወጣ ሐዋርያው ቅ.ጴጥሮስ እንደሚናገረው አንድ መሬትን የሚያናውጥ ድምፅ ተሰማ «መኳንንት በሩን ክፈቱ የክብር ባለቤት ይግባ» የሚል ድምፅ። ይህ አዋጅ ከሰማየ ሰማያት ይታወጅ ነበር።

«የክብር ባለቤት ማነው?» የሚል ድምፅ ከሌላ በኩል ይሰማ ነበር። «በሥጋ ተዋግቶ ሞትን ድል ነስቶ አሸንፎ የመጣው ኃያሉ አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው» የሚል መልስ ይሰጣቸው ነበር። መዝ.23(24)፥7–10። ሁሉም ባንድነት ሆነው «የክብር ባለቤት ይግባ፤ የምሕረት አምላክ ይግባ» ብለው በሩን ከፈቱ መላእክት እየዘመሩለት በእልልታ በምስጋና ወደ ሰማይ በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ ማረጉን ቅዱስ ጴጥሮስ ገልጾታል። አስቀድሞም በዳዊት ተነግሯል። መዝ.46(47)፥5–6።

እንግዲህ ደመናትን ነፋሳትን ተረግጦ ወደ ሰማያት መጥቆ ወጣ እንጂ ከዓይናቸው ተሰውሮ አልሄደም። ያ የሚያውቁት አካል፣ አየነው ዳሰስነው ብለው የመሰከሩለት መምህራቸውን አባታችን እያሉ ሲደገፉት ሲታቀፉት የነበረው፤ አባታቸው፣ አምላካቸው፤ መምህራቸው ዓይናቸው እያየ ወደ ሰማይ አረገ።

ስለዚህ ያረገው እርሱ በከብቶች ግርግም የተወለደው፤ በዮርዳኖስ ወንዝ በእደ ዮሐንስ የተጠመቀው፣ ሦስት ዓመት ከሦስት ወር በኢየሩሳሌም እየተዘዋወረ ያስተማረው፣ በዕለተ ዐርብ የተሰቀለው፤ የሞተው፣ የተቀበረው፤ በሦስተኛው ቀን ሞትን ድል አድርጐ የተነሣው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

ዳግም ይመጣል

«እናንተ የገሊላ ሰዎች ወደ ሰማይ እያያችሁ ምነው ቆማችኋል ከእናንተ ወደ ሰማይ ያረገው ይህ ኢየሱስ ነው። እንዲሁም ወደ ሰማይ ሲያርግ እንዳያችሁት ዳግመኛ ይመጣል» ሐዋ.1፥11።

በዕለተ እርገቱ ጌታ ከደቀ መዛሙርቱ ተለይቶ ከፍ ከፍ እያለ ወደ ሰማየ ሰማያት ሲወጣ ሐዋርያት በተመስጦ ዓይናቸውን ወደ ሰማይ ሰቅለው ይመለከቱ ነበር። ብሩህ ደመና መጥቶ ተቀበለው ከአይናቸውም እየራቀ ዐረገ። በሰማይም በባሕርይ ክብሩ ዙፋን በአባቱ ቀኝ ተቀመጠ። ነጫጭ ልብስ የለበሱ ሁለት መላእክት ተገልጠው መምህራቸውና ጌታቸው ከእነርሱ ተለይቶ በመሄዱ ሆዳቸውን ባር ባር ላላቸው ደቀመዛሙርቱ «ሰማይ ሰማይ እያያችሁ ከዚህ ለምን ትቆማላችሁ ይህ ከዓይናችሁ እየራቀ ያረገው ኢየሱስ ዳግም በግልጥ ይመጣል ብለው ዳግም ምጽአቱን ነገሩዋቸው። ወንጌላዊው ዮሐንስ «እነሆ ከደመና ጋር ይመጣል ዐይንም ሁሉ የወጉትም ያዩታል» በማለት ጌታ ዳግመኛ መስቀሉም በፊቱ፣ ቁስሎቹም ከእርሱ ጋር ሳሉ የተቸነከሩ እጆቹንና እግሮቹን የተወጋ ጐኑን እያሳየ ደሙን እያንጠፈጠፈ በሕያዋንና በሙታን ይፈርድ ዘንድ ይመጣል። እርሱን ያመኑ ከእርሱ ጋር ይነግሣሉ። ያላመኑትና የካዱት ግን ወደ ዘላለም ጉስቁልና ይሄዳሉ።

አመጣጡም በሥጋ ማርያም በከበበ ትስብእት መሆኑን ልበ አምላክ የተባለ ዳዊት ሲገልጥ፥ «ከክብሩ ውበት ከጽዮን

እግዚአብሔር ግልጥ ሆኖ ይመጣል» ሲል ተናግሯል መዝ.49፥21። እንግዲህ በእልፍ አእላፋት መላእክት ታጅቦ እሳት በፊቱ እየነደደ ይመጣል። በዙሪያው ጥቅል አውሎ ነፋስ አለ። ጻድቃን የሚድኑበት ኃጥአን የሚጠፉበት።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ፥ «ጌታችንም ኢየሱስ ክርስቶስ ከቅዱሳኑ ሁሉ ጋር» እንደሚመጣ ተናግሯል። ተሰሎ.3፥13። መጪው የድንግል ማርያም ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ ብሎ በመስቀል ላይ የተሰቀለው የሞተው ሞትን ድል አድርጐ የተነሣው መሆኑን ዮሐንስ በራእዩ ላይ ገልጾታል። «የወጉትም ሁሉ ያዩታል» በማለት ራእይ.1፥7። አይሁድ ለመስቀል ሞት ያበቁት የአብ ልጅ የድንግል ማርያም ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ በፍጹም ክብሩ ይመጣል እንጂ ሥጋን ያልተዋሐደ ሌላ ክርስቶስ የሚመጣ አይደለም።

የክርስቶስ ተቃዋሚዎች የሚያቀርቡዋቸው ጥያቄዎችና መልሶቻቸው

ማቴ.27፥46፣ «አምላኬ አምላኬ ለምን ተውኸኝ» ይህን ማለቱ የአብ ፍጡር መሆኑን ለመግለጽ አይደለም ስለተለያየ ምክንያት እንጂ።

1ኛ. በማቴ.11፥19፣ «ከእኔ ተማሩ እኔ የዋህ በልቤም ትሑት ነኝና ለነፍሳችሁም ዕረፍት ታገኛላችሁ» ባለው ቃሉ መሠረት መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እሱን በፍጹም እምነት የሚከተሉ ሰዎች ሁሉ በጭንቀታቸው ወቅት ወደ እሱ ሁሉን ወደሚችለው አምላክ መጮኽ ወይም መጸለይ እንደሚገባቸው ለማስተማር ሲሆን፥

2ኛ. በማቴ.12፥29፣ «ከኃይለኛ ሰው ቤት ገብቶ ገንዘቡን የሚዘርፍ ሰው አስቀድሞ እጁን ይዞ ካሠረው በኋላ ከቤት ገብቶ ገንዘቡን ይዘርፋል። አስቀድሞ እጁን ካልያዘውና ካላሠረው ከቤቱ ሊገባና ሊዘርፍ አይችልም ብሎ ጌታ በምሳሌ መስሎ በተናገረው መሠረት በእባብ ሥጋ ተሰውሮ ወደገነት በመግባት አዳምንና ሔዋንን አስቶ ከእግዚአብሔር ልጅነት የለየውን ዲያብሎስን ጌታ አሥሮ ሲኦልን ሊበረብር ባለ ጊዜ በመስቀል ላይ ተሰቅሎ ሳለ ዲያብሎስን

ወደ እግረ መስቀል ለማቅረብና በመለኮታዊ ሥልጣኑ አሥሮ ምርኮኞቹን ለማስመለስ ሲል፥ «አምላኪ አምላኪ ለምን ተውኸኝ» የሚል ቃል አሰማው። ዲያብሎስም ይህን ሲናገር በሰማ ጊዜ ዕሩቅ ብእሲ (ፍጡር) መስሎት በሌሎች እንደለመደው ነፍሱን ከሥጋው ለይቶ ሥጋውን በመቃብር ነፍሱን በሲዖል ሊቆራኝ ቀረበ። በዚህ ጊዜ ጌታ ምሥጢረ መለኮቱን ብልጭ ቢያደርግለት መላእክት በመስቀል ዙሪያ ወድቀው፥ «ኃይልና ክብር ላንተ ይገባሀል» እያሉ ሲያመሰግኑት ዓይቶ ፈራ ደነገጠ። ከዚያም ሾልኮ አመልጣለሁ ብሎ ቢቃጣ በነፋስ አውታር በእሳት ዛንጀር አሠረው ዲያብሎስም እንዲህ ሲል ቀባጠረ፥ «ሰው ሆኖ ሥጋ ለብሶ ድል የነሣኝ ምእመናንን የነጠቀኝ ይህ ማነው?» «እንደ ኃጢአተኛ በመስቀል ተሰቅሎ ያለኃጢአት ሞቶ የወደድኩትን እንዳላደርግ የከለከለኝ፥ ልቀርበው የማይቻለኝ ይህ ማነው? የተሰጠኝን ነፍሳት ሁሉ ወደ ክብር ወደልዕልና ይወስዳል እንጂ በእግሬ እርግጥ፥ በእጄ ጭብጥ አድርጌ ይዣቸው በነበረ በነፍሳት ላይ እንዳልሰለጥን ያደረገኝ ይህ ማነው? ለካስ እኔ ሳላውቀው ነው እንጂ እሱስ ሰማያዊ ኖሯልና። ወይኔ ጠፋሁ ከእንግዲህ በእሱ ካመኑ ሰዎች በማንም ላይ ክፉ ማድረግ አይቻለኝም ማንንም ለመጉዳት ሥልጣን የለኝም» ብሎ ፈጽሞ ድል መሆኑን መሰከረ። ከዚህ በኋላ ጌታ፥ «ነቢያት የተናገሩት ነገር እኔም ሰው የሆንኩባት ምሥጢር እንዲህ ዲያብሎስን ለማሠርና ነፍሳትን ነጻ ለማውጣት ነውና» ሲል እነሆ ሁሉ ተፈጸመ ብሎ ክብርት ነፍሱን ከክብርት ሥጋው በገዛ ሥልጣኑ ለየ ዮሐ.19፥30።

እንግዲህ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ዲያብሎስ አዳምንና ሔዋንን ያሳታቸው በእባብ ሥጋ ተሰውሮ ,እባብን መስሎ ስለነበር እግዚአብሔርም የሰይጣንን ጥበብ በጥበቡ ሲሽር በሰው ሥጋ ተሰውሮ ማለትም የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ ደካማ መስሎ ሰይጣንን በማቅረብና በኃይሉ አሥሮ ነፍሳትን ከታሠሩበት ወህኒ ነፃ አውጥቶአል።

3ኛ. በመዝሙር 21(22)፥1፣ «አምላኪ አምላኪ ለምን ተውኸኝ?» በማለት ዳዊት ይህን ጸሎት መጸለዩን እናገኛለን። እንግዲህ ይህ ጩኸት (ጸሎት) የዳዊት ብቻ አልነበረም። የአዳምና የልጆቹም ጭምር እንጂ። አዳምና ልጆቹ በሲኦል ሆነው ይህን ጸሎት ይጸልዩ ነበር። አዳም፥ «አምላኬ አምላኪ ለምን ተውኸኝ? ከአምስት ቀን ተኩል በኋላ መጥቼ አድንሀለሁ ብለኸኝ አልነበረምን» በማለት አምላኩን ይማጸነው እንደነበር የሚገልጥ ሲሆን ጌታም በአዳምና በልጆቹ ተገብቶ (ተወክሎ) ተናግሯታል። የበደለ ይካስ የቀማ ይመልስ እንዲሉ ጌታም የአዳምን ባሕርይ ባሕርዩ አድርጐ ፍጹም ሰው ሆኖ ለአዳምና ለልጆቹ በእውነት መካሡን ለመግለጽ፥ «አምላኬ አምላኪ ስለምን ተውከኝ» አለ።

አምላኬ አምላኪ ማለቱ ለነፍስ ለሥጋ ለጻድቃን ለኃጥአን ለሕዝብ ለአሕዛብ እንደካሠ ለማጠየቅ (ለማስረዳት) ነው።

ማርቆስ 10፥28፣ «ኢየሱስም ስለ ምን ቸር ትለኛለህ? ከአንዱ ከእግዚአብሔር በቀር ቸር ማንም የለም»

ይህን ጥቅስ በመጥቀስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከእግዚአብሔርነቱ በማስወጣት እሱ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር የተለየ ነው የሚሉ ከሃድያን አሉ። ዳሩ ግን የዚህ አባባል ምሥጢሩ እንደሚከተለው ተገልጿል።

በመሠረቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አንድ ባሕርይ አንድ መለኮት ከሆኑት ከሦስቱ አካላት አንዱ መሆኑንና እግዚአብሔር ተብሎ የሚጠራም መሆኑን ባለፉት ምዕራፎች ላይ ተገልጿል። ለግንዛቤ ያህል ዮሐ.1፥1–14 ተመልከት። ቃል እግዚአብሔር መሆኑንና ይኸው አካላዊ ቃልም ሥጋን ተዋሕዶ በሰዎች መካከል መገኘቱን። ጌታ ራሱ ሲናገር «ለአብ ያለው ሁሉ የእኔ ነው» ዮሐ.16፥15 በማለት ለአብ የሚነገር ሁሉ ለእሱም እንደሚነገር አብ ቸር እንደሆነ ሁሉ እሱም ቸር መሆኑን ገልጿል። እንዲሁም ግልጽና ጥርት ባለ አነጋገር ቸር አባት መሆኑን ሲገልጽ፥ «ቸር ጠባቂ እኔ ነኝ» ብሏል ዮሐ.10፥11።

እንግዲህ ከእግዚአብሔር በቀር ቸር ከሌለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር በባሕርይ በመለኮት አንድ ካልሆነ እንዴት ብሎ፥ «ቸር ጠባቂ እኔ ነኝ» ሊል ቻለ? እንግዲህ ክርስቶስ እግዚአብሔር በመሆኑ ለዚያ ባይሠራ በአፈጮሌነት ብቻ ምስጋናን ከጌታ ዘንድ ለማግኘት ለመጣው ሰው ከአንዱ ከእግዚአብሔር በቀር ቸር የለም በማለት የእሱን ቸር መሆን ሲገልጽ ሰው ግን ቸር ሊባል እንደማይገባው ከእግዚአብሔር በቀር

ሰው ቸር ሊባል አይገባውም ብሎ መለሰለት። በዚህም በልቡ አስቦ የመጣውን እንዳወቀበት ገልጾለታል ሰውየው ቸር ብለው ቸር ይለኛል በማለት ነበርና አመጣጡ። ጌታ ደግሞ የሰው ልቡና ያሰበውን ጠልቆ የሚያውቅ አምላክ መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ የሠፈረ ነው። ለዚህም ማስረጃ፥ «ፊልጶስ ሳይጠራህ ከበለስ በታች ሆነህ አየሁህ» ዮሐ.1፥49። እንዲሁም የሰማርያይቱ ሴት ባል የለኝም ባለች ጊዜ አምስት ባሎች የነበሩአት መሆኑን ገልጾላታል ዮሐ.4፥18።

በሉቃስ ወንጌል 11፥27፤ «አንዲት ሴት ድምፅዋን ከፍ አድርጋ የተሸከመችህ ማኅፀንና የጠባሃቸው ጡቶች ብፁዓን ናቸው» ባለችው ጊዜ እርሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲመልስላት፥ «ብፁዓንስ የእግዚአብሔርን ቃል ሰምተው የሚጠብቁ ናቸው» የሚል መልስ ነበር የመለሰላት። እንግዲህ በዚህ መልሱ እናቱን ብፅዕት አይደለችም ሊል ፈልጐ ነው ሊባል ይችላል? ይህንን እንዳንል፥ «ያመነች ብፅዕት ናት» ተብሎ በሉቃስ 1፥45 ላይ ተጠቅሷል። ዳሩ ግን የጌታ መልሱ ያቺ ሴት በተንኮል መጥታለችና በተንኮል መምጣትዋን ዐውቆባት ማለትም ብፁዕ ብለው ብፅዕት ይለኛል የሚል አስተሳሰብ አድሮባት ነበርና ጌታም አንቺ ብፅዕት አይደለሽም ብፁዓን ሊባሉ የሚችሉ ወንጌልን ሰምተው የሚጠብቁ ናቸው። እመቤታችን ደግሞ የፀሐየ ጽድቅ የእውነተኛው ወንጌል የኢየሱስ ክርስቶስ እናት እንደመሆንዋ መጠን በጸጋው የተመላች መሆንዋ የታወቀ ነው።

ስለዚህ አመላለሱ እመቤታችንን የነቀፈ የሚመስላቸው ቢኖሩም እርሱ ግን ሊናገር የፈለገው ያቺን ሴት ነው። በማርቆስ 10፥28 ላይ ያለው አባባልም ከዚሁ ጋር አንድ ነው።

ማቴ.26፥39፤ «አባት ሆይ የሚቻል ከሆነ ይህ የመከራ ጽዋ ከእኔ ይለፍ ነገር ግን እንደፈቃድህ እንጂ እንደ እኔ ፈቃድ አይሁን»

ጌታችን ወዶ ፈቅዶ ሥጋ መልበሱን (መዋሐዱን) እንዲሁም መከራ መቀበሉን መሞቱን ክደው ለማስካድ የጌታ ጠላቶች ይህን በመጥቀስ ጌታ በግዴታ እንደሞተ አድርገው ለማቅረብ ይሞክራሉ። ነገር ግን ጌታችን በስቅለቱ ዋዜማ በጌቴሴማኒ ያትክልት ቦታ ያደረጋቸው ድርጊቶች በጭንቀት ጊዜ ክርስቶሳውያን (ክርስቲያኖች) ምን ማድረግ እንዳለብን ትምህርት ሊሰጠን ፈልጐ

ነው እንጂ ጌታ ላለመሞት ቢፈልግ ኖሮ ማንም ባላገደው ወይም ባላስገደደውም ነበር። ዳሩ ግን ጌታችን በእውነት ፍጹም ሰው ሆኖአልና፥ «ከኃጢአት በቀር በነገሩ ሁሉ የተፈተነ መሆኑን» ቅዱስ መጽሐፍ እንዳስረዳው ሰው ሆኖ በመካከላችን በመገኘት እኛ ልንፈተንባቸው የምንችልባቸውን ሁሉ እርሱ ራሱ በገቢር በማሳየት በምን ዓይነት ሁኔታ ፈተናውን እንደምንወጣም በተግባር በመፈተን አሳይቶናል። ማቴ.4፥1–11።

ጌታ ግን መከራ ለመቀበልም ሆነ ላለመቀበል ሥልጣኑ የእርሱ ለመሆኑ፥ «ያለኔ ፈቃድ ነፍሴን ከሥጋዬ የሚለያት የለም እኔ ወድጄ እለያታለሁ እንጂ ደግሞም አስነሣት ዘንድ ስልጣን አለኝ» ዮሐ.10፥17–18 ብሏል።

አይሁድ የእግዚአብሔር ልጅ እግዚአብሔር ለመሆኑ ማስረጃ ምልክት እንዲያሳያቸው በጠየቁት ጊዜ ጌታ በሥልጣኑ ሞትን ድል አድርጐ በሦስተኛው ቀን እንደሚነሣ ገልጾላቸዋል። ዮሐ.3፥18–21።

እንግዲህ ክርስቲያኖች መምህራችን ኢየሱስ ክርስቶስን አብነት በማድረግ መከራ በሚደርስብን ጊዜ ወይም ለሞተ ሥጋ ቀርበን ሳለ፥ «አባታችን ሆይ የሚቻል ከሆነ ይህ የመከራ ጽዋ ከእኛ ይለፍ ነገር ግን እንደፈቃድህ እንጂ እንደ እኛ ፈቃድ አይሁን» በማለት ሁሉ ነገር የጌታ ፈቃድ እንደሆነ እንድንገነዘብ ለትምህርት ያደረገው ነው እንጂ ደካማ ሆኖ ፈርቶ ላለመሞት ሽቶ የጸለየው ጸሎት አይደለም። በእውነት ፍርሀት የሚስማማውን የሰው ልጆችን ሥጋ እንደተዋሐደ ለማስገንዘብ ነው እንጂ።

ማቴ.24፥36፤ «ስለዚያች ቀንና ስለዚያች ሰዓት ግን ከአባት ብቻ በቀር የሰማይ መላእክትም ቢሆኑ ልጅም ቢሆን የሚያውቅ የለም»

ልጅም ቢሆን የሚለው ክርስቶስን የሚያመለክት ነውና ክርስቶስ ሁሉን የሚያውቅ ሁሉን ቻይ አምላክ አይደለም ብለው በድፍረት የሚናገሩ አጽራረ ክርስቶስ (የክርስቶስ ተቃዋሚዎች) አሉ።

ዳሩ ግን የዚህ አባባል ትንታኔ በመጽሐፍ ቅዱስ አስረጂነት እንዲህ ይገለጻል።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመጣበትን ቀን እንደሚያውቃት በተለያየ ቦታ ላይ ለደቀ መዛሙርቱ የምጽአቱን ቀን መዳረሻ ማለትም በዋዜማው የሚሆኑትን ክስተቶች መግለጹ የሚመጣበትን ቀን በማወቁ ነው። ማቴ.24፥29–35።

ታዲያ ስለምን ልጅም ቢሆን አያውቅም አለ ለሚለው:-

1ኛ. የሥላሴን ምሥጢር ጠንቅቆ ማወቅን ይጠይቃል። ዳሩ ግን ይኸ ክህደት የመነጨው የሥላሴን ምሥጢር ካልተረዱና ሊረዱ ከማይሹ አጽራረ ሥላሴ ስለሆነ ለእነርሱ የሥላሴን ነገር መናገር የማይገባቸው ቢሆንም በሐሰተኛ የኑፋቄ መርዛቸው የቅድስት ሥላሴን ልጆች እንዳይጐዱ እናሳውቃለን።

ሦስቱ አካላት ማለትም አብ፥ ወልድ፥ መንፈስ ቅዱስን አንድ አምላክ የምንላቸው አብን ልብ ወልድን ቃል መንፈስ ቅዱስን እስትንፋስ ብለን ነው፤ በአብ ልብነት ያስባሉ፥ ያውቃሉ። በወልድ ቃልነት ይናገራሉ በመንፈስ ቅዱስ እስትንፋስነት ሕያዋን ሆነው ይኖራሉ።

ልብ፥ ቃልና እስትንፋስ ያለው አንድ ሰው በልቡ አስቦት አውቆት ለመናገር ጊዜው ባለመድረሱ ሰዓት እየጠበቀለት ሰውሮ የያዘውን ነገር በቃሉ ሳይናገረው ቢቆይ ቢጠየቅም ዛሬ አልናገረውም ቢል አያውቀውም እንደማይባል ወልድም ያች ዕለት ያች ሰዓት የምትገለጽበት ጊዜው እስኪደርስ በልቤ በአብ ሰውሬ አቆያታለሁ እንጂ ዛሬ በቃልነቴ አውጥቼ አልናገራትም ማለቱ ነው እንጂ የማያውቃት ሆኖ አይደለም።

በማወቅ በባሕርይ በመለኮታዊ ሥልጣን አንድ መሆናቸውን ጌታ ራሱ ሲገልጽ፥ «እኔና አብ አንድ ነን» ብሏል። ዮሐ.10፥30። እንዲሁም አብ የሚያውቀውን ሁሉ ወልድም የሚያውቀው መሆኑን ሲያስረዳ «የአብ የሆነው ሁሉ የእኔ ነው» ብሏል። ዮሐ.16፥15።

2ኛ. መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመጣበትን ቀን ቢያውቃትም ለሰዎች ልጆች ቀኒቱን ሊገልጻት አልፈለገም። ለምን ቢባል የፍርድ ቀን ሩቅ መሆኑን ካወቁ ነቅተው ተዘጋጅተው በመጠበቅ ፈንታ ችላ ሊሉ ስለሚችሉ ጊዜው ቅርብ መሆኑን ካወቁ

ደግሞ በጣም ከመፍራታቸው የተነሣ የጌታን ዳግመኛ መምጫ ጊዜ ብቻ በማሰብ የዚህን ዓለም ኃላፊነታቸውን እንዳይዘነጉ ታስቦ ነው። ለምሳሌ በሁለተኛው መቶ ክፍለ ዘመን በፍርግያ የተወለደው ሞንታንየስ ጊዜ ወስኖ ጌታ ይመጣል ብሎ በመናገሩ በዘመኑ ሰዎች ሥራቸውን ትተው ቀኑንም ሌሊቱንም አንጋጠው ሰማይ ሰማዩን በማየት ይውሉ እንደነበር እንዲሁም በ1844 እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር ዊሊየም ሚለር የተባለው ሰው ክርስቶስ ይመጣል ብሎ ብዙዎችን እንዳዘናጋ፥ በ1914 ዓ.ም ቻርልስ ሩስል የተባለው የዓለም ፍጻሜ ይሆናል ብሎ ተናግሮ ሰውን ሁሉ እንዳስጨነቀ።

ጌታ ግን ዕለትዋን በመግለጽ ሰዎች ማኅበራዊ ኑሮአቸውንና በዚህች ምድር ላይ ሊፈጽሙት የሚገባውን ቀና ተግባር እንዳይዘነጉ ሲል ቀኒቱን ለመናገር አልፈለገም እንጂ ያውቃታል።

3ኛ. በዮሐንስ 1፥14፤ «ቃል ሥጋ ሆነ» ይላል። እንግዲህ ከዚህ የምንረዳው ነገር ቢኖር አካላዊ ቃል የፈጠረውን ሥጋ እንደተዋሐደ ነው። ይኸውም ከድንግል ማርያም የተነሣው ሥጋና ነፍስ ነው። እንግዲህ ክርስቶስ ስንል ብቻ የሥጋ ስም ሳይሆን የተዋሕዶ ስሙ ነው። መለኮት ከሥጋ ጋር በተዋሐደ ጊዜ የወጣለት ስም ነው። ጌታም፥ «ቅድመ ተዋሕዶ ዓላዋቂ የነበረን ሥጋ በእውነት እንደ ተዋሐደ ለማስረዳት ሲል» ነው። ይህን ማለት ግን የክርስቶስ ሥጋ ዓላዋቂ ነው ማለት አይደለም። ሥጋ ከመለኮት ጋር በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ከመሆኑ በፊት ስላለው መናገራችን ነው።

4ኛ. «ወልድም ቢሆን ብቻውን ያለ አብ አያውቃትም» ሲል ከአብ ተለይቶ እንደማያውቃት ከልቡ ከአብ የተሰወረች አለመሆንዋን ቀኒቱ በአብም ዘንድ የምትታወቅ መሆንዋን ለመግለጽ ነው። እንዲህ ሲባል መንፈስ ቅዱስስ አያውቃትምን? የሚል ጥያቄ ሊያስከትል ይችላል። የጌታ መምጫ ቀን «መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ጥልቅ (ረቂቅ) ምሥጢሩን ያውቃልና» 1ቆሮ.2፥10፤ በማለት በእግዚአብሔር ሕልውና ካለ ከመንፈስ ቅዱስ በቀር የእግዚአብሔር ምሥጢሩን የሚያውቅ የለም ብሎ ከእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ የተሰወረ ነገር እንደሌለ ብርሃነ ዓለም ጳውሎስ ገልጾታል።

እንግዲህ የጌታ መምጫ ቀን በሥላሴ ዘንድ ብቻ መታወቅዋን መግለጹንና ከዚህ ውጭ ግን ከሰማይ መላእክትም ሆነ ከምድራውያን ወገኖች የተሰወረች መሆንዋን ገልጸልናል።

ዮሐንስ 14፥28፤ «ከእኔ አብ ይበልጣል»

በዚህ ምዕራፍ ላይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ እንዳነሰ መናገሩን ይገልጻል። ይህን አባባል ጠለቅ ብለን ስናጤነው እንደ አርዮሳውያን አባባል ወልድ በመለኮቱ ከአብ ያንሳል የሚለውን አርዮሳዊ ትምህርት የሚደግፍ ሆኖ አናገኘውም።

ወልድ በተለየ አካሉ ሥጋን በመዋሐዱ መከራ የሚቀበልና ስለሰዎች ልጆች ድኅነት ሲልም በፈቃዱ እንደሚሞት ሲገልጽ ነው። ሰውን ከወደቀበት የጉስቁልና ሕይወት ለማንሣትና ወደ ቀደመ ክብሩ ለመመለስ ልዑለ ባሕርይ አምላክ ራሱን አዋርዶ ሥጋን ተዋሕዶ መከራን ተቀበለ። ይህንንም ሲያደርግ በጳውሎስ መልእክት እንደተገለጸው «ይኸውም የእግዚአብሔር መልኩ ነው፥ ቀምቶ እግዚአብሔር የሆነ አይደለም፥ ራሱን ዝቅ አድርጐ የአዳምን ባሕርይ ባሕርይ አደረገ እንጂ ሰውንም መሰለ» ፊልጵ.2፥6–7።

እንግዲህ ከሦስቱ አካላት አንዱ አካል ወልድ የሰው ፍቅር ስቦትና አስገድዶት ራሱን ዝቅ አድርጐ በሠራው የትህትና ሥራ እንኳን በባሕርይ አንድ ከሆነው ከአብ ቀርቶ ከፈጠራቸው ከመላእክትም አንሶ እንደነበር መጽሐፍ ቅዱስ ይገልጽልናል። «ከመላእክት ይልቅ በጥቂት ጸሳነሰው ስለሰው ሁሉ ሞትን ይቀምስ ዘንድ ከመላእክት ይልቅ በጥቂት አንሶ የነበረውን ኢየሱስን...» ዕብ.2፥7–9።

እንግዲህ ከታች የተጠቀሰውን ጥቅስ ይዘው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከመላእክትም ያንሳል ብለው ሊናገሩ ይችላሉ?

ጳውሎስ ጌታችን ስለ እኛ ሲል ራሱን ዝቅ አድርጐና አዋርዶ መላእክትን እንኳን እንዳይሞቱ አድርጐ የፈጠረ እርሱ ስለሰው ልጅ ፍቅር ሲል ግን ሞተ ብሎ እግዚአብሔር ወልድ በለበሰው ሥጋ በሰዎች ዘንድ እንደተዋረደና እንደ ሞተ ግልጽ አድርጐታል።

ጌታም ከእኔ አብ ይበልጣል ማለቱ ራሱን ዝቅ አድርጐ ሥጋን ተዋሕዶ በምድር ላይ መንገላታትን፥ ሞትን በገዛ ፈቃዱ ሊቀበል መምጣቱን ሊገልጽ ሲሆን በትህትና የሚታይበት ጊዜም አጭር መሆኑን፥ ሞትን ድል አድርጐ ከተነሣ በኋላ በልዕልና በክብሩ እንደሚኖር ሲገልጽ «ወደ አብ በመሄዴ ደስ ይበላችሁ» ብሏቸዋል። በትህትና ከአብና ከመንፈስ ቅድስ አንሶ የታየው ጌታ ተልእኮውን ከፈጸመ በኋላ ወደ ቀደመ ክብሩ ይመለሳልና (በልዕልና) ይታያልና የሐዋ.ሥራ 7፥55። «ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦ አየዋለሁ» ማለት በቀደመ ክብሩ በልዕልናው ሆኖ አየዋለሁ ማለቱ ነው።

ዮሐንስ ወንጌል 17፥3፤ «የዘለዓለም ሕይወትም ይህቺ ናት። ብቻህን በእውነት የባሕርይ አምላክ አንዱን አንተን የላከውንም ልጅህን ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲያውቁ መሆን ናት።»

ይህን በመጥቀስ ክርስቶስ እውነተኛ (የባሕርይ) አምላክ አይደለም የሚሉ አሉ። ጌታችን ግን የባሕርይ አምላክ አብ ብቻ ነው እኔ የባሕርይ አምላክ አይደለሁም የሚል ቃል አልተናገረም። ተቃዋሚዎች ግን ያለ አስመስለው ለማቅረብ ብዙ ይጥራሉ። የጌታን አባባል በጽሞና ስናጤነው ግን የራሱንም የባሕርይ አምላክነት መግለጹን እንገነዘባለን። «የላከኸው ኢየሱስ ክርስቶስን ያውቁ ዘንድ» የሚለውን በአንክሮ እናጢነው። የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ምንነት ያውቁ ዘንድ? ነቢይ መሆኑን? ወይስ ፍጡር መሆኑን? ይህ ሊያስደንቅ አይችልም። አይሁድ ሊገነዘቡና ሊረዱ ያልቻሉት የክርስቶስን እግዚአብሔርነት–ከአብ ጋር የተካከለ መሆኑን ነበር። «ኢየሱስ ግን አባቴ እስከዛሬ ይሠራል እኔም ደግሞ እሠራለሁ ብሎ መለሰላቸው እንግዲህ ሰንበትን ስለሻረ ብቻ አይደለም ነገር ግን ደግሞ ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር አስተካከለ! እግዚአብሔር አባቴ ነው ስላለ አይሁድ ሊገድሉት አብዝተው ይፈልጉት ነበር»። ዮሐ.5፥17–18።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ጋር የተካከለ መሆኑን ብዙ ጊዜ ቢገልጥላቸውም አይሁድ ልባቸውን እንደ አድማስ አለት አደንድነው ሊቀበሉት ስላልቻሉ ደንዳናው ልቡናቸው ተሰብሮ የባሕርይ አምላክነቱን እንዲረዱ ሲል ጸለየላቸው። እንግዲህ የአብን

የባሕርይ አምላክነት እንደተረዱ ሁሉ የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስንም የባሕርይ አምላክነት እንዲያውቁ ማለቱን ልብ ልንለው ይገባል። ጌታችን እውነተኛ አምላክ መሆኑ በ1ዮሐ.5፥20፤ ላይ ተገልጿል።

ዮሐ.20፥17፤ «ጌታ ኢየሱስም አትንኪኝ ገና ወደ አባቴ አላረግሁምና ነገር ግን ወደ አባቴ ወደ አባታችሁ ወደ አምላኬ ወደ አምላካችሁ ዐርጋለሁ አለ በያቸው አላት።»

በዚህ ጥቅስ ውስጥ አትንኪኝ ገና ወደ አባቴ አላረግሁም፥ አባቴ አምላኬ የሚሉት አባባሎች ማብራሪያ የሚያሻቸው ስለሆነ እዚህ ላይ እናትታለን።

1ኛ. ስለምን ወደ አባቴ አላረግሁምና አትንኪኝ አላት?

አትንኪኝ ማለቱ ይህቺን ሴት ተጸይፏት አይደለም ስለሌላ ምክንያት እንጂ። ለዚህ አባባል የተለያዩ ምክንያቶች ይጠቀሳሉ። አንደኛው ይህቺ ሴት ለጌታ ያላት ፍቅር ወሰን የሌለው ቢሆንም ሦስት መዓልት ሦስት ሌሊት በከርሰ መቃብር አድሬ እነሣለሁ ብሎ የተናገረውን ከልቡናዋ ሰሌዳ ላይ እንደልጻፈችው እንረዳለን። ስለሆነም ፍቅርዋ ትንሣኤውን ከማመን ጋር የተዋሐደ አልነበረም ማቴ.12፥40። ዮሐ.2፥19–22።

ስለዚህ ጌታ ስለ እምነትዋ ማነስ እነሣለሁ ያለውን ቃሉን ስላላመነች ሊገሥጻት ፈልጎ ወደ አባቴ አልወጣሁምና ማለትም ገና አላመንሽብኝምና አትንኪኝ ብሏታል። ሁለተኛው ምክንያት ጌታ ስምዋን ጠርቶ ማንነቱን በገለጸላት ጊዜ የመሰናበቻው ጊዜ ማለትም ምድርን ለቆ በልዕልና በህልውና ወዳልተለየው አባቱ የሚያርግበት ጊዜ የደረሰ መስሏት በእግሩ ላይ ወድቃ ልትስመው ነበር አቀራረብዋ። ጌታ ግን የማርግበት ጊዜ ገና ነውና አትንኪኝ አላት ሦስተኛው ምክንያት ሴቶች ሥጋ ወደሙን መንካት (መፈተት) እንደማይችሉ ባጭሩ ካህን መሆን እንደማይችሉ ሥርዓት መመሥረቱ መሆኑን ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን ያስረዳሉ። ለዚሁም ማረጋገጫ የሚያደርጉት ቶማስን ና ዳብሰኝ ብሎ መለኮት የተዋሐደ ሥጋውን እንዲዳስሰው ሲፈቅድለት ማርያም መግደላዊትን ግን እንደትነካው ከልክሏታል። ዮሐ.20፥26–29።

«ወደ አባቴና ወደ አባታችሁ ወደ አምላኬና ወደ አምላካችሁ» የሚለውን አባባል ዮሐንስ አፈወርቅ በሃይማኖተ አበው ላይ እንዲህ ሲል አብራርቶታል። «ነገር ግን እርሱ በዚህ ክርስቶስ በእውነት ሰው እንደሆነ አስረዳ ዳግመኛም በተነሣ ጊዜ ከዚህ ከአዳም ባሕርይ ሰው መኾኑን አስርዳ ፈጽሞ ከእርሱ ወደ አልተለየው ወደ አብም ከማረጉ አስቀድሞ ለደቀ መዛሙርቱ አምላኬ አምላካችሁ አለ። ይህን በሰሙ ጊዜ ይህን የተናገረ ሥጋ ብቻ እንዳይመስላቸው ሰው የኾነ እርሱ እግዚአብሔር ቃል አስቀድሞ አባቴ ብሎ ከዚህ በኋላ አምላኬ አለ እንጂ፤ እኔ ሰው የኾንኩ አምላክ ነኝና እኔም አንድ ነኝና ይህንንም ያንንም እኔ እላለሁ ይላል፤ የሰውን ባሕርይ ገንዘብ አድርጌአለሁና ኃጢአት የሌለበት እርሱ እኔ ነፍስና ሥጋን በእውነት ተዋሕጄ አለሁና ከእኔ ጋር አንድ አካል አንድ ባሕርይ ላደረግሁት ለሥጋ ሥርዓት እንደሚገባ እንዲህ አባቴን አምላኬ ብዬ ጠራሁት ይላል» (ሃይ.አበ ገጽ 248)።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የአብ የባሕርይ ልጅ ለመሆኑ በመዝ.2፥7። እንዲሁም በማቴ.3፥17። ላይ ተገልጿል። የአብ ልጅ ነው ሲባል ግን በሥነ ፍጥረት ሕግ ከልጅ አባት እንደሚቀድም ሁሉ አብም ከወልድ ቀድሞ ነበር ማለት አይደለም። አብ ከወልድ ቀድሞ የነበረበት ጊዜ የለም። ወልድም ከአብ የተለየበት ጊዜ የለም፤ በቅድምና አንድ ናቸው ወልድ ያልነበረበት ጊዜ የለም። «ከሆነበት ዘመን ጀምሮ እርሱ ከአብ ጋር ነበረ» ኢሳ.48፥16።

አባታችሁ ሲል ግን ለእኛ የጸጋ አባታችን እንደሆነ ለማስረዳት ነው። 1ዮሐ.3፥1። 1ዮሐ.5፥1። ኢሳ.64፥8።

አምላኬ ሲል መለኮት የፈጠረውን ሥጋ መዋሐዱን ለማስገንዘብ የተዋሐደውንም ሥጋ በመቃብር ጥሎት እንደልተነሣ መለኮትን የተዋሐደ ሥጋ ሞትን ድል አድርጎ እንደ ተነሣ ለማስረዳት ሲሆን ወደ አምላካችሁ ሲል ደግሞ በጥንተ ተፈጥሮ በሐዲስ ተፈጥሮ ይፈጥረናልና ነው። (እውነተኛ ፈጣሪያችን መሆኑን ሲገልጽ ነው።)

እዚህ ላይ ልብ ልንለው የሚገባን ነገር ቢኖር ጌታ «አባታችንና አምላካችን» አለማለቱን ነው። በዚህ ፈንታ «አባቴና አባታችሁ አምላኬና አምላካችሁ» ነው ያለው። ስለዚህ እርሱ አምላኬ ሲል በትህትና ራሱን ዝቅ አድርጎ የሰው ልጆችን ከዲያብሎስ ባርነት ነፃ

ለማውጣት የፈጠረውን ሥጋ ተዋሕዶ የወደቀውን የአዳምን ባሕርይ ባሕርይው አድርጎ መምጣቱን ሲገልጽ መሆኑን በመገንዘብ ጌታን የአብ ፍጡር ከማለት ትልቅ ስህተት መጠበቅ ይገባል። ብርሃን ዓለም ቅ/ጳውሎስ የአካላዊ ቃልን (የኢየሱስ ክርስቶስን) በትህትና መገለጽ ሲገልጽ «ሁላችሁ ይህን አስቡ ለእኛም ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ አደረገልን፡ ይኸውም የእግዚአብሔር መልኩ ነው ቀምቶ እግዚአብሔር የሆነ አይደለም ራሱን ዝቅ አድርጎ የአዳምን ባሕርይ ገንዘብ አደረገ እንጂ ሰውንም መሰለ» ፊል.2፥5–7።

1ቆሮ.15፥24–28፤ «እግዚአብሔር አብ መንግሥቱን እጅ ባደረገ ጊዜ ያን ጊዜ ፍጻሜ ይሆናል ገዥም ሁሉ ንጉሥም ሁሉ ኃይልም ሁሉ በተሻረ ጊዜ ጠላቶቹ ከእግሩ በታች እስቲወድቁ ድረስ ይነግሥ ዘንድ አለውና ከዚህ በኋላ የመጨረሻው ጠላት ይሻራል። ይኸውም ሞት ነው ሁሉን ከእግሩ በታች አስገዝቶለታልና። ሁሉ ይገዛለት ባለ ጊዜ ግን ሁሉን ከሚያስገዛላት በቀር እንደሆነ የታወቀ ነው። ሁሉም በተገዛለት ጊዜ ያን ዕለት ወልድም ሁሉን ላስገዛለት ይገዛል። እግዚአብሔር በሁሉ ቦታ በሁሉ ይሆን ዘንድ።»

«ወልድም ሁሉን ላስገዛላት ይገዛል» የሚለውን ንቅሰው በማውጣት ወልድ የአብ ተገገር ይሆናል የሚሉ መናፍቃን አሉ። ዳሩ ግን አባባሉ እነርሱ እንደሚሉት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የአብ ተገዥ አድርጐ የሚያቀርብ ሳይሆን ከላይ ጀምሮ ጳውሎስ እየገለጸ የመጣው ሁሉ ስለማለፉ ሲሆን በተለይ በሰዎች ላይ ነግሦ የነበረው ሞት የመጨረሻው (የኋላ) ጠላት ተብሎ ተገልጾአል። ምክንያቱም ከአዳምና ሔዋን መሳሳት በኋላ የመጣ ነውና። እንዲሁም ከወደኋላ የመጣ ጠላት ጽኑዕ እንደኾነ ሁሉ ሞትንም ጽኑዕ ጠላት ሲል ነው። ይህ ሞት እንግዲህ በሰዎች ልጆች ላይ ሠልጥኖባቸው ሁሉም የእርሱ ተገዢ ሆነው ኖረዋል። እርሱም ሁሉንም ገዝቷልና። ነገር ግን ሁሉን ካስገዛለት (ሥልጣን ከሰጠው) ከወልድ ሞት እንዲያንስ ይታወቃል። ሞት በሁሉ ላይ እንዲሠለጥን ያደረገው ወልድ ነውና። ይህስ ቁም ነገር አይደለም ብሎ ካስገዛለት ከሰው ሁሉ ሞት እንዲያንስ ይታወቃል። እንዴት ቢባል በዕለተ ምፅአት የሞት ኃይል ይሻራልና ሁሉም ሞትን ድል አድርገው ይነሣሉ።

ሁሉ በተገዛለት ጊዜ ያን ጊዜ ወልድም ሁሉን እንዲገዛ ሥልጣን ሰጥቶት ለነበረው ለሞት ተገዝቷል። በዕለተ ዓርብ ጌታ ስለ ሰዎች ልጆች ብሎ እንደሞተ ሲገልጽ ነው። ነገር ግን ክርስቶስ በገዛ ፈቃዱ ሞተ እንጂ እንደሌሎች ሰዎች በግድ የሞተ አይደለም። ራሱ ወዶ ፈቅዶ ሦስት መዓልት ሦስት ሌሊት በከርሠ መቃብር አደረ እንጂ። ይህም ወዶ ፈቅዶ ያደረገው መሆኑን ጳውሎስ ሲገልጽ «ሁሉን ላስገዛለት ተገዥ ይሆናል» አለ። ሁሉን እንዲገዛ ሥልጣን ለሰጠው ለሞት ወዶ ፈቅዶ ራሱን ሰጠ ማለት ነው።

የሐዋ.2፥32፤ «እርሱን ኢየሱስን እግዚአብሔር አስነሣው» ይህን በመጥቀስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በገዛ ኃይሉና ሥልጣኑ ሞቶ እንዳልተነሣ የሚናገሩና እርሱ የመነሣት ኃይል እንደ ሌለው ሌላ እንጂ ኃይል እንዳስነሣው አድርገው የሚናገሩ አሉ። ዳሩ ግን ቅዱስ ሉቃስም ሆነ ሌሎች ሐዋርያት ሲጽፉ ኢየሱስን እግዚአብሔር አስነሣው ብለው መናገራቸው መለኮት የተዋሐደውን ሥጋ ከሙታን ለይቶ እንዳስነሳው ለመግለጽ ነው። ክርስቶስ ከሁለት አካል አንድ አካል ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ መሆኑን እናምናለን። ስለሆነም እግዚአብሔር የሚለው ስም የአብ ብቻ መጠሪያ ሳይሆን የወልድም የመንፈስ ቅዱስም መጠሪያ ነው ዮሐ.1፥1። የሐዋ.20፥28። ሰው የሆነው እግዚአብሔር መሆኑንና ቤተ ክርስቲያንን በደሙ የዋጀት እግዚአብሔር ራሱ እንደሆነ ይመሰክራሉ።

እንግዲህ እግዚአብሔር ብሎ መለኮትን ለመግለጽ ተጠቀመበት እንጂ አብ በቻውን ያለ ወልድና ያለ መንፈስ ቅዱስ አስነሺ ወልድ በባሕርይ ሥልጣን ከአብ የተለየ ወይም አብ ብቻ ብርቱ ወልድ ግን ለመነሣት ሥልጣን የሌለው ደካማ ነው ለማለት አይደለም።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በገዛ ፈቃዱ ለመሞቱ በገዛ ሥልጣኑ ለመነሣቱ በዮሐ.10፥17–18 ላይ ተገልጾአል። «ስለዚህም አብ ይወደኛል እኔ ሰውነቴን ለበጎቼ ቤዛ አድርጌ አሳልፌ እሰጣለሁና እንደገና አስነሣት ዘንድ እኔ ራሴ በፈቃዴ አሳልፌ እሰጣታለሁ እንጂ ከእኔ የሚወስዳት የለም ነፍሴን ከሥጋዬ ልለያት አዋሕጄም ላስነሣት ሥልጣን አለኝና ይህን ትእዛዝ ከአባቴ ተቀበልኩ።»

እንዲሁም ጌታ በሥልጣኑ ከሙታን ተለይቶ እንደሚነሣ ሲገልጽ «ጌታ ኢየሱስም ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት በሦስተኛውም ቀን አነሣዋለሁ ብሎ መለሰላቸው። አይሁድም ይህ ቤተ መቅደስ በአርባ ስድስት ዓመት ተሠራ አንተስ በሦስት ቀናች ውስጥ ታነሣዋለህን? አሉት። እርሱ ግን ቤት ስለተባለ ስለ ሥጋው ነገራቸው ከሙታን በተነሣ ጊዜም ደቀ መዛሙርቱ ስለዚህ እንደነገራቸው አሰቡ» ዮሐ.2፥19–22።

እንግዲህ በሦስት ቀናች ውስጥ የሚያስነሣኝ አለ ሳይሆን ያለው ራሱ በሥልጣኑ እንደሚነሣ መግለጹን እስተውሉ።

1ጢሞ.2፥5፤ «አንድ እግዚአብሔር አለና በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለው መካከለኛው ደግሞ አንድ አለ እርሱም ሰው የሆነ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው።»

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን አማላጅ ነው ብለው የሚያምኑ ክፍሎች ብዙውን ጊዜ ይህን ጥቅስ እንደመረጃ አድርገው ለማቅረብ ይሞክራሉ። ኢየሱስ ክርስቶስ አማላጅ ወይስ ተማላጅ? ለማኝ ወይስ ተለማኝ፤ አስደራጊ ወይስ አድራጊ? አስማሪ ወይስ መሐሪ የሚሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ ስለ ምሥጢረ ሥላሴ ማወቅና መረዳት ያስፈልጋል በሥላሴ ትምህርት ላይ አብ ከወልድና ከመንፈስ ቅዱስ እንደማይበልጥ በሥላሴ ዘንድ የሥልጣን ተዋረድ እንደሌለና በሥልጣን፤ በአገዛዝ፤ በመለኮት፤ በባሕርይ አንድ መሆናቸው በምዕራፍ ሁለት ላይ በስፋት ተዘርዝሯል።

እንግዲህ በሥላሴ አምናለሁ የሚል ከላይ የተገለጸውን መቀበሉ ሃይማኖታዊ ግዴታው ነው አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ በመለኮታዊ ሥልጣን የማይበላለጡ መሆናቸው በቅዱሳት መጻሕፍት የተገለጸ ነው። «እኔና አብ አንድ ነን» ዮሐ.10፥30።

ይህ እንዲህ ከሆነ በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለው መካከለኛው ደግሞ አንድ አለ እርሱም ሰው የሆነ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው ብሎ ጳውሎስ ያስተማረው ምንን ሲያመለክት ነው? የክርስቶስን አማላጅነት አይደለምን? ለሚሉ የሚቀጥለውን መልስ ቅዱሳት መጻሕፍትን መሠረት አድርገን እንመልሳለን።

በምሥጢረ ሥጋዌ ትምህርታችን ላይ ክርስቶስ ሰው የሆነበት ምክንያት በዝርዝር የተገለጸ በመሆኑ እዚህ መድገሙ አስፈላጊ አይደለም። ዳሩ ግን ባጭሩ ልንገነዘበው የሚገባ ነገር ቢኖር ጌታ በመዋዕለ ሥጋዌው ያደረጋቸው የትሕትና ሥራዎች ምልጃን ጨምሮ ለካሣ፤ ለቤዛ ዓለም ያደረገው መሆኑን ነው። እነዚህም የቤዛነት ሥራዎች በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ የፈጸማቸው ናቸው። አሁን ግን በትሕትና በምድር ላይ የተመላለሰበት ጊዜ አልፎ በልዕልና በቀደመ ክብሩ ስላለ በምድር ላይ በሥጋ ይመላለስ በነበረበት ጊዜ ያደረገውን ይዞ አሁንም ያማልዳል ማለት ስሕተት ነው። ስለ አዳምና ስለ ልጆቹ ጸሎትና ምልጃ አቅርቦ ነበር ይባላል እንጂ አሁን በልዕልና እያለ ያማልዳል አይባልም።

ዳሩ ግን ሕያው አምላክ የፈጸመው የቤዛነት ሥራ (የማስታረቅ አገልግሎት) መቼም መች ቢሆን ዘመን አይሽረውም፤ አይለውጠውም። የዛሬ ሁለት ሺህ ዓመት ገደማ የፈጸመው የማስታረቅ አገልግሎት ዛሬም ለእኛ ይሠራል። ለወደፊትም እንደዚያው። ይህ የቤዛነት ሥራ ዛሬም ሕያው መሆኑን ቅዱስ ጳውሎስ ሲያስረዳ «ዘወትር በእርሱ በኩል ወደ እግዚአብሔር (አብ) የሚቀርቡትን ሊያድናቸው ይቻለዋል። ለዘለዓለም ሕያው ነውና ያስታርቃቸዋል» ብሏል ዕብ.7፥25።

ያስታርቃቸዋል ሲል በዕለተ ዓርብ በፈጸመው መሥዋዕትነት የማስታረቅ አገልግሎት እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ የሚነሱትን ምእመናን እንደሚያድንበት ሲገልጽ ነው እንጂ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ «አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው ብሎ እንደጸለየው ዛሬም ከአብ መንበር ሥር ተንበርክኮ «አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው» ይላል ለማለት አይደለም።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በተለየ አካሉ የሰውን ሥጋ ተዋሕዶ መሥዋዕት በመሆኑ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለውን የጠብ ግድግዳ አፍርሶታል። በዚህ መስዋዕትነቱም ከፅንስ ጀምሮ እስከ ስቅለቱ ድረስ በፈጸመው ካሣ አዳምን ከባሕርይ አባቱ ከአብ ከባሕርይ ሕይወቱ ከመንፈስ ቅዱስ እና ከራሱ ጋር አስታርቋል።

ይህን በዕለተ ዓርብ የፈጸመውን የማስታረቅ አገልግሎት ለመግለጽ ፈልጎ እንጂ ክርስቶስ ለማኝ አብ ተለማኝ ነው ለማለት አይደለም።

ምናልባት አንድ ሰው «በሰውና በእግዚአብሔር መካከል አንድ አለ» አለ እንጂ መች «ነበር » አለ? «ያስታርቃቸዋል» አለ እንጂ «መች አስታርቋል» ብሎ በኃላፊ ግሥ ዓረፍተ ነገሩን አሠረውና ነው እናንተ የዕለተ ዓርብን ለመናገር እንጂ የአሁኑን ለመናገር አይደለም የምትሉት። ስለዚህ ዛሬም ቢሆን እንደቀድሞው ያማልዳል ሊል ይደፍር ይሆናል።

የመጽሐፍ ቅዱስን የአጻጻፍ ዘይቤ ጠንቅቆ ካለማወቅ ብዙ ሰዎች በመጽሐፍ ቅዱስ አጻጻፍ ስልት ተሰናክለው ሲወድቁ ይታያሉ። የወደፊት ጊዜን በኃላፊ ግሥ መግለጽ የመጽሐፍ ቅዱስ አጻጻፍ ጠባይ ነው።

ለምሳሌ ያህል የሚከተሉትን አነጋገሮች እንመልከት ዘፍ.3፥22፤ «እግዚአብሔር አምላክም አለ፥ እነሆ አዳም መልካምንና ክፉን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ» ይህ አነጋገር ለወደፊት ከ5500 ዘመን በኋላ)' ከሦስቱ ግሩማን አካላት አንዱ እግዚአብሔር ወልድ የአዳምን ሥጋ (የእመቤታችንን) እንደሚዋሐድ የሚገልጽ ሲሆን ዳሩ ግን «ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ በማለት አዳም በሳተበት ወቅት እንደሆነ አድርጐ ነው የገለጸው። ከሰዋሰው ሕግ አንጻር ግን «ከእኛ እንደ አንዱ ሊሆን ነው (ይሆናል) ብሎ ለወደፊት የሚሆን ድርጊት መሆኑን መግለጽ ነበረበት።

መዝ.21(22)፥12-30፤ በዚህ ምዕራፍ ያለው ቃል ሁሉ ለወደፊት በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የሚፈጸመውን ድርጊት የሚገልጽ ሲሆን ዳሩ ግን አጻጻፉ በዚያን ወቅት እንደ ተፈጸመ ሆኖ የቀረበ ነው። «እጆቼንና እግሮቼን ይቸነክሩኛል» ማለት ሲገባው «ቸነከሩኝ» ብሏል። «በቀሚሴም ላይ ዕጣ ይጣጣላሉ።» ማለት ሲገባው «ተጣጣሉ» በማለት ከሺህ ዘመን በኋላ የሚፈጸምን ድርጊት እንደተፈጸመ አድርጎ አቅርብዋል።

ኢሳ.53፥1፤2፤ ያለውን ብናይ «በእውነት ደዌያችንን ይቀበላል።» ማለት ሲገባው ምክንያቱም ኢሳይያስ ጌታ ከመወለዱ በፊት የነበረ ነብይ ነውና። ትንቢቱን በኃላፊ ግሥ ደዌያችንን

ተቀበለ» በሚለው ተናግሮታል «እርሱ ግን ስለ መተላለፋችን ይቆስላል» ማለት ሲገባው ቆሰለ (ኃላፊ ግሥ) ...ስለ ዓመፀኞችም ይማልዳል ማለት ሲገባው «ማለደ» በሚለው ኃላፊ ግሥ ተናግሯል።

ስለዚህ ከላይ በማስረጃንት እንዳየነው መጽሐፍ ቅዱስ የሰዋሰውን ሕግ አይጠብቅም (አይጠነቀቅም) በመሆኑም «በሰውና በእግዚአብሔር መካከል አንድ አለ» «ያስታርቃቸዋል» ወይም «የሚማልደው» የሚሉት አባባሎች በዕለት ዓርብ የተፈጸመውን የቤዛነት ሥራ የሚያመለክቱ መሆናቸውን ልንገነዘብ ይገባል። ስለሆነ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ባሕርይ አባቱ ተማላጅ እንጂ አማላጅ፤ ተለማኝ እንጂ ለማኝ፤ አድራጊ እንጂ አስደራጊ አይደለም።

በምድር ላይ በሥጋ ተገልጦ በትሕትና በተመላለሰበት ጊዜ መማለዱ ስለ አዳምና ስለ ልጆቹ ተወክሎ እንጂ በባሕርይው ደካማ ሆኖ ወይም አማላጅ ሆኖ አለመሆኑም ሊጤን ይገባዋል። ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንትና ዛሬ እስከ ዘላለም ያው ነው። (የባሕርይ አምላክ ነው) ልዩ ልዩ ዓይነት በሆነ በእንግዳ ትምህርት አትወሰዱ» ዕብ.13፥8።

ሮሜ.8፥34፤ «የሚፈርድ ማነው ክርስቶስ ኢየሱስ ሞተ ከሙታንም ተለይቶ ተነሣ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጧል ስለ እኛም ይፈርዳል»[24]

በቅርብ ጊዜ በታተሙት የመጽሐፍ ቅዱስ እትሞች ላይ ግን «ስለ እኛ የሚማልደው» ተብሎ ተተርጉሟል። ተርጓሚዎች ከምን አንፃር እንደተረጎሙት ግልጽ ባይሆንም መሠረታዊ አባባሉ ግን የጌታን ፈራጅነት ለመግለጽ የተነገረ መሆኑን ከቀደሙት የመጽሐፍ ቅዱስ እትሞች ማረጋገጥ ይቻላል።

1ቆሮ.11፥3፤ «የወንድ ሁሉ ራስ ክርስቶስ የሴትም ራስ ወንድ የክርስቶስም ራስ እግዚአብሔር» ይህን በመጥቀስ ክርስቶስ የአብ ፍጡር ነው የሚሉ አሉ። አባባሉን በአንክሮ ስናጤነው ግን መናፍቃኑ እንደሚሉት ሆኖ አናገኘውም። እንደ መናፍቃኑ ትርጉም ከሔድን

---

[24] አዲስ ኪዳን (በአማርኛ) በዩናይትድ ስቴት ኦፍ አሜሪካ በናሽናል ባይብል ፕሬስ ፊላደልፊያ 1938 ዓ.ም፤ ሐዲስ ኪዳን (በግዕዝና በአማርኛ) በሊቃውንት ጉባኤ ታርሞ የተዘጋጀ።

የሴትም ራስ ወንድ ይላል ስለዚህ ሴትን የፈጠራት ወንድ ነው ማለት ነው? የወንድም የሴትም ፈጣሪ እግዚአብሔር ነው። ዳሩ ግን ሐዋርያው ሊያስገነዝብ የፈለገው የሴት መገኛዋ ወንድ መሆኑን ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ እንደተገለጸው «እግዚአብሔር አዳምን ከፈጠረ በኋላ ለአዳም እንደ እርሱ ያለ ረዳት አልተገኘለትም ነበርና እግዚአብሔር አምላክ በአዳም ከባድ እንቅልፍ ጣለበት አንቀላፋም። ከጐኑም አንዲት አጥንት ወስዶ ስፍራውን በሥጋ ዘጋው። እግዚአብሔርም ከአዳም የወሰዳትን አጥንት ሴት አድርጎ ሠራት።» ዘፍ.2፥21–25።

እንግዲህ ከላይ በተገለጸው መሠረት የሴት መገኛዋ ባልዋ (አዳም) እንደሆነ ቅዱስ ጳውሎስ ሲገልጽ «የሴት ራስ ወንድ» አለ።

«የክርስቶስ ራስ እግዚአብሔር» በማለት የክርስቶስ (የወልድ) መገኛው እግዚአብሔር አብ መሆኑን ማስገንዘቡ ነው። 318 ሊቃውንት መጽሐፍ ቅዱስን አብነት አድርገው እንዳስረዱት «ወልድም ከአምላክ የተገኘ አምላክ ከብርሃን የተገኘ ብርሃን ከባሕርይ የተገኘ (አዳኝ ሕይወት) ከመድኃኒት የተገኘ መድኃኒት ከገዥ የተገኘ ገዥ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አንድ ሕላዌ እንደሆነ እናምናለን» ብለዋል።[25]

ስለዚህ «የክርስቶስም ራስ እግዚአብሔር» የሚለው አባባል የክርስቶስ የባሕርይ አባቱ እግዚአብሔር አብ እንደኾነ የሚገልጽ እንጂ አብ ፈጣሪ ወልድ ፍጡር! አብ የበላይ ወልድ የበታች ለማለት ፈልጎ አይደለም። አብ የወልድ አባት እንጂ ፈጣሪ አይደለም የእኛ ወላጆች ወለዱን እንጂ አልፈጠሩንም። እንደዚሁም ወልድም አብን አኽሎ አብን መስሎ ከአብ ተወልዷል ያለመቀዳደም።

ራእ.3፥14፤ «በእግዚአብሔር ፍጥረት መጀመሪያ የነበረው» የዚህ አነጋገር ትርጓሜ ፍጥረታት ከመፈጠራቸው በፊት ያለው የነበረው ለማለት ነው የቀድሞው ትርጓሜ እንዲህ ጽፎታል «እርሱ እግዚአብሔር ከፈጠረው ሁሉ አስቀድሞ የነበረው»

[25] መዝገበ ሃይማኖት ገጽ 13።

እንግዲህ ከፍጥረት ቀድሞ የነበረ ነው ማለትና መጀመሪያ ተፈጠረ ማለት የሰማይና የምድር ያህል በአነጋገርም ሆነ በሐሳብ የተራራቁ ናቸው። ፈጣሪ ኢየሱስ ክርስቶስ ከፈጠረው ፍጥረት ቀድሞ መኖሩ የተረጋገጠ ነው። ስለዚህ እግዚአብሔርነቱ ከፈጠረው ፍጥረት ሁሉ አስቀድሞ የነበረው እርሱ እግዚአብሔር ወልድ (ኢየሱስ ክርስቶስ) እንዲህ አለ ብለህ ጻፍለት አለ እንጂ የእግዚአብሔር የመጀመሪያ ፍጥረቱ አላለም።

ኤፌ.4፥29፤ «እንደ እግዚአብሔር ምሳሌ የተፈጠረውን አዲሱን ሰው ልበሱ»

በእግዚአብሔር ምሳሌ (አርአያ) የተፈጠረው ቀዳማዊ አዳም እንጂ ሁለተኛው አዳም የተባለው ኢየሱስ ክርስቶስ አይደለም። እግዚአብሔር ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌያችን እንፍጠር በማለት አዳምን ፈጠረ። ዘፍ.1፥26። ይህ በንጽሕና በቅድስና በአርአያ ሥላሴ የተፈጠረው አዳም ትዕዛዘ እግዚአብሔርን በመጣሱ ተዋረደ ጎሰቆለ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ለወደቀው አዳም ከሶ የቀደመ ክብሩን ንጽሕናውን ቅድስናውን መለሰለት። በጥንተ ተፈጥሮ የፈጠረን አምላክ በሐዲስ ተፈጥሮ ፈጠረን በኃጢአት ያረጀው የአዳም ባሕርይ በክርስቶስ መስዋዕትነት ታደሰ። ይህን ሊያስረዳና ዳግመኛ ወደ ኃጢአት እንዳንመለስ ሲመክረን እግዚአብሔር ያደሰውን አዲሱን ሰውነት ልበሱት በእውነት በቅንነት በንጽሕናም አለ።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር

ለጽሑፉ ረዳት የሆኑ መጻሕፍት (References)

1. ሐዲስ ኪዳን (በግዕዝና በአማርኛ) በሊቃውንት ጉባኤ ታርሞ የተዘጋጀ ትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1975 ዓ.ም
2. መጽሐፍ ቅዱስ (በአማርኛ በእንግሊዝኛ ቋንቋዎች)
3. ሃይማኖት አበው ተስፋ ገብረ ሥላሴ፣ አዲስ አበባ 1982 ዓ.ም
4. ወንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ በ1966 ዓ.ም
5. አባ ጎርጎርዮስ (ሊቀ ጳጳስ) የቤተ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ አዲስ አበባ በ1978 ዓ.ም
6. አድማሱ ጀንበሬ (መልአከ ብርሃን) ሠሠሐ ሃይማኖት ትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1949 ዓ.ም
7. መሐሪ ትርፌ (ሊቀ ሊቃውንት) የቅዱስ ጳውሎስ መጽሐፍ ንባቡ ከነትርጓሜው በትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ
8. ምሥጢረ ሥላሴ ብርሃንና ሰላም ቀ.ኃ.ሥ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1960 ዓ.ም
9. ምገስ ዕቁበ ጊዮርጊስ (ሊቀመዘምራን) መርሐ ጽድቅ ባህለ ሃይማኖት ኮከበ ጽባሕ ዘማኅበረ ሐዋርያት ፍ.ሃ ማተሚያ ቤት አሥመራ 1969 ዓ.ም
10. መሐሪ ትርፌ (ሊቀ ሊቃውንት) መጻሕፍተ ሐዲሳት ሦስቱ ንባቡ ከነትርጓሜው በአርቲስቲክ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1951 ዓ.ም
11. መዝሙረ ዳዊት ንባቡ ከነትርጓሜው አዲስ አበባ 1973 ዓ.ም
12. አድማሱ ጀንበሬ (መልአከ ብርሃን) መድሎተ አሚን ትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1954 ዓ.ም
13. መዝገበ ሃይማኖት በመንበረ ጸባዖት ቅድስት ሥላሴ ካቴድራል የድርሰት ክፍል የተዘጋጀ አዲስ አበባ 1959
14. ውዳሴ ማርያምና ቅዳሴ ማርያም ንባቡና ትርጓሜው አዲስ አበባ 1983
15. ትምህርተ ኅቡአት (በአማርኛ) ተስፋ ገብረ ሥላሴ ማ/ቤት አዲስ አበባ 1983 ዓ.ም
16. ኪዳነ ወልድ ክፍሌ (አለቃ) መጽሐፈ ሕዝቅኤል ከትርጓሜው ጋራ 1916 ዓ.ም

17. ኅሩይ ወልደ ሥላሴ ዜና ሐዋርያት በጎሀ ጽባሕ ማተሚያ ቤት አዲስ አበባ 1923 ዓ.ም
18. H.G. BISHOP MOUSSA, St. Athanasius and Incarnation Coptic Orthodox Patriarchate.
19, H.H. POPE SHENOUDAIII, Comparative Theology.
20. H.H. POPE SHENOUDAIII, Nature of Christ.
21. Fr. TADROS Y. MAIATY, Man and Redemption Ottawa, Ontario, Canada.